

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

udgiven af Claudius Rosenhoff.

Det Overnaturliges Loge : En Cyklus
Fortællinger m. m.

Kjøbenhavn : Flinchs Forlag, 1860

160 s. :

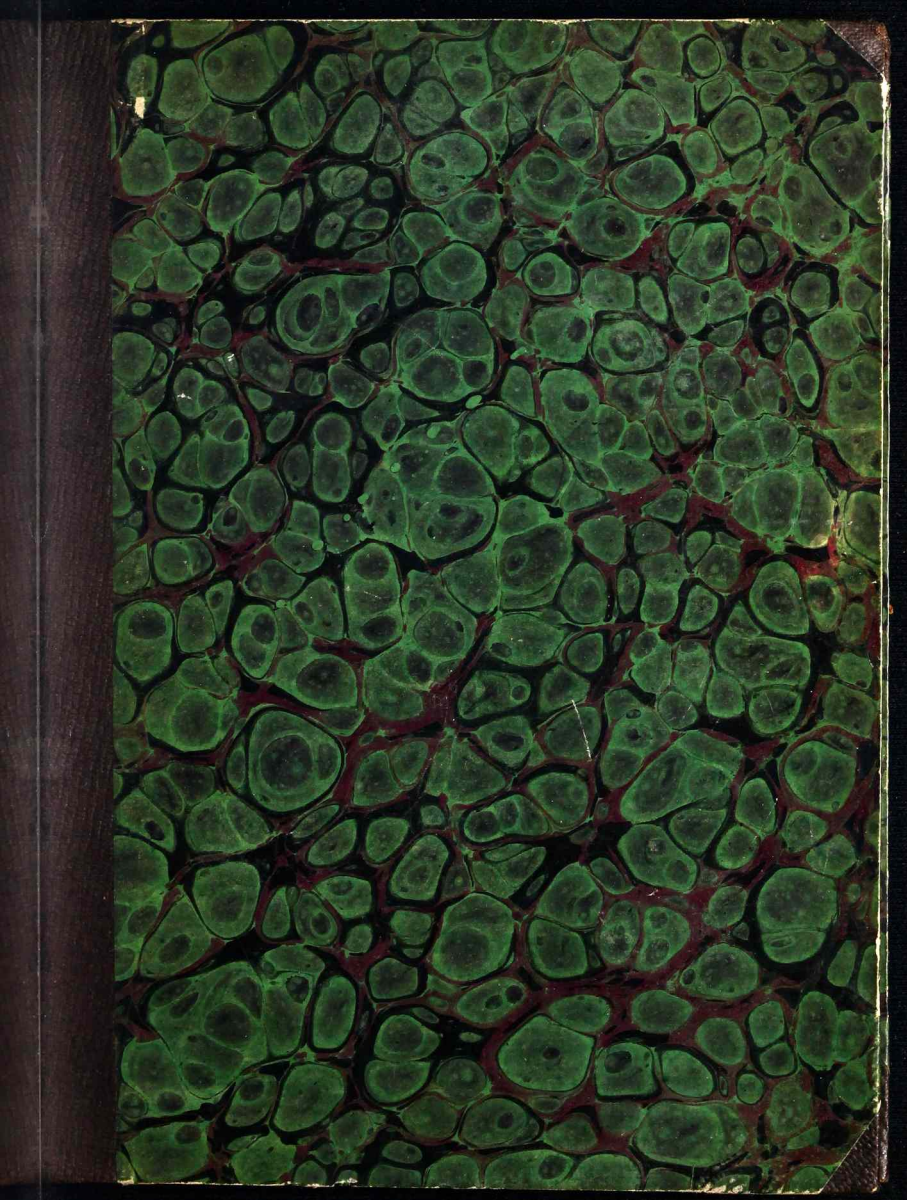
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

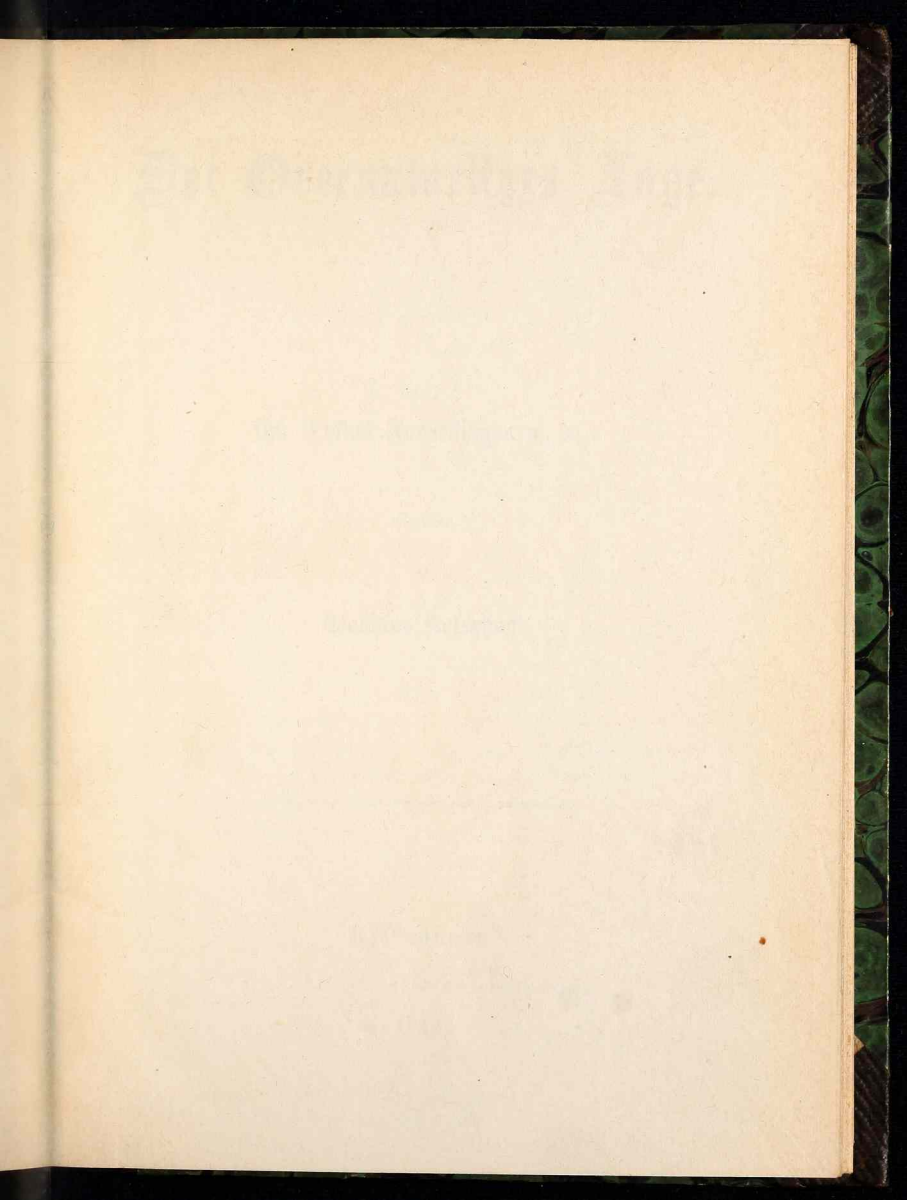
58ⁿ - 249.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021920968

Det Overnaturliges Loge.

En Cyklus Fortællinger m. m.,

udgivet

af

Claudius Rosenhoff.

Kjøbenhavn.

Blincks Forlag. — Louis Kleins Bogtrykkeri.

1860.

Det Overrettsretter og de

de danske Forretninger

af

Andreas Holsten

Kjøbenhavn

1841

1841

I.

En Clubaften.

„Veed Du Noget, Lorents! vil Du som jeg, saa lade vi saa smaat Ilden gaae ud og paffe os tilkøis. I Aften kommer der, saa Skam! dog ingen levende Moerssjæl herud.“

„Det er jeg færdig ved selv at troe,“ svarede Lorents og lyttede. „Hu! ha! et Hundevair, med Regn, Slud og Blæst — hør kun til, hvor det knager og brager derude i de gamle Linde! De Herrer Brødre maatte, med Respect at sige! være bindegale, naar de vilde træffe den lange Bei ud til Falconeer-alleen i Mulm og Mørke, i Blødder og Pjadsf. Men“ — vedblev han nælende, og kastede et sukende Blik (om man saa tør sige) til Hylten, hvor Rom, Citroner og de øvrige, til en Punsch fornødne, „Elementer“ vare samlede — „jeg er svært bange for, at det bliver en urolig Nat, naar man skal gaae saa godt som fastende tilsengs, da man jo dog har beløvet sig paa lidt Barmt i Livet. Hvad mener Du, lille Gjertrud?“

Den værdige Hgtehustru gik siebliffelig ind i hendes Herres og Hoveds Ideegang, idet hun med behørig Forsigtighed og Reservation yttrede:

„For den Sags Skyld maa jeg sige Dig, at Bandet halvt om halvt allerede har snurret og kun behøver et lille Dpfog. Jeg har saa tidt seet Hr. Lectoren presse Citroner og maale

Rom, at det maatte gaae til med Hæveri og Tandens Kunst, om jeg ikke endnu skulde have lært at lave en ordentlig Punsch; og da den, naar Alt kommer til Alt, er os tiltænkt alligevel, saa indseer jeg virkelig ikke, at vi begaae noget Urigtigt ved forlods at tage den Part, der tilkommer os, blot fordi de Andre have Forsald.“

„Der er Fornuft i Din Tale, saadant hvad de Lærde nok vilde kalde Logik,“ bemærkede Lorents, skottende til Rombeholdningen og selende sig vidunderlig beroliget ved paa den Maade at høre sine længselsfulde Dnsters lønlige Tanker ikkladte Opfyldelsens syndige Ord. — Men for end yderligere at have Samvittigheden fri, sandt han det dog fornødent, først paa det Alvorligste at indskjærpe hende, at omgaaes varsomt og sparsomt med „Guds-gaver“, og navnlig ikke tage større Quantum af det

Søde, end der med Ret og Billighed vilde have tilfaldet dem, saasnart Anretningen havde havt hele Selskabets Lærv til Formaal. Efter denne — maaskee ikke unødvendige — Formaning, skred Gjertrud med kjendelig Velbehag til sin Gjærning.

Sagen var dog ikke saa ganske let, som man havde forestillet sig den. Der skal Dvølse til Alt, og her manglede den øiensynligt. Snart blev Driften for sød, snart for suur. Lorents, som trolig hjalp til ved Tillsavningen, brændte Tungen paa den dampende Bædste, da han opfordredes til at smage, og berøvedes derved Evnen til at skjelne imellem Stærkt og Blaut. Da man omsider havde naaet et Slags Resultat, og nu i gemyttlig Ro skulde til at nyde Frugterne af de sælles Anstrengelser, erklærede den gode Gjertrud, at hun alt havde faaet Nok: Emmen og Dunsterne vare gaaede hende til Hovedet. Lorents kom derimod i Berlehumour, lo saa det klukkede i ham og raabte af fuld Hals: „Hurra! Mutter, Du er fuld. Kryb i Køien og træk Dhyne over Næsen; lad mig saa sørge for Resten!“

Om det var af ægteskabelig Lydighed eller af pure Rødvendighed, at Gjertrud fulgte Vinket, kan være os ligegyldigt; nok er det: hun begav sig, efter adskillige mislykkede Forsøg paa at bevare sin Holdning, temmelig ravende til sit indre Gemak, og lod Lorents tage Ild og Lys under sin Baretagt.

Veirliget havde imidlertid ingenlunde forandret sig til det Bedre. Regnen pidskede paa Ruderne, de guuibisne Blade raslede, Blæsten vedblev ubarmhertigt at knække Grenene, og det var en saa ravnensort Efteraarsaften, som nogen Mand bag Kaminen kunde ønske sig, for ret at kunne gotte sig over at være i Læ.

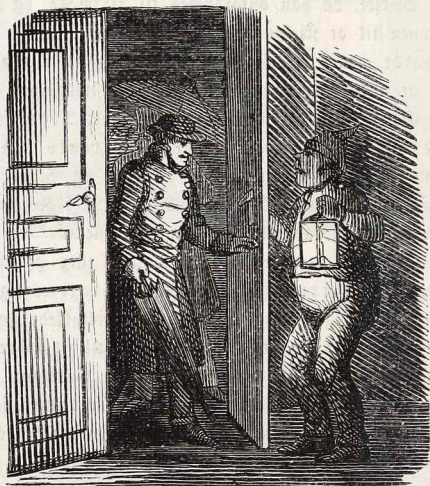
Efterat have overbeviist sig om, at det hverken tegnede til Maanekkin, eller at Regn og Vind havde lagt sig, vilde Lorents nu ogsaa til at bryde op, da Kloffen paa Haveporten led.

„Det er Blæsten, som morer sig paa egen Haand,“ mumlede

han for sig selv: „Anevlen er for leddeløs; lad mig huske at faae den flemt lidt imorgen!“

Men det ringede atter og bestemtere. Han maatte i Function som Portner.

Reppe vilde han troe sine Sandser, da han havde aabnet, og Staldlygtens blege Lys, ustadigt svaiende for Vinden, kastede et magisk Skin paa tre Mænd, der fremtraadte fra det dybe Mørke i usikre, fjempeagtige Omrids.

„Det vilde jeg have forsvoret!“ udbrød Lorents. „I saadant et Gudsveir!“

„Ei hvad!“ gjemlede En af Herrerne: „Desto hyggeligere vil det Uhyggelige blive os. Er Ingen af de Andre arriveret?“

„Nei, Hr. Lector!“

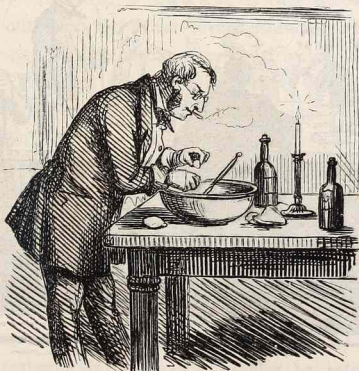
„De komme nok,“ vedblev Taleren og fortsatte veltilfreds sin Bei-
ind til Stuen, medens de andre Lo smaabaadende fulgte efter.

Den udtalte Formodning gik i Opfyldelse. Det ringede
paany og Clubbens øvrige fire Medlemmer, vaade og forkomne,
indsandt sig Nord fra, mens den første Gruppe var kommen fra
Sydkanten.

Uden mange Omsvøb havde man i Hast kastet Kappe og
Overtøi. En munter Ild gnistrede i Øvnen, Cigarer og Piber
dampede, og Beiens Besværlighed var glemt.

„Hør sig mig engang, vor værdige Mystarch,“ sagde den
unge Mand, der af Lorents blev tituleret „Lector“: — „sporer
Du ikke herinde en vis Aroma, som har en ikke fjern Lighed
med Punschens?“

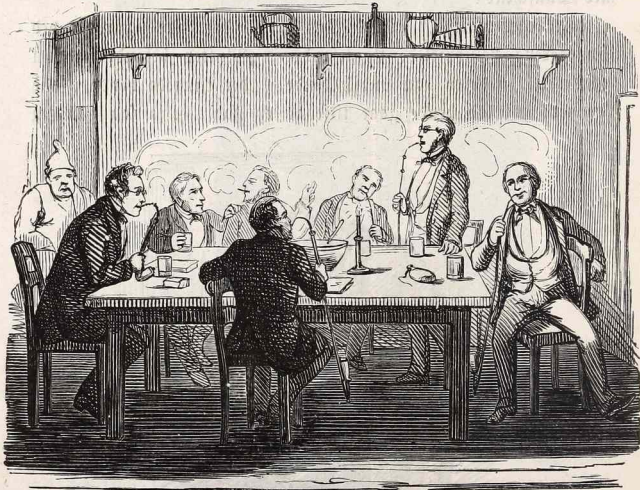
„Meget muligt,“ tilstod Lorents, der saae sig røbet ved
Spørgerens veludviklede Lugtesans. „Nutter befandt sig kun
maadelig,“ vedblev han undskyldende, „det knugede hende i alle
Led; jeg lod hende gaac tilsengs og saa — ja saa gav jeg

hende først lidt Barmt. Jeg kunde ikke formode, at de Herrer vilde komme her i Aften."

Dette Forsvar for Angrebet paa Selskabets opbevarede Ingredienser var nogenlunde fyldestgjørende. Med et Blik overbeviste Lectoren sig om, at Angrebet under alle Omstændigheder var iføet med resignerende Moderation, og efter flygtigt at have beklaget den formeentlige Patient, gav han sig da ifærd med, af den større Rest at tillave den sædvanlige selskabelige Drik efter Kunstens Regler.

Da Medlemmerne havde indtaget en Mundsmag af den velkomne Bederqvælgelse og Alt ellers var i Orden, aabnedes Forhandlingerne.

Lambert, et af de yngste Medlemmer, begjærede Ordet. „Det er angaaende vor Forenings Navn,“ sagde han, „at jeg reiser mig“ — (ved denne Ytring indtog han dog en om mulig endnu mageligere Stilling i den brede gammeldags Sopha); — „det forekommer mig, at Loge burde ombyttes med Club, fordi hiin Betegnelse minder om den lange Række Farve-Nuancer, som hvis yderste Spectrum jeg vil betragte den rosenrøde Theaterloge nedad og den mørkviolette Frimurerloge opad. Dernæst mener jeg, at det Overnaturlige bør omgjøres til det Mytiske, Uhyggelige eller andet passende Udtryk.“

Hannibal — Logens egentlige Mysteriarch eller Forstander, thi Lorents maa kun betragtes som et Slags Degn eller Mystagog ligeoverfor Overpræsten — tog, med de Dvriges Indrømmelses-Ris, til Gjenmæle, for at oplyse Novicen.

„Dette dumdriftige Attentat paa et vederstyggeligt Gjenføber!“ — begyndte han i en høitidelig Tone — „ville vi af sær Raade for denesinde skrive paa Din Uersfarenheds Regning, unge Medlem! Du veed, o Lambert! eller vide burde Du i alt Fald, at alle slige Rævnelser eller Opkaldelser ere Diebliffets, Stemningens og Inspirationens Værk, men ikke det nøgterne Resultat af Faers og Moers veloverveiede Betænkninger med Fadderstadsen i Udfigt. Vor Kreds har bekommet sit Navn i en lykkelig Midnatstime, og jeg skulde mene, det er ligesaa betegnende som enhver anden Benævnelse i den Retning, der dog aldrig bliver et ret udtømmende Begreb for Den, der mangler god Villie til at begribe. Kan gjerne være, at Du har Ret i det Væsentlige, men netop derfor er Din Uret desfo større. Det har behaget Dig at sammmentligne Ordet Loge med en Regnbue — —“

„Jeg beder! det er en Misforstaaelse,“ afbrød Lambert ham. „Tie!“ terdnede Forstanderen og vedblev da roligere: „Saa-

ledes har jeg idetmindste opfattet Din Tale om Violet og Rødt. Men, som bekendt, betyder Loge ogsaa en aaben Hal, der beskytter imod Regn og Sol i de romerske Bygninger, og en saadan er f. Ex. Raphaels Loge i Vaticanet, der jo vel ogsaa kaldes Stanze, uden at derved just forstaaes Vers eller Niimafdelinger. Vor beskudne Halle her er Aflyst for en Art Poesi, der truer med at gaae tilgrunde i denne overfornuftige Steenkulsværd. Vi have bl. A. kaldt dette Locale Loge, fordi vi attraaede ikke Mere og ikke Mindre end Beskyttelse imod Panegyriernes Solstik og Kritikasternes Regnskyl; men Hvo kan nævne det af Dig i Forslag bragte Ord Club, uden strax at tænke paa Assemblies og Spadilla? Men slige Ideeforbindelser onskede vi a priori at holde fjærnede."

"Meget vel!" bemærkede Lambert, "og i Analogiens Medfør, da et Clubmedlem kaldes en Clubbist, foreslaaer jeg, at Brødrene i vor Loge benævnes Logerende".

"Og til Belønning for denne Din tarvelige Bittighed, skal jeg nedlade mig til at gjøre Dig den Ære at drikke af Dit Glas," sagde Hannibal tørt, og tømte sieblikkelig den Andens Glas, uden at den ellers opmærksomme Lector gjorde Mine til at agere Ganymed.

"Hvad dernæst Udtrykket det Overnaturlige betræffer," fortsatte Præsidenten, "saa vide alle vi Eldre, hvad vi derved omtrent ville have forstaaet. Ved vore Sammenkomster, der finde Sted uden Hensyn til Vind og Veir (og i Reglen, ligesom i Aften, begunstiges af det for vort Diemed mest stikkede), foredrager Hver af os, efter Omstændighederne, en lille Fortælling, Novelle, maaskee ogsaa Digte, hvori Noget, som mere eller mindre strøiser ind paa det Overnaturliges Gebeet, er den røde Traad. Stundom næies man med blot at fortælle en lille Hændelse, der har mødt En af os, og hvilken synes at have et

ikke aldeles Hverdagspræg. Undertiden fremsættes en eller anden Hypothese, fra den saakaldte Aand eller den, til sælles Drøftelse, og herfra ere end ikke Paradoxyer udelukkede, naar de maae antages at kunne give Anledning til Tankeudvegling i den antydede Retning. Det er — hvor sølsomt det nu endog kan klinge for Dine uindviede Øren — Enhver frit tilladt at forklare det Dunkle paa en ganske jevn og naturlig Maade, uden just at mane Aander og besværge Dæmoner; thi, med eet Ord at sige: Vi ville vel, med al Kjærlighed og med Længsel derefter, opsoge de „flere Ting i Himlen og paa Jorden“, hvorom Philosopherne ikke drømme; men vi ville tillige Lys og Sandhed, trods vor Fjæden med mørke og oversandskelige Gjenstande. — Dog, lad os nu efter disse Alvorsord faae Duverturen!”

„Duverturen?“ gjentog den endnu „uindviede“ Lambert. „Ja, netop!“ — svarede Hannibal. „Saaledes kalde vi det Eventyr, hvormed vor værdige Værtinde, Logens eneste Dame, pleier at indlede Underholdningen. Den gode Matrone er fra Nero, og besidder et udtømmeligt Forraad af gamle bornholmske Krøniker, der som oftest ret passende sætte os i Stemning.“

Paa sin Hustrues Begne, anmeldte Lorents lovligt Forsald. Skjøndt en forbigaaende Upasselighed i Almindelighed ikke antoges for gyldig Undskyldning, da det havde viist sig, at enkelte af de mindre haardsøre Medlemmer, der i Begyndelsen krumpede sig ved at møde i slet Veir, naar de feilede lidt, havde forjaget deres Forkjølelse ved at slentre herud, istedetfor strax at tye til Hyldefast og Krydderposer, — saa fandt man dog, at man burde tage noget Hensyn til Kjønnet. Alt, hvad den Minoritet, som paaftod, at Gjertrud uden Barmhertighed skulde purre ud af Kvien, for som sædvanlig at udføre Duverturen, funde sætte igjennem, var derfor det Amendement, at naar Konen

for dennefnde skaantes, skete det kun paa det Vilkaar, at Manden paatog sig hendes Forpligtelse.

Da Lorents altfor vel vidste, at det ikke hjalp synderligt at protestere imod en af denne Kredts taget Beslutning, tørte han sig om Munden, saasnart han havde opfattet, hvad Talen gik ud paa, og trængte sig frem paa Scenen, idet han med paaefende Betoning udbød:

„Dødningeskibet!“

Med et fleerstemmigt Bravo! optoges denne Titel paa Historien. Forstanderen bemærkede, at den nysgivne Opmuntring forsaavidt var besøiet, som Vencævnelsen uden Tvivl var vel valgt. „Eigefom visse Ord“, sagde han, „s. Gr. Bispekræmmeren, Zigeuneren, Viremanden, Rottesfængereren etc. etc. have en romantisk Charakteristil, saaledes tør man ikke frakjende Ord som: Dødseileren, Søskummeren, Dobbeltgængereren, Lygtemanden, Søvnjængerfken o. s. v. o. s. v. en god Klang i det Dvernaturliges Region. Hvad en Vandmølle er for Romantiken, det er et Fyrtaarn for — —“

„For den Sags Skyld, kan Historien ogsaa gjerne hedde Fyrtaarnet,“ faldt Lorents Præsidenten dristig i Talen. De Andre loe over hans naive Opfattelse af Hannibals Belæring, og opfordrede ham til kun at begynde Fortællingen under det førstvalgte Navn.

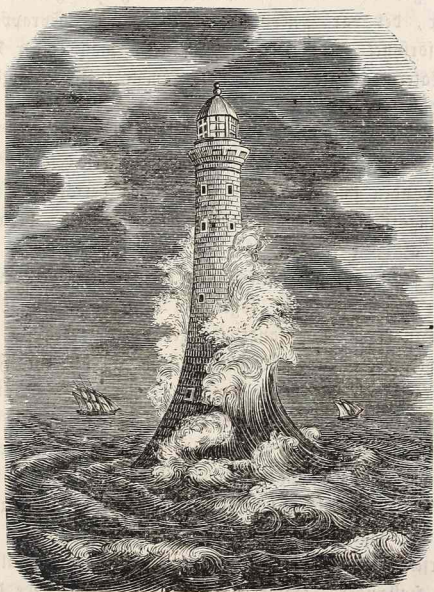
Lorents strøg sig atter om Munden og begyndte: „Naa altfaa da, med deres Tilladelse, om

II.

Dødningeskibet.

I nogle Aar reiste jeg udenlands med en Herre, der iblandt Andet ogsaa havde det Hverv, at gjøre sig bekendt med de

forskjellige Fyrindretninger. Jeg har saaledes seet Eddystone-
Fyrtaarn, der skal rage mere end 120 Fod over Havspeilet,
og dog slaae Bølgerne undertiden i Spring- og Stormflod op
til Laternen, hvor de kastes tilbage af Steengalleriet, der er
byggt som et Slags Afviser. Bægteren, med hvem jeg talte,
forsikrede mig, at han og Skriverne deroppe altid maatte være
provanterede med Fødemidler for et Halvtaar, da de retvel i
saa lang Tid kunne være affkaarne fra Fastlandet, skjøndt de i
Reglen kun ere det en Maanedstid.

Men aldrig skal jeg glemme, hvad jeg oplevede ved Fyr-

taarnet paa Klokketoppen eller Bell-rof, der varler ved Frith of Forth Indgangen eller Edinburghs Havbugt. Min Herre var klavret op paa Taarnet, for at besee Tjrapparatet, og imidlertid underholdt jeg mig forneden med en af Folkene. Det var en bælmørk Aften; dog var det ikke den mindste Smule taaget, hvorfor man heller ikke lod den Klokke lyde, der ellers under saadanne Omstændigheder pleier at advare de sig nærmende Skibe. Hvad der gjorde mig Opholdet her strax i Begyndelsen modbydeligt, var Synet af en ubeskrivelig Mængde døde Fugle, jeg troer, det var Sneyper eller Bekkafiner. Tjrapparatet er nemlig forsynet med et Glashuus, som man kalder Laterne. Denne Laterne er gjort af en halv Tomme tykke Speilglasskiver. En saadan Styrke er nødvendig, fordi Trækfuglene i Masse flyve imod den glimrende Gjenstand i Luften, ligesom Myggene fare imod Lyset, og sikkert vilde knuse svagere Glas. Nu stode de blot Panden imod de stærke Skiver, og derfor ser man ofte i Trækningstiden om Morgenen Hoden af Taarnet bedækket med hele Lag af disse Fugle.

Da jeg havde staaet en Stund og passaret med William og smagt paa hans Greg, søgte han at forforte mig Tiden med alflens Historier. Dog sandt at sige, opmuntredes jeg ikke synderligt ved disse hans Meddelelser, hvoraf den ene Fortælling var græsfulligere end den anden og de fleste sandsynligviis vare alt Andet end Sandhed. De dreiede sig naturligtviis især om Skibbrud og Havsnød, og jo mere jeg gyste, jo tykkere troede William at burde smøre paa. Til sidst spurgte han mig i en huul Tone, om jeg aldrig havde seet Dodsfeileren. Da jeg rystende svarede Nei, sagde han, at han jo rigtignok ikke kunde vise mig dette forfærdelige Skib, som ogsaa af nogle Søfolk kaldes „den flyvende Hollænder“, saasom dette lydløst kun beseilede de indiske Farvande, langt ude paa den anden Side af Linien, hvor det

lod sig see, naar Rød var paafærde og Undergang ivente; men vilde jeg derimod see et Dødningseskib, saa var det ikke umuligt, at han kunde endnu før Midnat forskaffe mig dette Skue. Det gif da her mig ligesom Børn, naar man fortæller dem Røver- og Spøgelseshistorier i Mørke; de skjælve af Skræk og Angst, men alligevel raabe de: bliv ved! for ret at komme til at gysse. Jeg forstredte derfor William, at jeg grumme gjerne vilde see et Dødningseskib, hvis ellers ikke det Hele var en Fabel. Med en vis Høitidelighed stillede han mig derpaa med Ryggen op mod Taarnets Muur, idet han rettede mit Ansigt ud over den kulsorte Søs efter en bestemt Compasfreg. Pas nu godt paa! — udbrød William — og drej ikke Hovedet bort fra den Retning, som jeg har givet det. Da jeg havde staaet en Tidlang i denne Stilling, fuld af bange Forventning, raabte William: Der er Skuden! og nu viste sig midt i Mørket, netop i den Kant imod hvilken jeg stirrede, vel i et Par engelske Meils Afstand, men dog saa tydeligt og klart som ved hoi lys Dag, et fuldtilladlet Skib. Skjøndt jeg var stivnet af Gru og Rædsel, iagttog jeg dog noie dets Bevægelse, og saae, hvorledes det liigblege Mandskab flinkt manoevrerte med Seil og Stænger og var i ivrig Bevægelse, ligesom en stor Fare hangte over Hovedet. Men ligesaa pludseligt, som Skibet var kommet tilsynne, forsvandt det sporløst efter saa Secunders Forløb, og Alt var igjen indhyllet i dybeste Mørke. — Det hele Syn havde noget saa Spøgelsesagtigt ved sig, at det endnu løber mig iisfoldt ned ad Ryggen ved Tanken derom.“

Lectoren — Moritz kaldte man ham ogsaa — meente, at den ærlige Lorents' Syn havde været et Phantastifoster. Dphidjet af Williams Fortællinger og Grog, var han bleven

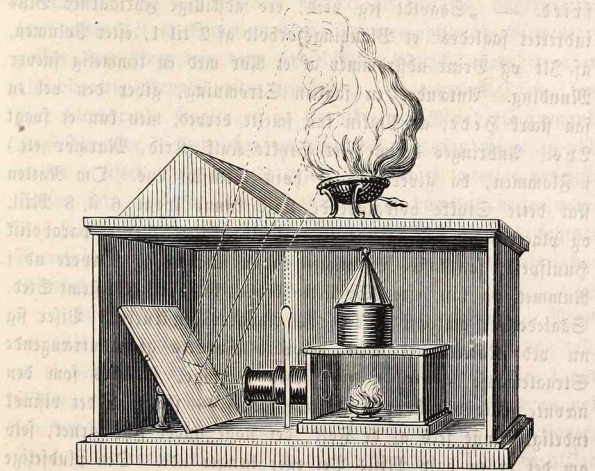
fat i en saa exalteret Tilstand, at han formodentlig saae Alt, hvad hans Kammerat omtrent vilde have, at han skulde see. Lorents tog denne forklarende Bemærkning noget fortrydelig op. Han vilde vel ikke sværge paa, at han var aldeles nøgtern, saa meget mindre som han oprigtig havde fortalt, at han havde gjort fortroligt Bekjendtskab med Williams Bagtanzon; men forøvrigt var han saa overbevist om, virkelig med sine egne Dine at have seet et stort Skib, styret af Dødnings, som han var vis paa at see den ærede Taler i dette Dieblif.

Ru rykkede Baruel — Selskabets kolde Fornuft, som man kaldte ham — frem med en Formodning. „Hvad har man paa et saa isoleret Sted Andet og Bedre at underholde sig med, naar man just ikke spiller Kort eller læser gamle Aviser, end

optisk Legeværk?" sagde han. En Kammerat af meerbemeldte William har uden Tvivl engang hos Instrumentmageren, som leverer de Argandſke Lamper, Reverbereerne eller Speilene til Fyrtaarnet, ſeet en gammel laterna magica, kjøbt den for en Bagatel og moret ſig med den paa ſin Vagt. I et Bindue ovenover Lorentſ og William har han da, efter Aftale med den ſidſte, experimenteret med ſin Troldlygte og amuseret det lille Selskab, ved at viſe Taagebilleder — —"

"Ude paa Havet?" ſaldt Reinholdt, Kredſens ſtrenge Kritiker, ham afbrydende i Talen. — "Hvorfra fik Experimentator da et Lagen eller en hvid Væg midt paa Søen?"

"Na" — meente Baruel — "har man ikke læſt, hvorledes Profeſſor Eckartshauſen viſte Aander og Spøgelſer

Det Doematurliges Væge 2

svævende paa en Røg? Hjelperen har sat sit Dødningseskib paa den temmelig stillestaaende Estaaage, og har forresten godt forstaaet at beregne sit Instruments Focus."

"Men selv om denne Forklaring af andre Grunde var rimelig," vedblev den ubarmhertige Reinholdt, „saa hørte vi jo af vor brave Lorents, at det vel var meget mørkt, men slet ikke taaget, da man i saa Fald havde maattet signalisere med Kloffen. Tilmed paastaer han, at have seet Besætningen paa det formeentlige Spøgelseskib i fuldt Arbeide med at rebe og beslaae. Sligt vilde forudsætte, hvis det skulde gengives ved Hjælp af et lille Glasmaaleri, en meget mekanisk laterna magica. Maae vi derfor bede om en rimeligere Dpløsning!"

"Den troer jeg at kunne give," begyndte den sindige Siegfried. — „Saavidt jeg veed, ere adskillige Fyrtaarnes Blus indrettet saaledes: et Blandingsforhold af 2 til 1, efter Volumen, af St og Brint udstømmer af et Rør med en temmelig snever Munding. Antændes en saadan Strømning, giver den vel en saa stærk Hede, at Platin kan smelte derved, men kun et svagt Lys. Anbringes derimod et Stykke Kalk (Krid, Marmor etc.) i Flammen, da giver den et høist intensivt Lys. Om Ratten skal dette Stykke hvidglødende Kalk kunne lysne 6 à 8 Mil, og placeres nu bag samme et stort Brændglas eller et parabolisk Huulspeil, saa kastes Lyeningen endnu stærkere og stærkere ud i Rummet, og kan, efter Speilets Focus, ledes til et bestemt Sted. Saaledes er omtrent Fresnels Apparat konstrueret. Viser sig nu ved Nattetid et Skib netop i Speilets gjennemtrængende Straalemæssige — og i en snever Passage, saaledes som den nævnte, seile vist hyppigen Skibe forbi, — saa maa det vistnok tydeligt kunne sees af de Folk, der staae under Fyrtaarnet, selv om det er en halv Miils Bei eller længer ude. Den pludselige Tilshyneladen og den bratte Forsvinden maae da uegtelig have

noget Overnaturligt ved sig, naar man stirrer ud over det mørke, store og øde Hav. Et reent blandende hvidt Lys kan nok gjøre vimse Matroser, i behørig Fraastand sete, til myldrende Spøgelser, og maaskee har Lampen ovenikjøbet havt Blinkskjerme af rødt og grønt Folie, der i korte Mellemrum give snart et rødt, snart et grønligt Skin. I grøn og i blaa skarp Belysning seer man Folk som Dødnings, og Træer som visnede, hvad vi jo vel Alle vide af det bekjendte Experiment med at slaae lidt Salt i Brænde-
viin, tænde denne Blanding og slukke alt andet Lys."

"Aha! slap det derud?" udbrød Lectoren leende. "Jeg mærker, min gode Siegfried, at Du ved Din sidste Hentydning sigter til en Volle Afbrændt. Naar denne lystigen flammer og Lysene slukkes, da see Gjæsterne ogsaa ud som forlængst skrinlagte Hedenfarne, og det fortjente maaskee en grundig Undersøgelse, hvad enten det er Synet af de fra Rummen opstigende Elementargeister, der giver dem dette rødselsfulde Udtryk, eller det er en uimodstaelig Længsel efter Indholdet, en tantalisk Tørst, som gjør blomstrende Ynglinger og kjernekræftige Mænd til grøngule Fuglestrængler. Det være nu som det vil, saa meget er vist, at for i Aften maae vi lade dette ellers meget lærerige practiske Forsøg fare, om ikke af anden Grund, saa dog den, at jeg neppe saa fyldestgjørende vilde stille mig ved Gjertruds kogende Forretning ude i Kjøkkenet, som hendes vakre Ugtehalvdeel har udført hendes fortællende Function herinde."

"Lutter Bessedenhed!" paastod Præsident Hannibal. "Men" — tilføiede han — "hvorom Alting er, saameget er dog vist, at vi hellere see vor usfortrødne Mundstjænk Moritz her i vor Midte, end savne ham og hans ironiske Kritik, om end en nok saa kort Tid, blot for at han i vor Interesse skulde perfectionere sig i Skorstensrøderiet og agere Kjøkkengris. Lade vi altsaa den Sag fare og opgive med en os værdig Resignation den

Ufbrændte, for at vende tilbage til vort Dødningeskib. Efter mine Anskuelser, kommer den af Siegfried nysgibne, hartad videnskabelige Forklaring Sandheden eller idetmindste Rimeligheden saa nær, som man omtrent kan ønske det, og ville I Andre derfor som jeg, saa betragte vi denne Hypothese som fyldestgørende, nøies med den og gaae derpaa over til Dagsordenen for i Nat."

Man tilnikkede fra forskellige Sider dette Forslag Bisfald.

"Førend vi gaae videre," sagde Reinholdt, "maa jeg dog udbede mig Tilladelse til endnu engang at vende tilbage til Dødningeskibet, eller rettere til Dødseileren, som nok ogsaa i Forbigaaende blev nævnt. Denne Sømands Overtro har ofte været —"

— "Gjenstand for Dine skarpsindige kritiske Undersøgelser," fuldendte Lectoren fint smilende.

"Ganske rigtigt," indrømmede den Ufbrudte. "Og det Bæsenligste af mine udbundne Resultater vil jeg derfor her meddele Eder, skjøndt jeg rigtignok længe har seet Richardt, som endnu ikke har taget Ordet i Aften, sidde og bladre i sin Mappe og kramme sine Papirer med en umiskjendelig Utaalmodighed. Jeg skal fatte mig saa kort som muligt, for at han snart kan komme til at glæde os med den Fortælling, som hans Hefte upaatvivlelig indeholder, — en virkelig Fortælling, der sagtens, som sædvanlig, har en velordnet Plan, Charaktertegninger, overraskende Situationer, Rending og Islet, moralsk eller social Tendens, med eet Ord: Begyndelse, Midte og Ende."

"Det være Dig tilladt, kun frem med Udbyttet af Din kritiske Jagt!" tilkjendegav Præsidenten.

"Først da, som Indledning til det Kommende, eller som Foranledning til, at Dødseileren er kommen ind under mine Undersøgelseres Omraade, maa jeg fortælle om et lille Sammen-

stod, som hændede mig selv," sagde Reinholdt. „Seg vil falde denne triste Begivenhed:

III.

Den uheldvarslende Gjæst.

Man fortæller om Tycho Brahe, at naar den Første, han traf paa ved at gaae ud, var en gammel Kone, saa vendte han om igjen, betragtede dette Møde som et slemt Omen. Denne vor store Landsmand kan altsaa, hvis Sagnet ellers er Sandhed, kaldes flog paa Himlen, men en Løsse paa Jorden. Dog maa det indrømmes, at der virkelig gives Mennesker, hvis Komme strax gjør et usforklarligt, høist ubehageligt Indtryk paa os, uden at den Indtrædende just derfor behøver at være en „Rykker“ eller anden saadan Gripomenus. Tilforn har man tilskrevet skjulte Naturkræfter, Antipathi og Sympathi, at bevirke denne Indflydelse; senere satte man hiin Aversion i Forbindelse med den store Jordmagnetisme, saa at nogle Personer skulde have en Overvægt af positiv og andre et Overskud af negativ Magnetisme, det vilde da komme an paa, hvorvidt fjendtlige eller corresponderende Poler mødtes, for at bevirke Tiltrækning eller Frastødning. Endelig i den nyere Tid har man villet søge Forklaringen i en eiendommelig Følsomhed (der dog ikke maa blandes med Sensibiliteten), og hævner deslige modtagelige Individuer „sensitive“. Jeg antager dog, at det omhandlede ubehagelige, tidt til Modbydelighed grændsende Indtryk, som enkelte Mennesker uvilkaarligen gjøre paa os, ligesrem kan tilskrives vore almindelige Sandser, der pludselig pyres i en usædvanlig høi Grad. Bort Syn kan saaledes blive afficeret af en Indtrædendes Physiognomi, idet vi derved f. Ex. dunkelt tilbagekalde os en eller anden Ubegagelighed, som et Menneske med lignende Miner og Lineamenter engang

tidligere har forboldt os; ja selv Farven af hans Klæder er istand til at forurolige vort Øie (ligesom den røde Farve irriterer Tyren og Ralkunen), naar den mangler en vis Harmoni. Vort Øre saares let af en skurrende, skrigende, altfor dyb, eller en hæs Stemme, mest dog af pibende Tisteltøner, især naar samme ikke svare til Personens Habitus; det ærgrer os, at vi have taget feil i vor Slutning, og Urgrelsen over, at vi ikke fik den formodede Olbas at høre, kommer da til at gaae ud over den uskyldige Mand, hvem vi da saae Noget imod. Hvad Lugtesandsen angaaer, da antager jeg, det er tilstrækkeligt til at angribe enhver velorganiseret Næse og dermed vort gode Humeur, naar den Indtrædende lugter af simple Cigarer, slet Tobak, Rusklædersstøvler eller salt Fisk. I Henseende til Smagen og Følelsen vilde det heller ikke være vanskeligt at finde Noget hos den, der igjennem disse Sandsfer skal blive vor Antagonist, hvilket staaer i nær eller fjern Berøring med det Modsatte af Belsmag og behagelig Fornemmelse. Jeg skal imidlertid ikke trætte Eder hermed, men kun endnu erklære, at skjøndt jeg ifølge det allerede Anførte maa betragtes som temmelig vantroende med Hensyn til hiin Overtro, saa har jeg ikke desto mindre dog haft en uovervindelig Rædsel for at træffe paa et vist ungt Menneske, fordi han stedse var mig ligesom et Forbud paa en stor Sorg.

En Dag i Aaret 1836, i Efterhøstens Tid, indfandt en ung Sømand sig hos mig, for at spørge om Raad i en Arvesag, hans Søster vedrørende. Hans Klædning havde et stands-mæssigt Snit; men Trøien var af det fineste Klæde, i Besten glimrede Guld-Ankerknapper, et tykt kinesisk Tørklæde var coquet slynget om hans Hals, et broget Dito stak halvt ud af hans Lomme og paa hans Linneds Propreté vilde selv den mest nøieseende Stibelsekræmmer ikke have fundet Skin af Grund til Udfættelse. Selv var han en smuk Fyr med et bredt Bryst,

brune Kinder og stærkt, kruset Haar. Kun hans Dine behagede mig ikke; de vare sorte som Steenful og Lava, men antog undertiden et Udtryk af dyb Melancholi, der bibeholdt dette Præg, med et Stenk af Skummelhed, endog naar han skjemtede og — som man siger — lo over hele Ansigtet. Fornemmelig fremtraadte dette Udtryk, naar han omtalte en eller anden Begivenhed fra de lange Reiser; thi han var langtfra ikke hævet over den Sømandsovertro, der let lader sig forklare af et længere Ophold paa de gængende Planker, omgivet kun af Himmel og Hav, og overladt til en Nattevagts Gensomhed og Selvbetragtninger. Midt under deslige Fortællinger, og han var meget meddelsom naar han først fik Munden paa Gang, blev stundom det mørke Die endnu mørkere, næsten rædselsvækkende og bragde mig uvilkaarlig til at gys.

Da jeg havde udviklet ham mine Anskuelser om den berørte Arvesag, og nøie sagt ham, hvilke Forholdsregler, han havde at tage, for at opnaae et gunstigt Resultat, greb han i Lommen

og optog en lille Haandsfuld Guldmønter, for at erstatte mig min havde Uleilighed. Jeg forsikrede ham paa det Bestemteste, at jeg Intet modtog, da jeg ikke var Jurist af Profession, og sandsynligviis strax vilde have henviist ham til en saadan, dersom ikke Samtalen med ham om Oceanets Hemmeligheder havde interesseret mig og bragt mig til at fravige den Beslutning: ikke at befatte mig med Jura. I alt Fald — sluttede jeg — vilde det jo være bedst at opsætte Salairrets Erlæggelse indtil han havde erfaret, hvorvidt mine Raad virkelig vare gode.

Han vilde ikke lade sig affærdige hermed. Haardnakket paa- stod han, at han useilbarlig maatte faae Arvefagen i Rigtighed ved at følge min Anviisning, hvis Hensigtsmæssighed han var forstandig nok til at indsee. For ikke at fornærme ham, hen- kastede jeg da den Yttring, at Penge modtog jeg under ingen Omstændigheder, men troede han dog at være mig nogen Erstatning skyldig, kunde han jo leilighedsviis bringe mig en eller anden Curiositet, et sjeldent Insect, en mærkelig Steen eller deslige, som Søfarende jo gjerne pleiede at medtage fra de fjerne Zoner; jeg var, som han kunde see, en Liebhaber af Naturalier.

Han kastede paa dette Bink et flygtigt Blik omkring i mit Værelse, hvis Vægge, som I vide, ere tapetserede med allfens Snurrepibetier fra alle Verdensdele og Naturriger; derpaa mumlede han nogle Ord for sig selv og tog Afsked.

Kort Tid derefter døde i hendes blomstrende Alder min Svigerinde, der boede hos mig. — Sømanden hørte jeg Intet til førend det næste Efteraar 1837. Han takkede mig venligt for sidst: mine Bink havde forhjulpet hans Paarørende til deres gode Ret, sagde han, og jeg maatte for dennegang nøies med disse Sager. Hermed aabnede han et Tørklæde, hvori bl. A. var en Uffe med en chineesisk Lygtedrager (Fulgora candelaria) — hint vidunderlige, lysende Insect, der saa levende minder om

China ved sine brogede brandgule og grønne Farver, — dernæst nogle sjældne Conchylier, Haitænder, Saugen af en Sværdfisk o. dæsl. Gjenstande, som vel ikke vare af synderlig Værdi eller i det Hele taget store Sjældenheder, men hvilke alle, ligesom for at bøde paa denne Mangel, vare i mere eller mindre kostbare Emballager. Væsten var saaledes af Agat. — Denne sære Betalingsmaade stete med en saadan Ligefremhed og med en fuldendt Gentlemans nonchalente Delicatesse, at jeg ikke paa nogen Maade kunde undslaae mig for at modtage de mig ydede Gaver.

Ikke fjorten Dage derefter døde min Kones anden Søster, der, ligesom den tidligere bortgangne, var til Huse hos mig.

Nu begyndte jeg at betragte den fremmede Somand som en Ulykkesprophet; men beholdt dog mine Tanker hos mig selv og lod dem ikke komme til Udbrud, for ei at forurolige mine Omgivelser. Min overtroiske Frygt skulde kun erholde endnu en sørgelig-Bekræftelse.

1838 indtraadte han en smuk Efteraarsdag igjen pludselig hos mig. Denne Gang medbragde han et halvt Douzin ud-søgte Guldfisk i en overordentlig smuk Glaskuppel. Efterat han paa sædvanlig Maneer havde fortalt mig nogle Spøgelsehistorier fra de tropiske Egne, navnlig en uhyggelig Tildragelse fra Batavia, forlod han mig.

Samme Dag begyndte min Kone at flage over Ildebefindende. Hun gik tilsengs, og efter et kort Sygeleie vare vi adskilte for dette Liv. Naa — min Sorg vedkommer ikke Sagen!
Jeg påsæde og pleiede Guldfisken, hvis livlige Bevægelser hun havde fundet en barnlig Glæde i at betragte de sidste Dieblikke, vi vare samlede. Men en Dag, da jeg sad og skrev i Nærheden af Glasset, faldt tilfældigviis et ganske lille Søm, ikke andet end en Stift, ned i Kummen. Jeg veed ikke, ifølge hvilken

mechanisk Lov det skete, men nok er det, den ubetydelige Stift slog et stort rundt Hul i Glasfets Bund, Vandet strømmede ud, og førend jeg kunde træffe de behørigte Foranstaltninger, vare de tre af Fiskene omkomne.

Aaret 1839 hengled, og i Løbet af samme døde endnu en af Guldfiskene, saa at jeg nu kun havde to tilbage. Disse vare muntre nok, men de antog efterhaanden en egen graaligere Farve. — Efteraaret var forbi, og allerede troede jeg, at min Ulykkesforfynder var gaaen til Haierne, siden han ikke lod sig see, da han, imod al Formodning, i Slutningen af November traadte ind til mig. I hvorvel han just ikke gjorde det behageligste Indtryk paa mig, betragtede jeg dog denne gang hans Komme uden Rædsel; thi jeg havde, meente jeg, saa omtrent mistet Alt, hvad der nogenlunde kunde tabes. Da han havde meddelt Aarsagen til, at hans Gjenkomst i Aar skete senere end ellers (forskjellige Sæuheld vare Foranledningen), faldt hans Blik paa Guldfiskene. Jeg fortalte ham mit Uheld og gjorde ham opmærksom paa Fiskenes Farveforvandling. Han smilte paa sin eiendommelige hule Maneer, og Stjernerne i hans mørkebrune, spillende Dine ligesom tilsløredes af en melancholsk Sky. „De ville snart til at anlægge Hofforg“, sagde han, „men det skal De ikke bryde Dem om.“

Den 3. December samme Aar døde Kong Frederik den Sjette. Med ham skrinlagtes mine skjønneste Forhaabninger, og jeg erfarede snart, at der dog var Noget, ja Meget endnu, som jeg kunde tabe. — Forunderligt! man vil lee deraf, man vil maafke ikke troe mig; men Mangfoldige, som jeg viste det, kunne bekræfte Sandheden: Guldfiskene, der havde glimret med skønne aurorarøde Guldfjæl, bleve fra den Tid fulsorte langs Ryggen. — —

„Her slutter min Historie om den uheldvarslende Gjæst“, sagde Reinholdt, — „og jeg har kun at tilføie, at jeg siden hiin Novemberdag ikke har seet eller hørt til Sømanden, hvad enten han nu er død, eller ikke har haft Lyst til at opsøge mig oftere. — For at give Eder en Traad til en mulig „naturlig Forklaring“, skal jeg ikke undlade at bemærke, at de trende Søstre, der, som fortalt, døde et Aars Tid efter hinanden i mit Huus, formodentlig Alle have baaret paa en medfødt eller nedarvet organisk Brystsyge, der krævede sit Offer i en vis Alder. Da Søfolk gjerne komme hjem om Efteraaret, og denne Aars-tids Raahed efter den varme Sommer vistnok let kan fremstynde nævnte Sygdoms Catastrophe, — saa er det ogsaa begribeligt, at et Dødsfald fulgte paa ethvert af Sømandens Besøg, uden at nogen indre Forbindelse behøvede at være tilstede imellem disse to, saa forskjellige Begivenheder. Hvad fremdeles Kongens Død angaaer, da maa Sammentræffet her skrives paa Tilfældighedernes Regning. At — endelig — Guldfisk blive sorte hertillands, enten formedelt Forandring af Næringsmidler, Vandets Beskaffenhed, eller anden saadan Aarsag, har jeg senere hørt, ikke er sjældent, skjøndt de i Reglen omvendt det første Aar ere sortagtige, blive siden sølvfarvede og endelig faae den smukke Guldfjortel, som har givet dem deres Navn.“ —

„Det er ganske naturligt,“ vedblev Reinholdt, efter en

en spydig Bemærkning af Lector Morits, der gif ud paa, at Fortælleren af den uhyggelige Gæst havde været klog nok til at affjære al Kritik over hans Fortælling ved selv strag at kritisere den. — „det er ganske naturligt, at iblandt min Søguts Historier fra de lange Reiser, spillede Dødseileren en ikke uvigtig Rolle. Jeg skal ikke trætte Eder, ved at giengive nogle af disse Eventyr, men blot udhøve, at derved lededes min Tanke hen paa at søge den egentlige Oprindelse til hint gruvækkende Sagn. — Vi have her hængende et lidet Portraitgalleri af Folk, hørende til vor Orden; vi see: Cagliostro, Suwarow, Emanuel Swedenborg, Theodor Hoffmann, Johannes Schrøpfer m. Fl. saadanne Mandemane, Mandeseere og Mandeskribenter; men — vi mangle endnu Capitain Marryat — —“

„Hvad! er Du gal?“ afbrød ham Forstander Hannibal. „Den joviale, gemyttige Romanforfatter, vil Du have ham her paa vor graae Bøg?“

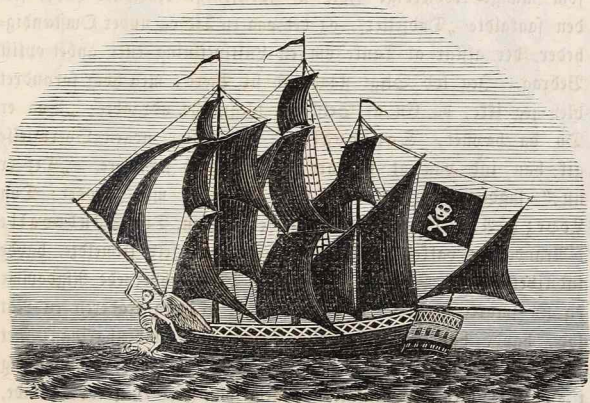
„Ja, hvorfor ikke?“ svarede Reinholdt. „Han har jo skrevet „Dødseileren“, — en Bøg, som jeg ikke vil raade nerve-svage Personer at læse ved Sengetid, og hvilken fuldkommen egnede sig til Receptionstykke i vort Samsund. Imidlertid er det ikke af hans Roman, jeg har hentet mine Oplysninger, men af et gammelt hollandsk Haandskrift. Hvad jeg deri har fundet, skal jeg nu have den Ære at meddele Eder.“ —

IV.

Dødseileren eller den flyvende Hollænder.

Medens vi seilede fra Platastoden til Gales' Havn i Spanien, blev jeg den tredie Rat under „Hundevagten“ purret ved Raabet: „En Seiler!“ — Jeg begav mig op paa Dækket, og der fandt jeg den Mand, som havde Vagten, saa forfærdet og skjælvende,

at Stemmen forsagede ham; men jeg kunde ikke see nogen Seiler. Da han ved venlig Tiltale og nogle Forfriskningsmidler var kommen saa nogenlunde til sig selv, fortalte han Aarsagen til sin Tilstand, idet han sagde, at Træthed pludselig havde anfaldet ham, saa at han havde været nærved at indslumre; men medeet havde han kraftig revet sig løs og saae rast iveiret. Da bekom han en sort Fregat isigte, og det saa nær, at han kunde bemærke det udskaarne Billede paa Gallionen, hvilket forestillede en Beenrad med et Spyd eller saadant Noget i den høire Haand. Ogsaa havde han seet Mandskabet paa Dækket; Folkene lignede Figuren, kun at deres Knokler vare bedækte med Hud. De havde ogsaa Dine, men de laae dybt inde i Hovedet, og vare stive og brystne ligesom paa Liig. Alligevel manoevrerede Phantomerne med Seilene, der vare saa lette og tynde, at man derigjennem kunde see Stjernerne skimte med et usikkert Lys. Hverken Tallier eller Touge gjorde den mindste Støi, men Alt var stille som i Graven,

med Undtagelse af, at Vinden nu og da viftede et huult Suk og en sagte Stønnen over, og det forekom ham, som om han undertiden hørte med qvael Stemme det Ord: „Vand!“ Alt Dette saae Udkigemanden ved et mat blegt Lys, som Skibet selv syntes at udstraale; men da han havde raabt: „en Seiler!“ forsvandt pludselig Skib og Mandskab, og han saae ikke Andet end det øde Hav fornedet og de blinkende Stjerner foroven.

Da vi efter en temmelig heldig Fart havde naaet Gales, fortalte jeg denne Historie i adskillige Spaniers Overværelse. Jeg lo derover, og betragtede det Hele som et Hjernesoster af en jevn Matroses sygelige Indbildningskraft, idet jeg dog maatte beklage den Omstændighed, at det formeentlige Syn havde gjort saa dybt Indtryk paa Stakken, at han fra samme Dieblik hensaldt til Tungvind, sit Læring og døde paa Bredden af Forbjergets Spartel. Men Adskillige af de Tilstedeværende meente, at saa ganske Phantasi havde det dog nok ikke været, saa meget mere, som mange troværdige Folk af forskjellige Nationer havde seet den saakaldte „Dødseiler“, og det paa en Tid og under Omstændigheder, der affaar al Tanke om en Luftspeilning eller andet optisk Bedrag. Jeg lod Slikt staae ved sit Værd; men hvor forundret blev jeg ikke, da En af Selskabet blegnende udraabte: „Saa er Du da hævnnet, Sandovalle!“ — Efter nogen Overtalelse gif han ind paa at forklare dette Udraab nærmere. „Det er nu,“ sagde han, „hele 40 Aar siden, at min Broder, Don Lopez d'Aranda, døde af Sorg over sin Søn, Don Sandovalle d'Aranda, en vakker Yngling, der, som han selv tilmeldte, havde indskibet sig til Spanien med sine i Peru erhvervede Rigdomme og sin smukke Brud, Lorenza. Men al! da Faderen en Nat sov, havde han en forfærdelig Drøm eller Aabenbaring. Det syntes ham, som om han saae Sandovalle med et dybt Hug i Hovedet; bleg og hensalden pegede han paa en smuk Qvinde,

der var surret til et stort Skibs Mast, og snart saae til Himlen, som om hun bønfuldt om Bistand fraoven, snart betragtede Sandovalles blødende Saar, snart igjen kastede sit Blik paa et Bæger, hvilket hun ikke kunde naae, og bad de vilde, haardhjertede Mænd om, for den hellige Jomfrues Skyld, at række hende en Draabe Vand. Da de haanleende negtede hende dette, udraabte hun med fast Stemme Hævn over en vis van Everts Hoved (formodentlig Capitainen), indtil hun opgav

Anden. I samme Dieblig forsvandt ogsaa Bistonen, og han hørte endnu kun en Stemme, som raabte: „Sandovalle og Lorenza,

„J skulde blive hævnede!“ — Saaledes endte Spanieren sin Fortælling, og nærede ikke den ringeste Tvivl om, at det af hiin Matros sete Phantom var van Everts Skib, der var fordømt til at gjenempleie Havet til Ewigtid. Man havde ingenfinde senere hørt Noget til Skibet, paa hvilket den unge Adelsmand var aasseilet fra Guayaquil, heller ikke erfaret det Mindste om hans virkelige Skjæbne, der kun altfor sandsynligt har lignet Faderens Drømmesyn; men omtrent til samme Tid hørte en berøgtet hollandsk Sørover op med at forurolige Farvandet imellem Platafloden og det gode Haabs Fjorbjerg.

„Her have J da Sagnet“ — sluttede Reinholdt — „omtrent saaledes som jeg har forefundet det, og jeg skal faa meget mindre indlade mig paa at commentere videre derover, eller nu dvæle ved Rimeligheden af „himmelraabende Synders“ Forret til at nedkalde den himmelske Retfærdighed, gjengjældende Nemesis og evige Straffedom, som vi vilde bringe vor Ven Richardt ud af Stemningen ved længer at forhale hans Meddelelser.“

Novellisten forstod Binket og gav sig til at udfolde sine Papirer, idet han sagde:

„Min lille Fortælling hedder „Neptun eller — —“

„Saa!“ afbrød Hannibal ham: „Dgsaa Du, min Søn! Have J da Alle sammensvoret Eder om at færdes som Skippere og Søkkummere i denne velsignede Nat?“

„Frygt kun ikke!“ trøstede Richardt og glattede det første Blad: „Du skal ikke gaae tilføes med mig; men skjænke mig Din Opmærksomhed til en Flugt i Luftens høie Regioner —“

„Naa flyv blot!“ brummede Lectoren: „Frem med Fortællingen!“

Richardt begyndte:

V.

Neptun, eller Astrologen.

„Forstyrer jeg?“ spurgte Mathilde, idet hun stak Hovedet ind af Vinduet til den lille Havestue, hvor Arnold sad ved Skrivebordet, dybt begravet i Beregninger over nogle offentlige Broarbejder.

„Nei, nei, tværtimod!“ svarede Ingenieuren, kjendelig oprømt ved Afbrydelsen, sprang hurtigt op og aabnede Døren. „En lille let Familiepassiar,“ vedblev han, „vil være en heel Forfriskning ovenpaa disse tunge Revisioner af Materialet til Strækbuer, Pontoner, Pæle og Pullerter. Kom Du kun ind i det Allerhelligste!“

Søsteren tog strax Plads ved hans Side, og Arnold aabnede siebliffelig Samtalen med det noget delicate Spørgsmaal: „Hvordan har saa Engelbrecht det?“

„Det var just det, jeg vilde spørge Dig om,“ sagde Mathilde noget nedslagen.

„Hm! — Er det ikke omtrent hvad vi i vort plumpe Artillerisprog vilde kalde et Krængestik med Snoninger?“ meente Broderen. „Bed Archimedes og alle Regnemestere! er det Raison? Skal jeg passe paa Din Kjæreste? Er jeg derfor ansat i Statens Tjeneste, faaer Commisbrød, har Haab om Avancement og nyder alle de øvrige Herligheder?“ —

„Jeg troede dog, Du tilfældigviis kunde have hørt Noget fra ham. Han har i adskillige Dage ikke været her. Strandveien maa have noget særligt Tiltrækkende for ham.“

„Maaskee leder det til en videnskabelig Afhandling om Tang og Søplanter's oeconomiske Anvendelse, maaskee til populære Forsøg paa at reformere Skovshovedkonernes Dragt, Kurve o. s. v.“

„Du synes ret oplagt til Skjemt idag,“ bemærkede Mathilde lidt stødt.

„Ikke mere end sædvanlig,“ forsikrede Arnold. „Men hvad Engelbrecht angaaer, da formoder jeg, at han igjen har fundet et eller andet Problem, hvis Løsning binder ham til Pletten. Du kjenner ham jo fra den Side: hvad han vil, det vil han, og faaer han først fat paa en Gjenstand, der synes ham at ligne Alheden eller et Stykke uopdyrket Jord, saa kaster han sig derover med Liv og Sjæl, lever og aander ikke for Andet, og hviler ikke førend han har udbundet et Resultat eller faaet Brakmarken cultivaret.“

„Men er det ikke at besejre?“ — bemærkede Mathilde med nogen Tilbageholdenhed, — „at et saadant hensynsløst og utrætteligt Studium kan svække hans Helbred?“

„Bah! Han er jo en bomstærk Kjernekarl. Det vilde være en Lyst at see ham vugte med Bagebommen eller tumle med Haandspiger og Kобеen.“

„Åh ja!“ sukkede hun: „det er vel sandt; men Hovedet — Hovedet lider maaskee dog tilsidst langt mere ved saadanne anstrengende Grublerier, end hans stærke Constitution vilde lide ved at haandtere de massive Redskaber, Du nys nævnte.“

„Det var vel ikke umuligt,“ indrømmede Arnold. „Imidlertid maa det trøste os, at Engelbrecht lykkeligviis hverken er Sværmer eller Sligt; jeg troer, han vilde ligesaa lidt blive skjorhovedet af at speculere over Sjælens Udødelighed, som jeg ved at kaste mig over Girklens Quadratur. Vi vilde nok Begge vide at holde op itide, naar det begyndte at pirre og værre i Panden. Dog, hvorom Alting er, saa længes jeg selv efter

Knekten; mine Forretninger have en Tidlang afholdt mig fra at søge ham, og han hører ikke til det Slags Mennesker, som gjøre sig Uleilighed med at søge deres Venner. Jeg skal derfor med det Første ride ud til ham, og formodentlig overrasker jeg ham da i en interessant Hypothese."

"Ja, det skulde Du virkelig, og det jo før jo hellere," sagde Mathilde, kjendelig oplivet.

"Nei, see, see! Og det sagtens for at være Overbringer af en rosenduftende Billet, fyldt med usorsonlige Vebredelser og tilgivende Efterkrifter?"

"Spøg tilside, Arnold! Hvad er Din oprigtige Mening om Engelbrecht?"

"Vil Du vide den — nu først vide den?" udbrød Officieren med mandig Alvor og sprang op. "Nu vel! Du skal erfare den: Jeg kjender mange Gallunker hertilands, og kun faa brave Karle; men En af de braveste er Engelbrecht, og jeg veed Ingen, Sletingen paa hele Jorden, i hvis Hænder jeg tryggere vilde lægge min kjære Søsters Skjæbne end i hans. Er Du nu fornøiet, Mathilde!" —

"Tak, Broder Arnold, tak!" gav hun rort til Svar. "Men lad os ikke misforstaae hinanden. Om Bestaffenheden af hans Hjerte, om hans Characters Fortræffelighed har jeg ingen- sinde næret Skygge af Tvivl; det er kun med Hensyn til hans forfærdelige Gang til — til — —"

"Ja til ørkesløse Forskninger," faldt Arnold hende i Talen, da hun forgjæves søgte efter et formildende Udtryk til at betegne den Forlovedes farlige Virksomhed, — "deri kan Du have nogen Ret. Det er en Følge af Driveriet, af Mangel paa Tvang; havde han regelbundet Arbeide, forsaldt han ikke til saadanne upractiske Speculationer. Man kunde fristes til at ønske ham mindre formuende, hvis han ikke i alle andre Henseender gjorde

faa god og ædel Brug af de Midler, hvormed Himlen har velsignet ham."

"Nu begynder Du at forstaae mig," sagde Mathilde. "Du kan ikke forestille Dig, hvor forandret han paa kort Tid er bleven; han er bleg, Dinene stirre vildt og tindre undertiden med en forunderlig Ild, hans Stemme svigter ham ofte, og hans Tale er dunkel og mystisk . . . ak! har man ikke før hørt, at Folk ere blevene sindsbave, uden just at Ræringssorger, Kjærestesorger og hvad man ellers pleier at tilskrive denne Ulykke have forrykket deres Hjerne — —"

"Jh, Gud bevares! Du gjør mig ganske ængstelig. Jeg sadler strax Hesten."

"O ja, gjør det, gode Arnold! Men staa ham — han er meget pirrelig i denne Tid. Et Bink kan jeg maaskee give Dig: jeg troer at have sporet, at hans Sylen især dreier sig om Stjernerne; han talte sidst noget forblømt om at stille mit Horoscop o. s. v., og lod nogle Ord falde om atter at have den foragtede Astrologi til Videnskab."

"Ja saa er han unegtelig paa den slagne Bei til Galaskab," udbrød Arnold, halv heftig, halv bedrøvet. "Men", tilføiede han formildende; "det er umuligt! Vel er Engelbrecht stundom noget extravagent; dog saa dybt kan han vist ikke falde, at ville søge Biisdom i hiin mørke Tids fuleste Overtro, at ville læse Fremtiden og Menneskenes Skæbne af Stjerneskriften, eller søge den i de sjerne Kloders tilfældige indbyrdes Stilling. — Lad mig blot tale med Tyren!"

I Hast var Lieutenantens Fuz sadlet, og afsted gif det uden Ophold i susende Galop til Strandveien. — Engelbrecht kom ham venlig og aaben imøde. Vel var han, som Mathilde havde sagt, noget bleg, og stundom viste sig et eiendommeligt mat Udtryk over hans ellers frie og rolige Ansigt, der ikke undgik

Bennens Opmærksomhed; men forøvrigt forraadte hverken hans Tale eller Udfærd Spor af Sindsforstyrrelse.

„Det var smukt gjort af Dig,“ sagde Engelbrecht med ustrømtet Inderlighed, „at Du tog det overbors og besøgte mig her i min Eremitbolig. Hvor jeg har længtes efter Dig! Mathilde har det da godt, ikke sandt? — Kom nu, tag Plads — her er Cigarer.“

Bennerne kastede sig i Sophaen, tændte deres Cigarer og aabnede Samtalen. Det vilde ikke lykkes Arnold at finde en passende Overgang til at omhandle Engelbrechts nærværende sære Studium. Det forekom ham, at Mathildes Forlovede for Dieblicket var i en saa blid og jevn glad Stemning, at det vilde næsten være Synd at rive ham ud af denne ved en maaskee ufornøden Bekymring.

Men medet blev Ingenieuren ilde tilmode. „Du har

det for beklumret hos Dig," meente han: „Smæk et Par Binduer op!"

„Hvad! Du faaer ondt?" udbrod Engelbrecht noget beklumret, men dog med et halvt undertrykt Smil. Han aabnede et Bindue og spurgte: „Onsker Du Roget?"

„Har Du et Glas Vand ved Haanden — jeg troer virkelig jeg, — men det er dog besynderligt", fremstammede Arnold.

Engelbrecht greb en Caraffe, iskjæntede et Glas Vand og rakte Bennen det, der slugte et Par Mundfulde, men derpaa satte Glasfets fra sig med Afsty, idet han sagde: „Hy! hvad har Du blandet i Vandet?"

„Kun et Par Draaber af en ganske fortrinlig Liqueur," lod Svaret.

„Da smager det fordømt ilde."

„Det er kun inden man bliver vant dertil," forsikrede Engelbrecht og tømte selv Resten af Glasfets Indhold.

„Hvorfor lader Du ikke Vand være Vand, hvortil denne Tilfætning?" spurgte Arnold og gned sig paa Panden.

„For det første dræbes derved alle Infusorier, og for det andet giver det Vandet en aparte Affmag."

„I det Sidste har Du fuldkommen Ret: en høist affhyelig Affmag."

„Men hvorved dog bevirkes, at man ikke drikker mere, end netop fornødent til at væde Halsen, naar man bliver tør af Cigaretterne." —

„Ja Cigaretterne, deri stikker det," faldt Arnold ham i Ordet og smed sin. „De ere mig dog nok for stærke, ihvorvel jeg ellers ingen Elsker er af let Tobak."

Han gjorde et Forsøg paa at reise sig; men det svimlede for ham. En forunderlig Dødsighed bemægtigede sig ham, han maatte imod sin Villie nu og da lukke Dinene, og strax fore-

svævede ham behagelige og lystige Drømmebilleder. Leende sprang han op, vilde ved at samle al sin Kraft rive sig ud af den Laagekreds, hvori han fandt sig hildet; men tumlede udmattet tilbage.

„Jeg mærker, Du omtrent er præpareret. Kom nu ind i Helligdommen, i mit Studer værelse — —“ sagde Engelbrecht med en vis Gotten over Bennens Tilstand.

„Ikke et Skridt gaaer jeg, selv om jeg havde Binger og ikke Bly paa Fødderne!“ svor Arnold. „For Pokker! hvordan har jeg det fat? Engelbrecht! Svoger! hvad har Du prækket i mig? Hvad er det for Cigarer, hvad er det for Vand?“

„Naa, Arnold, vær Du kun ganske rolig,“ svarede Engelbrecht med Fortrøstning. „Men“ — tilføiede han — „behager ikke denne Din Tilstand Dig, saa kunne vi strax forjage den. Maaskee behøver Du den heller ikke.“

„Sandt at sige, skulde Intet være mig kjærere, end at vende tilbage til mit naturlige Jeg.“

„Vel! hav blot et Diebliks Taalmodighed — jeg skal lave Dig en Kop stærk Caffe. Det er jo rigtignok længe siden, jeg befattede mig dermed; men jeg troer dog nok, mit Maskineri endnu er i Orden.“

Han fremtog en „Selvtøger“. Snart vare alle forberedende Anstalter trufne. Den undertiden behagelige Duft af Caffe forfriskede allerede Arnold, der dog ikke kunde undlade at bemærke:

„Naa jeg nu paa det Bestemteste bede, at Du serverer mig Caffen uden Til sætning af nogen Liqueur eller andet Djævelskab; thi sporer jeg det Mindste af Sligt, knuser jeg Din Pandebraast, om saa Mathilde tusinde Gange skal græmme sig ihjel.“ —

„H! hvor Du medet er bleven orientalsk. — Frygt kun ikke, tapre Ingenieur! — — men det er sandt, Bløde saarer

Du ikke, den har Huset for Diebliffet ikke at hyde over; en god Snaps Rom, agte gammel Rom er derimod til Tjeneste.“

„Er Du rasende? Kan Du da ikke begribe, at jeg allerede er tung nok i Hovedet?“

„Bild mig nu blot ikke ind, at en Artilleri-Officier ikke skulde kunne taale et lille Glas Rom blandet i Caffen. — Maa jeg raade?“

Arnold gav et bejaende Nif.

„Paa Tro og Love tør Du tomme denne Kop,“ sagde Berten, da han var færdig med Tilberedelsen. Med ynklig Velbehag tømte Ingenieuren den.

Dg nu blev han ligesaa oprømt, som han før havde været modfalden. Den sædvanlige Elasticitet vendte tilbage og det endog i forhøiet Potenté. Engelbrecht derimod forblev rolig og iagttagende.

„Hvad var det nu egentlig for Krammeri af Cigarer og Vand, Du før opvartede med?“ begyndte Arnold og slog Bennen leende paa Skulderen som i halv Dmsfavneise.

„Kun en saare ringe Dosis Opium“, svarede Engelbrecht ligegyldig. „Det er ikke umærkværdigt, hvorledes en Smule Morphin er istand til at tæmme den stærkeste Helt. Hvor vi dog igrunden ere svage!“

„Tak skal Du have! Det er ganske naturligt, at en eneste lille, af Staal og Steen frembragt Gnist tænder en stor Krudmine, og sprænger Bygninger, Fæstningsværker og de stærke Artillerister i Luften.“

„Men Sjælen — Sjælen, Ven! Hvor er vor saa forroste Sjælestyrke, vor Selbhehærskelse og Magt over Aandens Stovdragt? Hvorfor rive vi os ikke med et raft Nyk ud af en sliq Døs? Vi have jo dog Noget, der hedder Villiekraft. Hvorfor lade vi den legemlige Slaphed og næsten dyriske Sløvhed faae

Overhaand, istedetfor at tvinge Aanden til at udtale sit: jeg vil!" —

"Sagtens fordi, som Skriften siger, Aanden er villig, men Kjødet er skrøbeligt. — Dog hvorfor vil Du gøre det Skrøbelige endnu skrøbeligere ved Dine fordømte, narkotiske Midler? Du troer da vel ikke, at Sligt styrker Legeme og Aand? Du er jo allerede saa bleg, at Mathilde neppe vilde kunne gjenkjende Dig."

"O, Mathilde!" udbød Engelbrecht uvilkaarlig.

"Ja Du har nok Aarsag til at sukke. — Mener Du, at saadanne Dine og saadanne Kinder klæde Dig bedre? For Fanden! havde jeg nogensinde tænkt at opleve den Dag, da min Ven og vordende Svoger skulde gaae hen og blive en opiumstyggende Tyrk, Muhamedaner eller Chinejer!"

"Uden det", forsikrede Engelbrecht noget nedstemt, "vilde jeg neppe have overvundet min Ulyst til den Videnskab, jeg nu med Iver dyrker — —"

"Det havde da just ikke været nogen stor Ulykke", meente Arnold.

"Et saadant Middel er fornødent," vedblev den Aanden, uden at tage Notits af den sidstfaldne Spydighed, "for at frigjøre sig fra den grove Materialisme og alle den nyere Videnskabs bogstavkolde Reflektioner. Man maa ligesom afkaste det Jordiske og leve sig ind i Aabenbaringens Regioner."

"Hvilken Sludder! Jeg skal altsaa drikke mig fuld først, for at blive ret ædru?"

"Na ja, maaskee." —

"Men det er jo sandt, Du er, har man sagt mig, bleven Stjernetyder. Oprigtig talt, er jeg her for at see med egne Dine, hvorvidt Du et avanceret."

„Det burde jeg have formodet,“ bemærkede Engelbrecht lidt ømfindtlig.

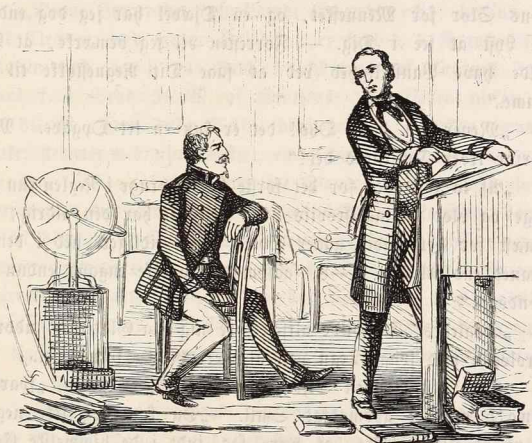
„Ja, som jeg siger,“ vedblev Arnold, der nu havde fundet Traaden, — „og det skeer da fornømmelig paa Mathildes indstændige Opfordring. Den arme Pige er ifærd med at græmme sig ihjel over Dit forandrede Udseende, maaskee ogsaa Væsen. Hvor kan Du — et Menneſke med ſaa klar og ſund Fornuft — falde paa ſig Daarſkab?“

„Du taler om de Ting, Du ikke forſtaaer. Dine Ytringer ſkulde dog ikke fortryde mig, forſaaavidt ſom jeg ſelv, før mine Dine bleve opladte, har dømt blindt hen ſom Du, og ligefrem foraget hvad jeg ikke begreb. For at have Dig op over det Almindelige, bragde jeg Dig ved et ringe Middel ind i den Tilſtand, af hvilken jeg nu ved en Rodvirkning vel atter har udrevet Dig, fordi Du befandt Dig ſynlig elendig i en Dig noget uvant Tilværelſe; men deſuagtet beſrygter jeg ikke den Værnes ſtrange Kritik; thi Reſultaterne godtgjøre Ideens Holdbarhed. Træd Du derfor kun ind!“

Hermed aabnede han Døren til ſit Studerſkammer. Skjøndt Arnold var i den meſt lyſtige Stemning af Verden, følte han ſig dog lidt beklemt ved at træde ind i Værelſet, hvor der var alt Andet end hyggeligt. Iſtedetfor den Orden og Nethed, der ellers altid havde herſket i Engelbrechts Sager og hvor han pleiede ſine Studier, fandt man nu Forvirring og Uorden: mugne og ſkimlede Folianter i Pergamentsbind og med gloende røde Titler laae opſlagne paa Bordet, Stole, ja paa Gulvet; Papirer, beſkrevne med Tal og Himmeltegn, vare ſtrøede omkring hiſt og her; et Par ſtore, forældede Glober med grønne irrede Mæſſingringe vare henſtillede ſom Bevogtere ved Læneſtolen, og gamle Stjernefork, indrudede paa Moſaik-Mæneer, ligefom Brodeermønſtre, ſkjulte Bæggenſ ſmukkeſte Malerier.

„Her seer forbandet lærd ud!“ var Arnolds første Udbrud, da han havde seet sig omkring og fattet sig noget.

„Ja bryd Dig bare ikke om det,“ svarede Engelbrecht og sparkede en Hoben Kuller, Bøger og nedfaldne Papirer tilside, for at bane sig Vej til Pulken. — „Vi ville uden videre Indledning strax gaae over til en Prøve. Hvad Dag er Du født?“

„Er det for Presentens Skyld, saa gjør Dig ingen Uleilighed, allerhelst dersom Du har tiltænkt mig en Kasse forgiftede Cigarer,“ sagde Arnold spøgende.

„Nei, jeg vil stille Din Nativitet.“ —

„Naa, saaledes! — Jeg er født den 30 Februar.“

„Godt! den 30 Februar,“ gjentog Engelbrecht trostfyldig og nedskrev dette Datum. „Du veed vel ikke omtrent Klokketallet?“

„Ikke saa lige; dog troer jeg, det var strax ved Solens Nedgang, altsaa henved Klokken 8.“

„Vi ville da behjælpe os med at antegne imellem 7 og 8, det kommer vel Birkeligheden nærmest. Vie nu blot lidt, Beregningen skal snart være gjort, og jeg skal paa en Brik sige Dig Din Skjebne, den Dig bestemte Levealder og —“

„Na nei, mange Tak!“ bad Lieutenanten. „Jeg har læst et Sted, at blot en Djævel kan være saa grusom at hæve Fremtidens Slør for Mennesket, og en Djævel har jeg dog endnu ikke lyst at see i Dig. — Forresten vil jeg bemærke, at Du skulde have Banskkelighed ved at faae Dit Regnestykke til at stemme.“

„Mener Du det? Oho! det er kun en let Opgave. Men hvorfor troer Du ellers det?“

„Af to Grunde: for det første har Februar i Reglen kun 28 Dage og blot undtagelsesviis 29, men 30 har den aldrig; og dernæst for det andet gaaer Solen langt tidligere ned i denne Maaned end Klokken 7—8, saasom det jo ikke engang endnu er Fevndøgn.“

„Saaledes! Du vilde altsaa føre mig paa Glatiis?“ udbrød Astrologen med svagt Tegns paa at være bleven fornærmet.

„Som vist mangen Stjernetyder før Dig er bleven,“ svarede Arnold med et godmodigt Smil. „Du kan dog ikke negte, det er et stift Stykke, at være saa inde i de himmelske Constellationer, at man derover glemmer den stakkels jordiske Almanak og glatvæk antiller sine Beregninger paa Basis af den 30 Februar.“

Engelbrecht fandt sig truffet; men fattede sig strax, fremtog et Papir og sagde:

„Her seer Du nogle og tyve Beregninger, hvis Facit er truffet ind paa et Haar. Her er en Mængde andre, der rigtignok divergere indtil 4 Aar. Men dette mindre punktligt Resultat kan ikke forundre Nogen, naar hensees til, at Opgivelsen af Fødselsdagen, for ikke at sige Timen, kan have været feilagtig,

enten imod Bedkommendes bedre Villie, eller, som nys med Dig — forsættlig. Lad os vælge et Par Exempler!”

Dels af overbærende Høielighed, dels for dog at faae et Begreb om slige unyttige Udregningers Natur, fulgte Arnold Dyfordringen. I de berømte Mænds Rubrik pegede han derfor paa Keiser Maximilian II.

„Denne Imperator,” forklarede Engelbrecht, der nu var i sit Clement, med megen Salvelse, „er født d. 1. August 1527. Maanen stod da i 14 Grad 59 Minuter af Vægtens Tegn, Mars i 4 Grad 35 M. af Skyttens. Forstjellen altsaa 49 Gr. 36 M. Han døde 1576, blev sølgelig 49 Aar gammel, hvilket stemmer med hiin Forstjel, endog hvad Maanederne angaaer. Jeg kan tilføie, at den kongelige Planet Jupiter 1564 stod i Conjunction med den ligeledes kongelige Stjerne Regulus i Løven, hvilket betyder 12 Aars Regiment (saa lang Tid behøver nemlig Jupiter omtrent til at omløbe Solen); i Aaret 1564 tiltraadte Keiseren sin Regering, 1576 døde han, som sagt; Regeringstiden var saaledes netop 12 Aar. — Men lad os tage et Exempel, der ligger os noget nærmere. Her er Tycho Brahes Horoscop. Han er født 1546 den 13. December. — —”

„Stop, stop!” afbrød den opmærksomme Arnold ham. „Det var den 14de; jeg hukker kun denne Dag, fordi den just træffer sammen med vor Ghes's Gødselsdag, og han pleier saa at give Corpsets Officierer et gemytligt Gilde, ved hvilken Leilighed der da alluderes til salig Stjernefigeren.”

„Meget vel! Men den formeentlige Feil hidrører blot fra den astronomiske Regnemaade; nu skal Du høre: 1546, den 13. December Kl. 22 Timer 45 Minuter — her have vi den manglende Dag, ikke sandt? — Solen var dengang i i Grad 25 Min. Steenbukken. Saturn stod i 26 Gr. 28 Min. Vandmanden. Et Tegn, veed Du regnes for 30 Grader og Graden

har 60 Minuter. Træk nu fra, og Forskjellen bliver 55 Gr. 3 Min. Tycho døde i Prag d. 14. eller 24. Octbr. 1601, og blev, netop som Regningen udviser, 55 Aar gammel. Et Par Maaneder kan her saa meget mindre komme i Betragtning, som hans Død var noget forceret."

"Ja, det er klart."

"See! det indrømmer Du dog?" udbrød Engelbrecht triumpherende.

"Bistnok! Vorherre og Pythagoras bevare mig fra at bortraifonnere Tal! Kun indseer jeg ikke ganske, hvorfor Du først tog Mars og siden Saturn til Subtrahend."

"Da Du ikke er inde i de astrologiske Formler, vilde det kun lidet nytte, at jeg talte til Dig om de tolv Huse, propria Domo og saadanne Bittlefigheder. Her maa Du neies med det Bæsentlige og ikke see paa Detaillen." —

"Det er sandt. Jeg meente kun, at da saadanne tilfældige Stillinger som Conjunctioner, Oppositioner, Quadraturer etc. idelig finde Sted, saa kunde man jo nok faae en eller anden Combination til at passe, dersom man havde frit Valg islæng og ispræng." —

"Nei, det er naturligt, man kan ikke tage hvilkensomhelst, men er bunden til strenge Regler. — Vi ville nu prøve en anden Methode, baseret paa et andet Princip. Gjennemløb engang denne Regning."

Arnold kastede et Blik paa Papiret. "Hvad er det for 7, Du der dividerer med?" spurgte han, maaskee for at vise Noget, der kunde ligne et Slags Nøiagtighed eller Interesse.

"Det er det hellige 7 Tal."

"Er 7 helligere end de andre Zifre?"

"Det skulde jeg mene. Tallet 7 har fra den graae Oldtid været betragtet som saadant. Husk blot paa de 7 vise Mestere,

de 7 frie Kunster, de 7 Dødsfynder, de 7 Dage i Ugen, de 7 fede og magre Aar o. s. v. I det første 7 Aar skifter Mennesket Tænder, i det andet 7 Aar slaar Stemmen over, i det tredie voyer Skjæget, i det sjerde Styrken, i det femte Frugtbarheden, i det sjette Begjærligheden, i det syvende Klogskaben, i det ottende er Vendepunktet, i det niende kommer Svagheden og i det tiende, — ja 7 Gange 10 er Støvets Aar. Mange Træers Cultur beroer paa en rigtig Behandling hvert syvende Aar. Adam døde da han var 7 Gange 133 Aar, Lamech i sit 777 Aar. Abraham blev 7 Gange 25, Jacob 7 Gange 21, Juda 7 Gange 17. Børn, som fødes i den 7de eller 9de Maaned leve gjerne, hvorimod sjelden de, der komme til Verden i den 8de.

„Alle disse Sammenstillinger, som vistnok kunne sørges i det Uendelige, have unegtelig noget Curiosit ved sig for Liebhabere; men jeg indseer derfor dog ikke, hvorfor just 7 ved denne Leilighed skal bruges som Divisor,“ bemærkede Arnold noget paastrængende.

„Det er absolut nødvendigt,“ paastod Astrologen; „thi der er jo 7 Planeter.“

„Hvad! Syv Planeter?“ gjentog Arnold spørgende.

„Retop! — De gamle Stjernetydere, der endnu ikke kjendte det copernicanske System, regnede Sol og Maane med blandt Planeterne og talte saaledes: 1) Saturn, 2) Jupiter, 3) Mars, 4) Solen, 5) Venus, 6) Mercur og 7) Maanen. — For at faae Tabellerne til at stemme, har jeg, hvad der er mig tilladt, udfskudt Sol og Maane, og istedetfor disse optaget Jorden og den senere opdagede Planet Uranus. Min Række er altsaa, idet den ligeledes udgjør 7, det virkelige Planetantal, nemlig: Mercur 1, Venus 2, Jorden 3, Mars 4, Jupiter 5, Saturn 6 og Uranus 7. — Det har kostet mig 14 Dages Hovedbrud og næsten ligesaa

mange Nætters Arbeide inden jeg var saa heldig at ordne og indlemme Jorden og Uranus."

"Meget findrigt, og jeg beundrer Din Taalmodighed. Men Besta, Juno, Ceres og Pallas, samt de nok henved et Halvhundrede andre Asteroider, dem kaster Du altsaa overbord?"

"Ei hvad! Det Smaaarat er dog ikke Andet end Brokker af en imellem Mars og Jupiter forgaet større Klode. De ere ikke virkelige Planeter, og kunne derfor ingen Virkning og Indflydelse have."

"Men saa er Neptun dog en virkelig Planet, og maa som saadan have Virkning. — Skulle vi altsaa ikke hellere dividere med 8?"

"Neptun! hvilken Neptun?" spurgte Engelbrecht forundret.

"Jh! den Planet, der er opdaget den 23. September 1846 af Galle og Encke, efter den franske Astronom Leverrier's Anviisning og Beregning."

"Hvad er det, Du siger? Er der virkelig opdaget en ny, en transuranisk Planet?"

"Hy skam Dig, at Du ikke veed det! Det kommer der af, at begrave sig i mystiske Kunstners slette Uendelighed. Ja vist er der opdaget en ny Planet, som bruger henved 165 Aar til Omløbstid, er omtrent 620 Millioner Mil fra Solen og har over 7000 Mil i Gjennemsnit. Man vil ogsaa allerede have opdaget 2 af dens Maaner, samt en Ring."

"Er det muligt?"

"Intet er visere. — Medens Du sidder her og forstyrres Bogormenes uskyldige Maaltid, fejrer Videnskaben en af sine skønneste Triumpfer; thi her har Theorien gjort Opdagelsen. Man har længe af Uregelmæssighederne i Uranus' Gang formodet en stor Planets Tilværelse udenfor denne. Leverrier foretog sig det møjsommelige Arbeide at revidere samtlige Jagt-

tagelser over Uranus og bestemte derefter den formodede Planets saafaldte Elementer, samt paaviste det Sted, hvor den maatte søges. Hans Beregning og Angivelse sendtes til de vigtigste Observatorier. Galle i Berlin modtog Skrivelsen d. 23. Septbr., og samme Aften finder han virkelig Planeten paa det betegnede Sted af Himlen. — Alt Dette kan Du bedre og udførligere læse hos mig, naar Din Astrologi giver Dig Stunder til en Smule Astronomi.“

„Gode Gud!“ udbød Engelbrecht aldeles tilintetgjort.
„Men saa er der jo ordentligviis 8 store Planeter!“

„Upaatvibelig er det Minimum. Naaskee kan der gerne være flere indenfor Mercuris og udenfor Neptuns Baner; men de vente paa stærkere Instrumenter og stærkere Dine, for at opdages.“

„Og saa gaae mine dybsindige Beregninger, støttende sig til de syv virkelige Planeter, Jorden i Bold — —“

„Du maa tillempe Tabellerne efter Omstændighederne.“

„Du spotter ovenikjøbet. Det er ikke smukt!“

„Nei, jeg trøster jo og gaaer ganske ind paa Ideen. Hvad er lettere? Skal jeg hjælpe Dig? Stød blot Jorden ud igjen, sæt Neptun ind istedetfor, og Du har atter det kjære hellige Sybtal — —“

„Jeg troer, jeg saaer ondt,“ stønnede Engelbrecht og tog sig til Panden.

„Skal jeg bringe Dig Vand?“

„Nei!“ udbød den Ydmygede med en rask Beslutning, som var ham egen under lignende Omstændigheder. „Vil Du dog gjøre mig Daare en fornustig Tjeneste, saa hent mig Caffekanden; der er vist endnu en Kop tilovers.“

Arnold sprang hurtig efter det Forlangte, og opvartede nu sin Vert.

Denne skyllede den under disse Forhold velgjørende Drik i sig, rakte derpaa Arnold Haanden og sagde oprømt:

„Lod det sig ikke gjøre, endnu i Aften at opdrive en let Wienervogn og faae Mathilde herud?“

„Hvorfor det?“

„Jeg vilde grumme gjerne vise hende et storartet brillant Fyrværkeri ved at brænde alle disse Sværmere,“ svarede Engelbrecht, idet han med usigelig Foragt sparkede til de Bøger, han nylig havde knuget til sit Bryst og indsuget Visdom af.

„Tak, Ven, tak!“ gjemlede Arnold og trykkede med Inderlighed hans Haand. „Jeg mærker, Du er helbredet. — Nu vil jeg rolig og trøstet bestige min Tur, og undervejs vil jeg — Exemplet smitter — læse i de funklende Stjerner, hvilken

Dag, jeg skal beramme Brylluppet, saa har Du dog en passende Anledning til at anbringe Dit Fyrværkeri."

Da Richardt holdt op, skyndte Hannibal sig med at tage Ordet, sigende: „Saasom Poeterne ere et sensibelt Folkesærd, og saasom en Novellist uimodsigelig er et Stykke af en Poet, — saa befaler jeg, i Egenkab af Logens Forstander og med stadigt Hensyn til fælles Interesse, at al Kritik over den nys hørte Fortælling holdes in petto, da vi ikke kunne være tjente med at støde vor Ven Richardt for Hovedet. Naar han engang samler sine Arbeider og udgiver et Bind Noveller, da vil der være Leilighed til, som officiel Recensent, at udøse den Galde eller strøe den Virak, hvilken mulig nu en Enkelt blandt os kunde ønske at give Lust. — Jeg veed ikke, om vor Novice Lambert har forsynet sig med Noget til Medlemmernes Opbyggelse; thi nu er rigtignok Touren til ham."

Den Tiltalte svarede: „Vor Clubs Tendents er først nylig bleven mig nogenlunde klar. Bistnok har jeg medtaget nogle Smaaforsøg, fordi jeg meente, at digteriske Productioner overhovedet her skulde være Gjenstand for privat venfabelig Drøftelse; men da jeg bescrygter, at bemeldte mine Arbeider ikke ganske stemme med Kredsens egentlige Formaal, saa veed jeg ikke, hvorvidt jeg tør tillade mig at oplæse dem."

„Hvorom handle de da omtrent?" spurgte den rolige Baruel tort.

„Ja, de bevæge sig unegtelig i en lav Sphære og dreie sig fornemmelig om — Drik, om den slappede Legemskraft og de forhøiede Sjæleevner, som et passende Quantum Alcohol foranlediger. Hovedpersonerne ere en Aneipevert Morten, hans

Akjælderpige Jomfru Mette, (der er et Slags Søvnjængerffe),
og dernæst Junker Jeg."

"Er der Noget, der i sine vidunderlige Virkninger fortjener
Navn af Overnaturligt," bemærkede Lector Morits, "saa er
det i Sandhed en Ruus; hvorvidt den tillige kan kaldes uhyggelig,
beroer naturligviis paa Omstændighederne. Jeg stemmer for, at
vi laane Lambert vore Dren."

"En Emule Riim ovenpaa Aftenens Prosa forekommer mig ikke
urimelig," sagde Siegfried. "Han har ogsaa min Stemme."
"Vel!" tilføiede Hannibal, da de Andre ved Lausshed
syntes at have samtykket, "saa giver jeg Dig da, unge Medlem!
forud Absolution for Din Synd, for det Tilfælde nemlig, at
Dine bachantiske Meddelelser ikke stemme aldeles med vore
Statuter."

Saaledes introduceret fremtog da Digteren sit Manuscript
og læste:

VI.

Dithyrambiske Stemninger og Studier.

(Et Fragment.)

Motto: Manges af vore Poeter har undseet sig ved
at nævne BARNET ved det rette Navn, og
har i sine Sange per euphemismum kaldet
sin Begejstring's Kilde „Viin" uaget den
var - Brændeviin.

J. L. Heiberg (Bellman, som comist Dithyrambiter.)

I. Fatter Morten og Jomfru Mette.

„Det var en Aften silde"

Dg Gaden var alt tom,

Fra det gentile Gilde

Til Mortens Dør jeg kom.

Der stod den gamle Brave,
 Gi ædru eller fuld,
 Dykhalsket, rundet Mave,
 En Kind som kobret Guld.

Der stod han i sin Kjalder
 Blandt Flasker, Glas og Krus,
 Han sine Monter tæller
 Ved Lampens sidste Blus.

See, hvor han skraber sammen
 Til Leie og til Skat!
 Det er hans Dagværks Amen,
 Hans Aftenben hver Nat.

Bel sandt: han har ei pløiet,
 Brugt Spandrem eller Naal;
 Men han har oste bøiet
 Sin Nakke til: „Skaal! Skaal!“

Dg han har maattet driffe
 Bel hundred' Gange først --
 Den Dval vi kjende ikke,
 Som slukke kun vor Tørst.

Vi andre flotte Knegte
 Frit pimpe os ihjel,
 Tør frit at snapse negte,
 Men Morten skal som Træl. -- --

„God Aften, Fatter Morten!
 Lyt venlig til min Ven,
 Dg ikke strax paa Porten
 Sag Din forlorne Søn!“

For Frøkner har jeg buffet
 Med Junkere omkaps;
 Champagne har jeg druffet,
 Men ingen ærlig Snaas.

Tael ei om Midnatstide!
 Hift svæber for mit Blif
 Den demantklare hvide,
 Den nationale Drif“

Det spørger! — Hvad er Dette?
 Bag Stjanken det forsvandt —
 Ha, Guder! det er Mette
 I blændende Gevandt.

„Jeg kan Dig ikke slippe —
 Lad Morten brumme Vas!
 Du til min Nectar nippe
 Som Hebe af mit Glas.

Du, Mette, er min Frøken,
 Langt sødere er Du —
 Lad Morten regne Brøken,
 Jeg heel Dig eier nu!“ —

Sun blusfende fortæller: —
 Hun har en Kjærest alt —
 „D Morten! i Din Hjaelder
 Jeg lædskende blev qvælt.

Dg har Din Snaps-mig qvæget
 Fra hiin Champagne-Sky,
 Det Saar, som knapt var læget,
 Rev Mette op paany.

Maaskee jeg bukker under,
 Da kom min Hjalp ihu:
 Din Leie jeg afrunder,
 Her har min Styver Du!”

2. Timeglasset.

Mens udenfor det stormer
 Og Teglsteen hagle ned,
 Jeg her studerer Former
 I Mortens Urtebed.

Her voyer Malurt sammen
 Med Kommen i Geled; —
 Men det er nu kun Rammen,
 Jeg har at røre ved.

Ja Formen — Formen ene,
 De mange Glassers Form;
 Saa reen, som fra Athene,
 Selv hvor den er abnorm; —
 Den Form, som Kunsten bragte
 I Stoffet sprødt og skjørt,
 Den vil jeg nu betragte
 (Alt Indhold uberørt.)

Heelt vel jeg kan begribe,
 Hvi den gaaer ud og ind,
 Fra Halsens smekre Knibe
 Indtil den hvælves trind; —
 Men, Morten, Gud velsigne
 Dig og den dumme Spas!
 Siig frem: Hvi En skal ligne
 En Art af Limeglas?

Du Dine Dine lukker,
 O, skaldede Silén!
 Og siger, at det „klukker“
 Saa sødt fra saadan En.
 Men Formen, gamle Synder!
 Skal den sin Ret ei skee?
 Et Limeglas forkynder
 Ham, med den skarpe Lee.

Hvi anslaae Moll-Accorden
 I Gjæsters muntre Dur?
 Den Form kan passe, Morten,
 I alt Fald til Mixture.
 Et Timeglas? For Pokker!
 Hvo veed ei, Tiden gaaer,
 At Værkets Viser rokker
 Hvergang man tog en Taar?

Dog — lad den snørte Flaske
 Kun som et Fyrtaarn staae:
 Det kan os overraske
 Hr. Charon, plump og raa;
 Alt skuer jeg hans Tolle, —
 See, hvor den squalper hid . . .
 Nei! det er kun en Bolle, — —
 Den kom til rette Tid.

3. Præsident Morten.

Morten er eenstemmig kaaret
 Nu til Soldets Præsident.
 „Bil paa Sloifen, pur i Haaret,
 Hvert et Blik mod Dig er vendt!
 Klokken er en Punschelov —
 Kling med den hver Skraalhals døv!

Jeg har Venstre her ved Bordet,
 (Venstre er jo Hjertets Plads);
 Maa jeg bede saa om Ordet!
 Tyld dog først mit tomme Glas!

Somfrutalen, som Du veed,
Høres bør i Rolighed.

Ring med Klokken! — „Aneblen mangler.“

Smæk paa Flaben dem med Skeen!

Hu! jeg hører hvor det rangler

Udenfor med Dødningbeen.

Nei, det er kun Mettes Trin . . .

O, lad hende slippe ind!

Mette! see, Din Husbond sidder

Overst, som et kronet Fæ,

Mens Din Elster og Din Ridder

Ligger her for Dig paa Knæ.

Uf! hans skønne Tale brast

Bed Dit første Diekast.

Giver Du Gehør mig ikke,

Maa jeg i tantalist Qual

Drikke, drikke, altid drikke

Uden Haab om Perial.

Du — ja Du er sidst og først

En Skuld i al min Løst.“

Morten reiser sig med Sløven,

Brøler, som en arrig Stud:

„Vil hun, Løs, slug uden Løven

Pakke sig i Kjøfnet ud!“ — —

Morten! gid Du Præsident

Var i Tydsklands Parlament!

(Lamberts Dplæsning af disse tre Digte var efterhaanden fra Declamation bleven mere og mere melodisk og gaaen over til et Slags Recitativ, der nu ved det fjerde Digt steg til virkelig Sang, hvorved de Andre fristedes til paa passende Sted at forstærke Effecten ved at istemme Chor.)

4. Stjernehimlens Ruus.

Solen havde sig til Hvile lagt,
 Universet Tiden tog i Agt:
 Bædderen i Hornet har alt stødt,
 Tyrens Die sunkled' blodig rødt,
 Tvillingerne holdt hinanden fast,
 Krebsen baglænds gik med farlig Hast,
 Løven lalled', og til Kommen strax
 Blev forvandlet gule Somfru-Ax.

Bægtens Lunge i Ballancen staaer,
 Skorpionen bag af Dandsen gaaer,
 Skytten — skjøndt han raved' — Pilen skjød,
 Steenbuk krabled' op med korte Stød.
 Vandmand — Stakkel! — havde „Lærken“ dulgt,
 Thi af Fiskene han blev forfulgt.
 Maanen steg med Næsen rød som Guld,
 Den, for Festens Skyld, var ganske fuld.

Men det hele Sold i Taushed gik,
 Lyren straalte uden al Musik.
 Klinked' man for Bacchus, Glædens Gud,
 Nævnte Jordens Børn det Stjerneffud.
 Naar en Lille under Bordet faldt,
 Blev den strax en Taagestjerne kaldt.

Da steg Venus fra sin Musling-Hamm,
 Og jeg „Sphærerne Musik“ fornam.

Mettes Stjerne svæved for mit Blik; —
 Nu blev hele Himlen kun Musik;
 Dobbeltstjerner rullede — — —

Her afbrødes Sangeren derved, at hans Sidemand, Richardt, traadte ham paa Foden og stødte ham i Siden, for at henlede hans Opmærksomhed paa noget Usædvanligt.

Lambert lod Dobbeltstjernerne rulle og saae op. Ved at kaste et Blik i Speilet, der hang lige for ham, seer han med Forsærdelse og Gru bagved sig en hvid, rokkende Gestalt.

Imidlertid fattede han sig dog snart, dreiede sig omkring paa Stolen, og nu viste sig i Kammerdøren, imod hvilken han havde vendt Ryggen, virkelig en hvid Skikkelse, med en Praas i den dirrende Haand. — Han troede i første Dieblik at see sin Phantasies Skabning realiseret, at det var den af ham besungne Mette, der, manipuleret ved hans Sang, nu som Søvnjængeriske afslagde ham et Besøg, og han næsten gyste ved det natlige Syn.

Men de Øvrige loe og jublede: „Gjertrud!“
 Hende var det. Hun havde halvt om halvt udsøvet den flygtige Ruus og var bleven vækket ved Chorsangernes Fortiissimo.

„Vel mødt! i hviden Underskjørt og Nattraie, Du Nøjs Berle og vor Clubs Dronning! Hulde Gjertrude, en Stol!“ —
 saaledes tiltalte Hannibal hende og fremstjød en Stol.

Da hun smilede meget venligt til Kredsen og just ikke viste Spor til den hende af Manden paaduttede Upasfelighed, tog man ikke i Betænkning, med Lamberts Tilladelse, at give

hende Ordet, for at slutte denne Sammenkomst med et bornholmsk Eventyr.

„Prolog eller Epilog, det kommer dog omtrent ud paa Et,“ sagde Forstanderen.

„Efter nogle qvindelige Bessedenhedsundskyldninger, gif da Gjertrud over til at opfylde Medlemmernes Onske. „Jeg veed ikke,“ sagde hun dog først: „om jeg allerede har fortalt Eder om Mads Staaes Begravelse; har jeg det, maae Herrerne sige til.“

„Nei — nei!“ lod fra alle Kanter. „Fortal kun Du!“
Dg Gjertrud begyndte:

VII.

Herrens Høst.

(Et bornholmst Eventyr.)

Da den stakkels Mads Staale blev stedet til Jorden, holdt Præsten, Hr. Kosøed, med stærk Røst følgende Tale til Sognemændene: „Her ligger Mads Staale! Veed I, hvad han trængte til? — Til den evige Fred — den har han nu fundet. — Hift staaer Svanike-Kirke! Veed I, hvad den trænger til? — Til en god Spand Hvidtefalk — lad den faae den! — Og her staaer Svanikes Præst! Veed I, hvad han trænger til? — Til en Trokost, Børn! lader os saa i Guds Navn gaae ind og faae en Bid Brød!“

Og saa gif da Mændene ind. Der var nu Udskillige, som havde Et og Andet at udsætte paa Præstens Tale; men vi Qvindfolk udenfor fandt den meget opbyggelig, fordi den var sand. Jeg især, som i mange Aar havde kjendt Mads Staale, havde aldrig hørt smukkere; thi jeg forstod hvert Ord; det gjorde maaskee de fleste Andre ikke.

Fred, ja just Fred fattedes Mads Staale. Hvor han faae en Stoleryg, et Bænketæppe eller anden skarp Kant, smed han sig over den, krympede og vred sig ynkelig. Han havde Utingen i Livet, sagde man, og den kloge Kone fra Ipsker Sogn paaftod, det var Dm. Tavist var det en Dm, der gnavede ham; det var Samvittighedens nagende Dm, — det vidste jeg bedre — hør kun til!

I Rønne Sognkirke, der længe før min Tid hed St. Nicolai, hænger en Tavle, som har til Opkrift de Ord: „Herrens Høst“. Herpaa opregnes Stykkeviis, hvormange Mennesker i hvert Sogn paa Bornholm, der ere bortdøde af de

Bestilenteser, som græsserede i forrige Tider, nemlig i Anno 1618: 5184 og i Anno 1654: 4569.

Som ung Knøs var Mads saare overgiven og kaad. Han havde Arbeid nærved Byen og kjendte godt den gamle Klokker. Med ham gik han da tidt omkring i Kirken, naar den skulde luftes ud og sættes istand til Gudstjeneste, og saa faldt hans Dine altid paa Tabellen. Han speculerede strax paa, hvorledes han skulde benytte den til et eller andet Puds.

Klokkeren, der slittigt læste i lærde Bøger, fortalte engang Mads Staaale, at Kirken i Anno 1502 havde faaet et Privileg paa 100de Dages Afslad for dem, som gav Noget til dens Bygning og Prydelse. „Det var jo rart“, tænkte Mads ved sig selv, og kom en Dag med en Spand Kalk, hvorpaa han sagde: „See her er Noget til Kirkens Prydelse, den kan nok trænge til det; men maa jeg nu bede om de hundrede Dages Afslad!“

Klokkeren lo, men tog dog Kalken og lod hvidte med den.

Drosi var den Kalk, den Hvidning fik aldrig Ende; Morgen og Aften, saasnart blot Klokkeren var fri for Tjeneste, saae man ham at hvitte, og aldrig blev Spanden tom. Imidlertid lukkede Mads sig en Løverdagaften ind i Kirken og skrev paa Tavlen under 1654: „100 Aar og saa 50 Aar efter denne Tid høstes“ her havde han nævnt nogle af Byens bedste Mænd foruden Præsten og sig selv „Beder for deres Sjæle!“

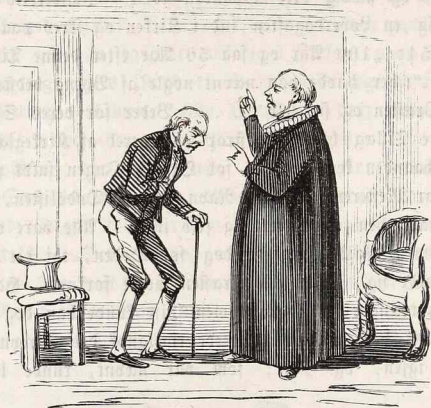
Dette Tillæg blev ikke strax observeret af Kirkegjængerne; men efterhaanden kom det dog for Orde. Ingen saldt paa, at Mads var Mesteren, da hans Navn stod paa Dødslisten, og dog Ingen gaaer hen og slaaer sig selv ihjel. Alle vare opbragte derover, men Nogle frygtede dog for Døden, thi det bestemte Aar nærmede sig. Især var Præsten meget forknytt. Han sagde ofte: Jeg trænger til Frokost; men spise kunde han dog ikke og svandt reent hen. Man udslettede rigtignok det Skrevne, men det kom igjen, og Hver, som var nævnt, kunde læse sin Dødsdom.

Mads Staale lo deraf og stolede paa sine 100 Dages Afslad. Er den Tid udløben, meente han, skal jeg nok saae Skriften ud med Balkjord; de Tosser vide ikke, hvad jeg har skrevet med. —

Men saa lagde Borherre sin Haand paa ham. Det hed sig, han havde forkjølet og forløftet sig i Steenbrudet, hvor han arbejdede; naa — ja, hvorfor ikke? Han fik Feberen; og da de hundrede Dage forlængst vare tilende, laa han endnu og rystede af Kolden og kunde hverken leve eller dø.

Han kom sig dog. Men Gud hjælpe os for usselt Ekrog han blev. Fra den Stund af, havde han ikke Helsen's Time. Han listede sig jo nok op til Kirken og fik sit ugudelige Kradsferi bort fra Tavlen; men hans svare Misgjerning brændte paa hans Sjæl og fortærkede ham som en indvendig Ild, der aldrig sluktes

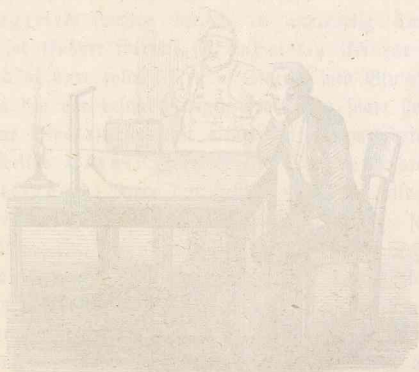
For den nye Præst skiftede han sin Synd, ligesom senere ogsaa for Hr. Kosøed, og Præsterne trostede ham med Guds store

Barmhertighed; men det hjalp Altsammen ikke: han var fuldt og fast overbevist om, at han maatte fare lige luft til Helvede, fordi han ikke havde faaet sin formastelige Skrift udslættet i rette Tid og medens han endnu havde Absolution.

Endelig fandt han — som Hr. Kosøed sagde — den Fred, han trængte til. Gud være hans syndige Sjæl naadig! — Hvad Præsten ellers mere talte om Hvidtefalk og Frokost forstod vel kun Faa, og flere forargede det sagtens; men jeg, som vidste, hvordan det ret hang sammen med Mad's Staale, jeg troer at have forstaaet det, om end Hans Belærbarhed sagde Svanike, medens han meente Ronne.

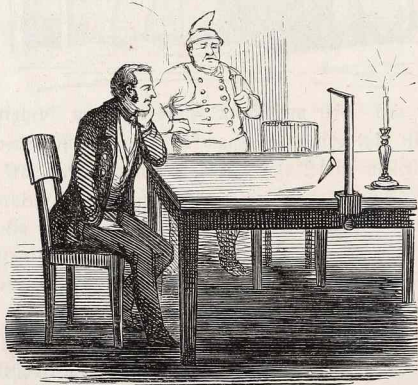
Da Gjertrud havde sluttet sin Fortælling, om hvis indre Sandhed man var overbevist, idet Flere iblandt dem, skjøndt i forandret Skikkelse, kjendte hiin, noget besynderlige Liigtale, — fandt man, at Natten var saa langt fremrykket, at Mødet burde slutes. Efterat Tiden til en ny Sammenkomst var bleven berammet, brød man op. Veiret var imidlertid blevet smukt, og Maanen, som var i sidste Qvarteer, ligesom forjagede de Skyer, der endnu truede, for at lyse Logens Medlemmer paa Hjemveien.

Den anden Klubasten.

VIII.

Skrivende Borde.

Da Logens Medlemmer atter holdt Møde, fandt man Siegfried ifærd med at ordne et lille Apparat. Over Bærelsets store, tomme Bord svævede i en passende Opstander et i en sin Traad

hængende Stykke godt tilspidset hvidt, blødt Krid, og ved Bordenden sad Siegfried selv i en speculerende Stilling, med Haanden under kinden og støttende Albuen paa Bordet.

„Nu stille, mine Herrer!“ udbrod Hannibal. „Bort findige Medlem vil vise os et Kunststykke af den naturlige Magi, men hvis Fiinhed neppe tillader os at drage Nænde, for ikke at indvirke forstyrrende paa de himmelige Kræfter. Maa jeg derfor bede om den størst mulige Rolighed og anmode Dem om at undgaae enhver Berøring med det magisk eller maaſkee magnetisk præparerede Bord.“

Man adlød og tog Plads saa fjernt som muligt omkring Bordet, dog saaledes, at Enhver kunde see hvad der foregik. Reinholdt forsøgte ikke, med et strengt prøvende Blik at undersøge Bordet og dets Omgivelser.

Siegfried fremtog derpaa en almindelig Tærning af Been og lod Enhver forvise sig om, at den ikke var forfalsket, j. Gy. ved at være fyldt til en af Siderne med Bly eller Dvilsølv. Da den var befunden rigtig, idet man snart slog mange, snart færre Dine efter som det blinde Tilfælde medførte, maatte den paalidelige Barnel gjøre et Kast paa de Andres Begne, medens Reinholdt havde den Bestilling, strax at tildække Tærningen med en Hat, for at Siegfried ikke skulde see, hvor mange Dine, der vare kastede. Tallerkenen med Tærning og Hat henfattes derefter paa Bordet, og den største Stilhed paa-bødes atter.

Efterat Siegfried havde ordnet Noget ved Kridet og bragt Traaden i Ro, saa at den hang lodret uden Bevægelse, indtog han sin forrige Plads og stirrede stift paa denne eie-dommelige Pendul, der efter nogle Minuters Forløb begyndte synlig at svinge ud til Siderne, hvilken Bevægelse efterhaanden tiltog i Styrke.

„Kridet skriver nu,“ sagde Siegfried, „det Antal Dine, som Baruel har kastet, det vil sige: Summen af de nedadvendte og opadvendte Dine.“

Virkelig stod der efter atter nogle Minuters Ophold et ret kjendeligt Syvtal paa Bordet. Baruel havde slaaet 5 og 2.

Man studsede i første Dieblik. Morits raabte Da Capo. „Det kan jeg ikke indlade mig paa,“ tilstod Kunstneren; „thi,“ vedblev han, „er ordentlig Lærning har kun tre Combinationer: 6—1, 5—2 og 4—3, og disse give alle 7. Det er nu engang dens Indretning.“

„Din Strik! saa har Du jo narret os,“ udbrød Morits. „Midlertid er det allerede Meget, at Kridet paa Dit blotte Bink har bragt det til at skrive Syv.“

„Det kan for den Sags Skyld da ogsaa skrive andre Tal,“ bemærkede Siegfried. „Jeg vilde kun indlede Foredraget med et Experiment, der kunde tage Opmærksomheden fangen ved at streife over paa Magiens Gebet. Vær stille igjen et Dieblik, saa skal Traaden svinge til et Ottetal!“

Han bragde paany Snoren i Hvile, og tog Plads ved Bordenden i samme grublende og fixerende Stilling som tidligere. Traaden svingede og Kridet skrev temmelig tydeligt Tallet 8 paa Bordet.

„Men hvorledes skeer dog Dette?“ spurgte Baruel, der under den hele Forestilling syntes at have opgivet Noget af sin naturlige Plegma.

„Jeg tænker fast og bestemt paa Otte, kun paa Otte,“ svarede Siegfried. „I dette Tal concentrerer sig min hele Sjæl, og — saa maa Traaden følge min Tankegang.“

„Hvilken Sludder!“ udbrød Baruel noget heftig. „Da jeg forleden talte med Dig om Borddansen og fortalte Dig, at

jeg et Sted, hvor man anstillede Forsøg dermed, havde sporet Noget, der lignede en roterende Bevægelse, saa udlo Du mig og kaldte spiritual manifestations for Hjernespind, hvis paa-beraagte Resultater enten skyldtes Bedrageri fra Experimentators Side, eller Lettroenhed og Skuffelse fra Tilskuernes. Gjorde Du ikke det?"

"Jo, ganske vist!" svarede Siegfried, "og i denne Mening er jeg endnu ikke bleven rokket."

"Naa! og nu vil Du dog have os til at troe, at Dine Tanker skulde kunne ei blot sætte Snoren hist i Bevægelse, men ogsaa bringe Kridet til at male 7, 8 eller et andet Tal?"

"Du har jo Kjendsgjerninger for Dig," svarede Siegfried.

"Og jeg" — tilføiede Jagttageren Reinholdt — "kan give den Forsikring, at der ingen Medhjælper er skjult under Bordet, ligesaa lidt som det simple Apparat staaer i Forbindelse med nogen Person."

"Det er rigtignok sandt," tilstod Baruel. "Imidlertid er det mig dog umuligt at gjøre Dine Tanker en Indrømmelse, som Du ikke vilde gjøre et halvt Dussin Menneskers fornede Hænder."

"Hvilken Indrømmelse?"

"O! hvad anden, end at der existerer en ny, hidtil endnu uopdaget Naturkraft?"

"Men det gjør der heller ikke, kjære Ven!"

"Skulde da Alt være opdaget?" spurgte Baruel. "Skulde ingen, os ubekjendt Naturkraft til Dato have skjult sig for Menneskenes speidende Blik?"

"Har jeg nogensinde paaستاet Hint, eller negtet Dette?" svarede Siegfried. "Kun har jeg modsagt den Urimelighed, at der skulde existerer en hemmelig Kraft, isølge hvilken flodsede

Borde kunne bringes til at valse rundt, banke, skrive, vise varme Hænder med usyrlige Legemer og saadant andet Mere."

"Men — for Hænden! — nu experimenterer Du jo selv med et skrivende Bord, hvorledes skal det da forstaaes?" udbrød Lector Morits spørgende.

"Det er skeet," gjenmælede Siegfried, „for om muligt at komme det Kvintin af Sandhed nær, som ligger paa Bunden af hele dette Centner Borddands-Løgn."

"Naa, saaledes at forstaae: Du vil altsaa gjendrive en Løgn ved at diste en endnu større op for os," bemærkede Reinholdt. „Methoden er probat, om just ikke meget original. Hvorledes gaaer det da egentlig til med den os viste Talskrivning? Ved hvilken Mechanisme bringer Du Kridet i Bevægelse?"

"Som jeg allerede har sagt, ganske ligesvem ved at tænke alvorligt paa Tallet," svarede Siegfried.

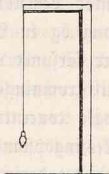
"Men det er jo — Gud døde mig! — pure Nonsens," buldrede Morits atter løs. „Bild os dog ikke ind, at Dine blotte og bare Tanker kunne sætte en Gjenstand i Bevægelse og ovenikjøbet i en saadan, der antager en nogenlunde bestemt Form!"

"Forklaringen er saare simpel," sagde Siegfried. „Tanker jeg uasbrudt i nogle Minuter paa et Tal, saa skriver jeg det i Tankerne, uvilkaarlig antager Armen da efterhaanden en skrivende Bevægelse og gjør, næsten umærkelig, netop de Sving, som et simpelt Tal udkræver. Denne Bevægelse meddeler sig fra Albuen, som jeg stemmer fast mod Bordet, til dette, og lidt efter lidt kommer Bordet, der naturligviis ikke maa være muur- og nagelfast, i den samme Røkning; snart svinger Pendulen eller Kridet i en lignende Retning ved Rystningen, og naar Alt nu er indrettet let, naar man derhos har god Taalmodighed og

sin Opmærksomhed spændt paa Svingningerne, saa ridtes omsider Tallet."

Det lod just ikke til, at den givne Dplysning ganske tilfredsstillede Alle. Siegfried tog derfor atter tilorde.

"Lad os simplificere Forsøget," sagde han. "Istedetfor Kridet, hænger jeg et lille Lod i Snoren og istedetfor at holde paa Bordet, kan man lade Haanden hvile paa Opstanderens Tværmarm, da vil Enhver med Letthed udvinde et Resultat; thi til at frembringe det Slags regulære Svingninger, som udfordres til et Tal eller anden saadan Figur, hører unegtelig først nogen Øvelse."

Han beskrev derpaa med Kridet en Cirkel paa Bordet rundt om Opstanderen, saaledes at denne dannede Centrum. I Kredsen tegnede han en Pæl og bad nu Moritz, som paa den angivne Maade holdt Haanden paa Stativet, om at betragte Pælen med et fast, vedholdende Blik og i Tankerne følge dens Retning, da vilde Loddet snart svinge samme Vej.

Dette skete virkelig. Pælen's Stilling blev derefter forandret saaledes, at dens Spyd viste den modsatte Vej. Da Loddet var bragt i Hvile, gjorde en Anden i Selskabet et Forsøg under de tidligere Betingelser, og for ham svingede Pendulen da i den nye, af Pælen betegnede Retning.

"Dette er i det Væsentlige Doctor Guine's's engang saa beundrede Magnetoskop," forklarede Siegfried, "eller en Formyelse af de ældre over hele Europa saa meget gjængse Pendulforsøg, hvorom jeg strax skal tale, og hvis Virkninger tilskrives en egen Naturkraft, der var en Afart af Magnetisme

og Galvanisme. Jeg troer, at herpaa grunder sig ogsaa Borddandsen med Tilbehør; det hele Brøvl er neppe Andet end en grov Variation (forfaavidt det ikke tillige er Overdrivelse og Efternaak) af det simple og naturlige Factum, at Diet følger Haandens Bevægelser, og Haanden gjentager Diets. Forøvrigt bestod bemeldte Magnetoskop af en Glassoile, en Messingstang og en Lakkugle ophængt i en Silkesnor, hvorhos Apparatet var forsynet med en rummelig Glas cylinder til Beskyttelse imod Luftstrømninger. Pendulen hang over en hvid Plade, hvorpaa nogle concentriske Cirkler vare tegnede. Berørte da en Herre Messingopstanderen, beskrev Loddet Cirkelsvingninger med Solen, var det derimod en Dame, gik det fra Høire til Venstre, eller i modsat Retning. Denne kunstige Indretning, vil man indsee, var blot Blændværk; en simpel Snor, med en Klump Bly eller en passende Knap, gjør samme Virkning."

„Bed dette Experiment,“ sagde nu Hannibal, „have vi altsaa vundet den Erkjendelse, at dansende, bankende og skrivende Borde, som vakte saa megen Opsigt og vandrede hele den civiliserede Jord rundt, ere en Illusion, og at der i alt Fald ved de muligen foresaldne usædvanlige Phænomener ikke er opdaget nogen ny Naturkraft, der lod sig anvende enten i praktisk eller videnskabelig Interesse. Og hermed kunde vi da lade den Sag fare, dersom ikke Siegfried havde forbeholdt sig Ordet, for at omtale Pendulforsøgene. Kun skal jeg for mit Bedkommende bemærke, at det forundrer mig, at den franske Nation, der paa en saa simpel Maade slog Magnetismen ihjel, og saa smukt levendegjorde Daguerreotypien, ikke ogsaa ved en lignende Foranstaltning har taget sig af Borddandsens Mortification.“

Richardt, der i sin Egenkab af Novellist maatte holde saa længe som muligt paa det Mystiske, meente dog, at den

saakaldte „dyrskte Magnetisme“, hvortil vel Hannibal sigtede, i alt Fald kun var Skindød, og han indsaae heller ikke, at det just var nogen særlig Fortjeneste for Frankrig, at Daguerre tilfældigviis var født der, han kunde lige saa godt have været en Hollænder eller Engländer.

Dertil svarede Præsidenten: „Det franske Videnskabernes Academi udsatte en betydelig Sum for Den, der kunde fremvise en virkelig Clairvoyant, og tilføiede, at hvis ingen Saadan inden en vis Tidsfrist indsendt sig, for at æske Præmien, vilde man betragte det Hele som Mystification. Mesmers Paaberaabelse af Troens Skræk for klingende Mønt, har dog neppe nogen Betydning; thi naar En f. Ex. paastaar, at han med ildrøde Bogstaver kan see skrevet paa Maanestiven, at Jorden skal forgaae Nytaarsnat 1861—62, og vi Andre med vore gode Dine eller ved Rikkertens Hjælp kun see de sædvanlige Pletter deroppe, saa nytter det ikke, at Spaamanden paaberaaber sig sin Tro og vor Vantro. Hans Syn bliver for os kun et Phantasifoster; Troen kan for ham maaskee nok flytte Bjerge, men for os skriver den ikke en Tøddel paa Maanen. Anderledes derimod, naar En forsikrer os, at Solen den nævnte Nytaarsaften vil gaae halvformørket ned; dette troe vi længe førend vi see det, thi Astronomerne have nøie forudberegnet, at der til den Tid virkelig indtræffer en Solførformørkelse, og vor Tro er i dette Tilfælde ikke knyttet til en sværmerisk Indbildningskrafts „gode Villie“, men til vor Overbeviisning om Regnemesternes hidtilviste Ufeilbarlighed, der ogsaa ved denne Leilighed vil staae sin Prøve. — Hvad nu Daguerreotypien angaaer, da forekommer det mig, at man ikke noksom har paaskjønnet den franske Nations noble Generøsitet, og jeg griber denne velkomne Anledning til at minde om: at den franske Regering for en ikke ubetydelig Sum tilkjøbte sig Daguerres sindrige Hemme-

lighed og forærede strax Verden den. Hvor Mange brødsfæder og vil endnu ikke denne herlige Opdagelse eller Opfindelse brødsfæde! Alle civiliserede Lande ere blevne berigede med en ny Industrigreen, Forbedringer ere fulgte paa Forbedringer, og Ingen kan forudsee, hvortil den Kunst: at lade Naturen selv male, endnu kan føre."

"For det første skal den lede os til at fylde vore Glas," sagde Morits og rørte omkring i Punschebollen. "Lader os tømme et Glas for Daguerre og den vakre franske Nation — bravo, trods alle sine Lapsferier! Vi ville udnævne Hr. Daguerre til Hærsmedlem af Vogen; — igrunden er det dog uhyggeligt at fastholde et Speilbillede, altsaa er han fuldkommen værdig til denne Hæder."

Østerat Skaalen behørigt var udbragt, erholdt Siegfried igjen Ordet. Han fremtog et Par gamle Urviser og begyndte saaledes:

"Der er intet Nyt under Solen! Denne Sætning stadfæstes af tidnævnte Pendulforsøg. Allerede i Daniel Schwenters for henved 250 Aar siden skrevne mathematiske og philosophiske „Erquickstunden" læse vi, hvorledes en Ring i et Haar skal kunne svinge i et Glas og slaa Klokkeslettet, naar Den, som holder Haaret, tænker paa Uhret. I alle gamle Magier er Kunststykket optaget uden Kritik, og Virkningen tilskreven Sympathi o. s. v. Men populair blev Experimentet fornemmelig for noget over et halvt Aarhundrede siden, nemlig i Bombardementsaaret 1807, ved Ritters formentlige Opdagelse, hvilken Tidens Blade omtalte bl. A. paa følgende Maade. Her har jeg i. Ex. Bladet „Dagen," — „samlet og forlagt af R. H. Seidelin, Kommanderstersjant ved det borgerlige Artilleri og Literatus", med Politikkammerstemplet „Maas trykkes. Haagen," — og heri hedder det:

„Man veed, at Doctor Ritter er bleven Svaaftiffens (Wünschenruthe) Forsøgter, og da mange Læsere vel begynde at høre tale om den af ham opdagede Polaritet, ikke blot ved Metaller, men endog ved Dele af Menneskets Legeme, turde det passe til Tiden her at anføre, efter den Berlin'ske Avis, Ritters egen Forskrift for at anstille disse Forsøg: Tag en Cubus eller et langagtigt Legeme af Svovlfis eller af støbt Svovl, eller af Metal (Størrelsen og Dannelsen gjør intet til Sagen), hæng den lodret i en $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ Allen lang Traad, og hold denne saaledes fast mellem Fingrene, at den ikke kan bevæge sig. Hold Legemet frit og ikke for høit over Midten af et Kar med Vand, eller af et Stykke Metal (en Mønt, Zink- eller Kobber-Plade). Snoren maa helst være gjort fugtig. Man vil nu see, at det ophængte Legeme bliver levende og bevæger sig i smaa Ellipser, som lidt efter lidt udvide og forstørre sig til regelmæssige Kreds-Svingninger. Over Magnetens Nordpol vil det bevæge sig fra Høire til Venstre; over dens Sydpol fra Venstre til Høire. Over Kobber eller Sølv som over Sydpolen; over Zink og Vand som over Nordpolen. Ved disse Forsøg maa bestandig iagttages, at man med det hængende Legeme nærmer sig Gjenstandene enten stedse ovenfra, eller stedse fra Siderne. Nærmer man sig fra Siden, tage Svingningerne den modsatte Retning til hvad ovenfor er sagt. Det er heller ikke det Samme, om man holder Traaden med høire eller venstre Haand; thi hos mange Personer have den høire og venstre Side en ganske modsat Polaritet. — Herved skeer slet intet Selbbedrag, thi Pendulsen svinger uden alt mechanisk Anstød. Man prøve blot at sætte det hængende Legeme, naar det alt er i Sving, mechanisk i Gang til den modsatte Side, og man vil finde, at det igjen tager sine forrige Sving, naar det har overvundet det mechaniske Anstød. Holder man Legemet over en

Bommerants, et Gble eller en anden Frugt, saa vil det over Stilkens Sted svinge som over Magnetens Sydpol, men over det modsatte Sted som over Nordpolen. Selvsamme afgjorte Polaritet vise de modsatte Ender af et friskt Ug. Men meget paafaldende angiver Pendulen Polariteten af den mennefskelige Legemsbygning. Holdes Legemet (d. v. s. Svovlet) over Hovedet, svinger det som over Zink. Ved Fodsaalen som over Kobber, ved Panden og Dinene som over Nordpolen; ved Nasen som over Sydpolen; ved Munden ligesaa; ved Hagen som over Nordpolen. Haandens ydre og indre Flade have modsat Polaritet. Over hver Fingerspidse svinger Legemet, men over den fjerde eller Ringfingeren til anden Side end over de øvrige; ja denne Finger er endog istand til, naar den lægges paa det Bord, hvor der gjøres Forsøg, at standse eller forandre Svingningerne.““

„Der hører I selv,“ udbrod Baruel, da Siegfried holdt op med Læsningen, „at man allerede for et halvt Sekel siden har kjendt en Kraft, som meget vel ved adskillige Menneskers forenede Fingerkræfter vilde være istand til at bringe Bordet med i Svingning.“

Af den allerede berorte digteriske Grund, var Richardt ikke seen med at understøtte Baruels Paastand.

„Man maatte maaskee give Eder Ret,“ gjenmælede Siegfried, med Overbeviisningens kolde Rolighed, „saafremt ikke Ritter var bleven tilstrækkelig modbeviist og hans Forsøg reducerede til omtrent Det, jeg nylig har viist Eder og nogenlunde forklaret. I skulle imidlertid høre Gjendrivelsen, idet jeg vil tillade mig, som Slutning paa denne Materie, at oplæse en Artikel, der sandtes indrykket i bemeldte Blad „Dagen“ et Par Rumre efter den første. I bør saa meget hellere laane denne Artikel Eders Øren, som den er skreven med sin Ironi, og

man deraf faaer ligesom en Skizze af Datidens Folkeliv, hvorhos man vil see, at Dplysningen dengang endda ikke har været saa langt agterud, som man i vore sprænglærde Dage ofte paa-
staaer, uagtet man endog i den allerseneste Tid har seet Bisper, Professorer, Læger, Lærde og Philosopher syde med dandsende og skrivende Borde her i H. C. Ørsted's Fædreland, paa-
staaende, at de have erholdt Svar, Beretning om det Forbi-
gangne, Forkyndelse af det Tilkomne o. s. v., hvilket — selv om Nyttet kun var halvt sandt — synes mig grændser meget nær til Scandale. Hør kun, hvad man skrev den 27de Marts 1807:

„De Ritter ske Forsøg med metalliske Legemers Svingning have vaakt almindelig Opmærksomhed. De ere desmere interessante fordi de synes at lede til en naturlig Forklaring af et igjennem Aarhundreder af Almuen antaget Factum, som de, der af en eller anden Aarsag ikke ville høre til Almuen, forklarede ved at benegte, nemlig Spaastikkens sælsomme Bevægelser. Disse Gambetti-Ritter ske Forsøg, maaskee det første Led af en uhyre Kjæde, en Gnist i det ægyptiske Mørke, som indhyller Naturens Hemmeligheder for Væsner, der fattes Sandser til at bemærke dens, sikkerlig saare simple, Fremgangsmaade, — disse Forsøg, som enhver Bonde kunde have givet Anledning til, ere nu, fritagne for al Mistanke om Dvertro, Illusion og Bedrageri, blevne et Slags Mode, og man finder ikke saa af Hovedstadens smukke Folk tilbringe en Del af deres vigtige Tid med at lade et i en Traad hængende Stykke Metal dingle efter Polaritetens evige Love. Denne frivillige Opofrelse for Videnskaben, kan ikke andet end behage; selv den Tvang, man kan forudsætte herved, gjør Dfret vigtigt, og man opdager med Forsnielse, at man blot behøver at gjøre Videnskaben til Leg, for at skaffe den Tilbedere. — Jeg ønsker ikke at forstyrre denne eller nogen Leg, jeg leger selv med Naturen; det er Gjengæld;

den har leget med ganske andre Mænd end jeg. Jeg morer mig over, leger, spørger med den fvsfarvede Lysstaaie, Electricitetens Fyrtoi, Magnetens haardnakkede Sa og Rei. Finder jeg under min Leg endog en eller anden snurrig Ting (en Idee, et Phænomen, en Opdagelse), saa tykkes mig, at det er artig nok, og jeg morer mig med at bygge Hypotheser derpaa, uden dog at ville virke offentlig dermed. Dertil har jeg ikke Mod nok. Det er jo overalt en Klogskabsregel, at lade sig nøie med Høielsen af sit eget Værd i al Stilhed. Herved opnaaer jeg tillige den gode Ting, at jeg altid tør være mig selv bevidst, at Naturen gaar mig i Hælene, hvorimod det vilde werde sort, gult og grønt for Dinene af mange af den tydske Nations Philosopher, om de engang saae denne alvorfulde Matrone hospitere i deres Collegier. — Med denne Tilbøielighed til physicalke Lege kunde Avissefretningerne fra Naturforskeren Ritter og Naturføleren (Cambetti*) ikke andet end være mig yderst kjærkomne. Jeg nødtes endog til at tage en Activrolle, thi af enhver Bekjendt, jeg traf, blev jeg hilset med et: „Har De Polaritet?“ og som oftest traf man et complet Dingleapparat op af Lommen, for at lade see, at man selv havde denne Art af Polihøide. Over dette blev jeg tilsidst selv en Dingle. Jeg kjøbte en Specie

*) Joh. Wilh. Ritter er født 1776 i Schlesien, og døde i München den 23. Jan. 1810, altsaa kun 34 Aar gammel, af Nerve-svækkelse, som man mener, tildeels fornedelst altfor angribende electrifke og galvaniske Forsøg. Han var en genial Physiker og Læge; men hans Skrifter maae benyttes med stor Kritik og hans Paaastande kunne ikke gjælde for gyldig Autoritet, hvor Talen er om Kjendsgjerninger, da hans Phantasi var temmelig viftslagrende. Campetti kaldtes „Metalføleren“, fordi han meente at kunne opdage Metallaarer i Jorden. Han arbejdede en Tidlang sammen med Ritter med Hensyn til den saakaldte „Siderismus“, et Slags Galvanisme.

for 9 Mark, som vel var 24 Skill. formeget,*) men hvad er en Rigsort, naar Videnskab og Cours trække paa Traad sammen? En Kobberskilling havde jeg, en Zinkplade laante jeg af en galvanisk Ben, en Naalstraad fik jeg af Pigen, Vandsfad har jeg med Kammeret, Vand gratis i Vandflasken. Nu var da det Jordbor færdigt, med hvilket jeg skulde opdage Naturens forborgne Skatte. For at gaae ordentlig frem, lagde jeg en fast Plan: Min Hovedhensigt var, at rive mine Jordinglere ned og glimre paa deres Beforsning. Gambetti (d. e. Campetti) brod jeg mig kun lidet om, en Hartkornsknold, en gemeen Bonde, under Cathogorien af den mest potentserede Graesskighed — med ham kunde jeg ikke befatte mig. Ritter holdt det haardere med. Omfider fik jeg ham dog dinglet ned, og jeg nyder nu den Fornoielse at tale ene. Det gjør mig ondt for ham, thi sandt at sige, er han dog en større Naturforsker end jeg. Hvad jeg da nu skulde sige, bestaaer fordetforste i følgende Aphorismer:

1) Det svingende Legeme behøver ikke at være en Cubus af Jern; — en Sømstump, en Sølvknap, en Guldring, en Messing Uhrnogle er ligesaa kraftig.

2) Traaden, eller Haaret, hvori det svingende Legeme hænger, kan være 4 Alen lang, men beqvemmest 10—12 Tommer.

3) Virkningen befordres ved at holde Traaden fugtig.

4) Man fatter Traaden mellem to Fingre, strækker Armen ud fra Kroppen og noget opløstet.

5) Forsøget foretages bedst staaende, saaledes at man fornemmelig hviler paa den Fod, der er den udstrakte Haand nærmest, nemlig paa den høire Fod, dersom man holder Traaden med den høire Haand.

6) Naar Legemet holdes over et Stykke Metal, et Blad,

*) Saa gode vare nemlig Smaamønterne i 1807.

Gulb, Stol, Hat, Bog, Magnetens Poler, Band, Frugt, kort-
sagt: over alle mulige Legemer, ja endog i den frie Luft,
og man fæster Dinene stift derpaa, begynder Legemet at
oscillere, først i en ret Linie, der snart gaaer over til Ellipser,
som blive større og større, og blive tilsidst til Cirkler, hvori det
vedbliver at svinge uden af sig selv at høre op.

7) Det er en nødvendig Betingelse, at Synet hæftes stift
paa det svingende Legeme, thi ellers bliver der Intet af. Holder
man Legemet over en Metalplade eller Andet, og enten lukker
Dinene, eller seer andetsteds hen, svinger Legemet slet ikke.

8) Seer man derpaa med det høire Die, saa begynder
Svingningen strax, og det altid for samme Legeme til een Side,
s. Ex. over Magnetens Nordpol, over Kobber, Band, i fri Luft
fra Venstre til Høire.

9) Lukkes det høire Die, og man seer paa Legemet med
det venstre, forandres den forrige Cirkelsvingning lidt efter lidt
til en ret Linie, der snart gaaer over til Cirkelsving i modsatte
Directioner fra Høire til Venstre.

10) Tvinger man Synet derpaa, saa at man seer Legemet
med begge Dine, hvorved dette synes dobbelt, saa standser al
Bevægelse.

11) Svinger Legemet over en Metalplade, som ligger paa et
Bord, og man lægger en anden Metalplade i Nærheden, saa for-
andres Cirkelsvinget til et retlinet Sving imellem disse to Plader.

12) Det Samme skeer, naar man sætter en Finger af den
anden Haand paa Bordet.

13) Ligeledes, naar man med en Stok i den anden Haand
rører Bordet, Loftet eller Gulvet.

14) Ogsaa naar man med den anden Haand fatter en
Traad, der er bunden ti eller flere Aen derfra; Svinget skeer
da imellem Haanden og Metalpladen paa Bordet.

15) Fremdeles kan man med Diet alene forandre Cirkelsvingningen til en retlinet. Man vender blot det Die, under hvis Indflydelse Legemet svinger, paa et Punkt af Bordet, og Legemet vil strax oscillere imellem dette Punkt og Metalpladen. Svinger Legemet under Indflydelsen af eet Die, og man hæfter det andet paa et Punkt af Bordet, saa følger intet retlinet Sving, Legemet bliver ved i Cirkelsvingningen, der tilsidst taber sig.

16) Cirkelsvingningen kan gives den modsatte Direction, naar man:

- a) løfter Legemet noget i Veiret; b) ved at berøre et Metal med den frie Haand, eller ved at træde derpaa med den Fod, hvorpaa Kroppens Tyngde ikke hviler;
- c) ved med den frie Haand vegevis at berøre den underste eller øverste Blade af et Blad; d) ved at fæste det andet Die paa Legemet.

17) Saavel Cirkelsvinget som det retlinede standses ved enhver Anstrengelse af Kroppen, saasom ved at knytte den frie Haand stærkt, ved at klemme Lænderne sammen o. s. v.

18) Til de Tilfælde, hvori ingen Svingning fremkommer, hører ogsaa, naar begge Hænder røre hinanden, eller blot ved en stram Traad ere forenede. —

Af disse Forsøg, hvis Rigtighed Enhver med nogen Opmærksomhed let kan overtyde sig om, synes det mig ikke alt for dristigt at uddrage følgende Sætninger:

1) At den af Ritter antagne Polaritet ikke har Sted i den Mening, hvori han vil have den taget.

2) At Phænomenene synes at have deres Hovedkilde i et Slags pantographisk Correspondentse imellem Dinene og Tingrenes Nerver, der beforders ved den mechaniske Omstændighed, at Kroppens Tyngdecenter bringes henimod den arbejdende Arm.

3) At man seer kun med eet Die. Legemet kan ikke bringes til at svinge, naar man virkelig seer med begge Dine derpaa, og dog lykkes Svingningen for de Allerfleste, der prøve det. De, som den ikke lykkes for, fattes just ikke Polaritet, men de see enten med begge Dine, eller afveyle idelig med begge, eller de stille sig ikke ret i Henseende til Lyngdecentret. Man kunde nu spørge, om alle Menneker da see blot med det høire Die, thi Svingningsforsøgene give almindelig det Udslag, at Svinget over Sølv og Zink gaaer fra Høire til Venstre, der efter min Theori bestyres af det høire Die. Aarsagen til denne Uniformitet ligger i Experimentets Mechanik. Man holder Traaden med den udstrakte høire Arm, og hviler ufriwillig paa den høire Fod. Her er da Kroppens høire Side mest activ, og derfor paatager det høire Die sig Synsforretningen. Holder man Traaden med venstre Haand, saa skeer ufriwillig det Samme paa denne Side, men da faaer Svinget den modsatte Direction, Hænderne have derfor ikke forskjellig Polaritet. — Endelig:

4) fordrer den Beskedenhed, som klæder Naturforskere bedre end den, mange af dem synes at have, at jeg indrømmer den mulige Rigtighed af følgende Sætning:

Alle Forsøg i denne Sag ere, trods Forsøgernes Orlighed og Opmærksomhed, dog meget udsatte for Selvbedrag, og ikke sjelden har jeg været paa Veie til at ulede Phænomenerne af den Sententis: voluisse sat est.“ — —

„Saaledes dømte man, saaledes skrev man 1807 . . . og 50 Aar derefter lade mindst tre Professorer og Gud veed hvor mange Lærde Vordene dandse og skrive og besvare Spørgsmaal,“ sluttede Siegfried — „Mysticismen leve!“

„Seg tor ikke med Bestemthed afgjøre,“ sagde Logens Forstander, „om det er Morits's populære Punsch, eller Siegfrieds lærde Svingninger, der have faaet mig til at svinge og dingle som en Pendul; men, sandt at sige, snurrer det lidt rundt i mit Hoved, og da jeg gjennem en sympathetisk Anelse troer at bemærke en lignende oscillerende Bevægelse hos adskillige andre ærede Medlemmer, saa forekommer det mig, at en rolig Nydelse ovenpaa disse noget anstrengende Undersøgelser vilde være os ret tjenlig. Thi foreslaaer jeg altsaa, at vi give Richardt Ordet, og lade ham rykke i Marken med et Par Smaaforetællinger af en lettere Natur end Zinkstøtter og Kobberplader.“

Forslaget vandt Bisfald. Man tog tattere og mageligere Plads om Bordet, forsynede sig hver med et nyt Glas, og Novellisten begyndte:

„Hvad jeg har her i mit Bind, er egentlig nogle „Bilag til en Læges Memoirer,“ — forskjellige smaa Sygchistorier af nogen, om just ikke megen, psykologisk Interesse. Den første Fortælling hedder:

IX.

En indbildt Syg og en formeent Læge.

Da Hölty's smukke Digt: Dymuntring til Glæde:

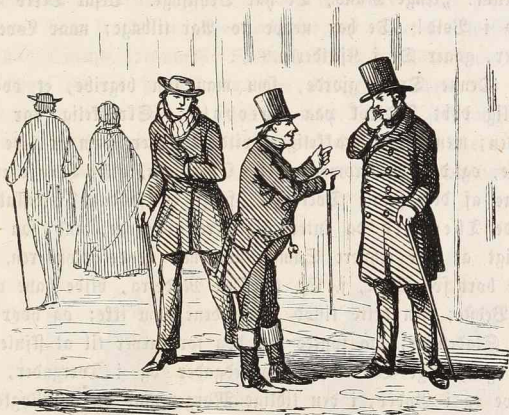
„Wer wollte sich mit Grillen plagen,
So lang' uns Lenz und Jugend blühen?“

var paa Alles Læber, fordi man dengang ikke havde Vaudevillesange, fortaltes ogsaa om den fjære sværmeriske Digters aarle Død og Resignation. — Han havde — hed det — tilfældigviis lyttet til de confererende Lægers Consultation, hvis Resultat var den sorgelige Prognose, at han inden det 30te Aar vilde døe af

Svindstot, og i denne, af Videnskaben stadfæstede, egne Forudfølelse af den nære Død, digtede han med rørende Munterhed sine skønneste Elegier, ligsom han just var isærd med at samle sine Digte, da han i sit 28de Aar hjemkaldtes i Begyndelsen af Løvfaldstiden.

At vide sin Dødsstund i Forveien, betragtes af Mange som noget Forfærdeligt. Herregud! man kan ikke Alle være Philosopher. Paa Theobalds sølsomme Sjæl gjorde hine Fortællinger om bemeldte lyriske Digter det dybeste Indtryk. Det unge Menneske bildte sig pludselig ind, at han havde Læring, skjondt hans Venner idelig misundte ham hans gode Guld, ved at skostifere derover. Han meente at have Lungesygge, uagtet han udmærkede sig ved en Brystkassee saa bred som Guden Thors paa Afbildningerne. Denne hans Frygt steg med hver Dag og vandt især Røring, da han naaede Slutningen af Pubertetsalderen, hvor Blodet undertiden stemmer til Brystet, og forarsager Trykken og Beklemmelse. Han drak Wselmalk og islandsk Mos, tyggede en umaadelig Mængde Lakrits, indaandede Dampen af en Tjærespaaend og brugte alle mulige Kjærlingeraad; thi til at henvende sig til en ordentlig Læge, havde han naturligtviis ikke Mod, — og det ene af den taabelige Frygt, at denne kunde reentud erklære, at han virkelig havde den Sygdom, han indbildte sig at have. Fremdeles nærede han den Anskuelse, at han ikke selv ved nogensomhelst Fortjælelse eller ved en uordentlig Levemaade havde paadraget sig det formeentlige Onde; men at det maatte være nedarvet efter Forældrene. Vel levede hans Moder endnu, og var en rask og rørig Matrone, uden Tegntil Brystsvagthed; men hvad Faderen angik, da svævede han i piinlig Uvisshed: Theobald sen. var nemlig som Skibscapitain død sjernt herfra i en temmelig ung Alder, og man havde ingen paalidelig Oplysning om Dødsarsagen, den kunde altsaa

gjerne være Brystshge, og efter ham havde sølgelig vor Theo- bald erholdt den organiske Feil, som truede hans unge Liv. Han vilde have givet Meget til, for at faae sin salig Fader underkastet det Lægekjøn, han selv ængstede sig for; men nu at indhente slige Underretninger, maatte betragtes som en Umulig- hed. Hvad Under, at han, nedtrykt af disse Bekymringer, led af Mareridt og flemme Dremme?

Theobald mødte ofte paa Gaden en aldrende lille Mand af et livligt Udseende. Han var rød og hvid, havde et faa- kaldet Maskeansigt, gik gjerne i en staalgraa Kjortel, bar Bidst og Pudder, og udmærkede sig ved en vis pedantisk Zirlighed i Forbindelse med en fast utrolig Adrethed. Engang hørte Theo- bald i Forbigaaende, at denne Patron sagde til en anden Mand, med hvem han stod i Samtale, at han — Manden — skulde for sin Gigt i Tænderne, hvorover han formodentlig havde

beklaget sig, tage et varmt Fodbad og bruge en Krydderpose. Deraf sluttede han, at den vinse, lille, pene Herre maatte være Læge, en af disse gode gammeldags Læger, som gjerne vare Huusbenner, hvor de vare Huuslæger.

En Nat drømte den arme Theobald, at denne Doctor, ved at møde ham, var sprungen over Rendsstenen ud paa Gaden, trængt ind paa ham, havde seet ham stift i Dinene og derpaa udbrudt: „Unge Mand, De har Brystsyge. Befal Deres Sjæl Gud i Vold! De har neppe to Aar tilbage; naar Lovet da falder, gaaer De i Kjælderen.“

Denne Drøm gjorde, som man kan begribe, et overordentlig dybt Indtryk paa Theobald. Ekstrækelig var ham Døden; men endnu skrækkeligere vilde det være ham at vide dens Time, og dersom Drømmen gik i Dypsildelse, vilde han jo erfare denne af den fatale Doctor. Ifølge en saadan Tankeslutning havde Theobald da intet Vigtigere at gjøre, end saa vidt muligt at flye ethvert Sammenstød med Dødsforhynderen. At reise bort fra Byen, s. Ex. til Den Madeira, vilde have været det Bedste; men dette tillod Forholdene ham ikke; og hvor stor end Staden er, saa syntes den dog for snever til at skjule den lille gæstfæstige Doctor. I Hovedgader og i Ivergader, paa Torve og i Gyder, i den tidlige Morgenstund og ved Lygteflin, — overalt kunde man træffe den dinglende Pidsk, allevegne mødte man det lakerede Ansigt, som Enhver vilde finde smilende og godmodigt; men som forekom Theobald at være Dødsenglen Israels alvorlige og strenge Miner, naar Dommen udtales: „Besik Dit Huus og befal Din Sjæl Gud i Vold!“

Han søgte altsaa at undgaae et Møde med Doctoren, og ingen Debitor kan med større Jil, Hissighed og Dypindsomhed bestræbe sig for at dreie om et Hjørne, stikke ind i en Port, eller paa anden Maade undvige en ubarmhertig Creditors Nær-

melse, end Theobald udviste, naar han i Fraastand sinede den altid mildt smilende Mand. Jo længer — tænkte han — jeg undgaar Dommens Forkyndelse, jo længer varer ogsaa dens Guldbyrdselse. Jeg maa vedblive at rende fra de to Aars Frist, indtil jeg naaer de 30 Aar. Er jeg først over den Alder, saa har en Brystsyge, ifølge erfarne Folks Mening, ingen videre Betydning end alle andre Svagheder og Skavanker, hvormed den syndige Mennekeslæggt nu engang skal være plaget her paa Jorden. Han troede at have bemærket, at Doctoren forfulgte ham med Dinene, idetmindste havde han tidt betragtet ham med Tegn paa en vis Forundring eller Estertankfomhed; ja han havde endog et Par Gange ligesom vinket. Disse foruroligende Præludier havde end yderligere bestyrket Patienten i Troen paa Drømmens mulige Opfyldelse og ansporet ham til at bevinge

sine Fjed, for til enhver Pris at undgaae en Samtale. Tragicomisk var det at see Theobald strøife igjennem Gaderne og lade Dinene løbe rundt, for itide at opdage sin Antagonist. Men saae han da blot et Glimt af den staalgraae Kjortel, saa Gud hjælpe alle gamle Folk og Børn, der traadte ham i Veien! Han gjorde lyst til Høire og Venstre, uden Hensyn til Fortogsret, og det maa betragtes som et Mirakel, at han ved denne vilde Flugt dog heldigen undgik Følgerne af Gadeopløb og Spektakler.

Saaledes hensneg sig eller — for at tale bogstaveligt — henløb et Aarstid, hvori Doctor X og Patient Theobald paa en Maade legede „Tag fat“ eller „Høgen efter Duen.“ — Da haendte det sig en Dag, at Sidstnævnte efter sin sædvanlige forfriskende Spadsferetour i Hestestaldene, hvis Atmosfære, efter Sigende, skal være særdeles gavnlig for brystsvage Personer, begav sig igjennem Longangene, over Elotøpladsen, forbi Cancellibygningen op paa Børsen, idet han selvfølgelig saae sig forsigtig omkring til alle Sider, for ikke at carambolere med Doctoren. Men — Ingen kan undgaae sin Ekjæbne! — Det var just i Børstiden, og den qualme Luft deroppe bekom den trivelige Svindsottige overmaade vel, hvortil kom, at han ugenert og uden Wængstelse kunde blande sig i Klyngerne af de gemyttige Handelsmænd, ladende Speiderøiet hvile; thi her, i disse Grupper af Speculanter og Regocielfolk, var Lagen sikkerlig tilovers, da han sagtens ikke indlod sig paa, selv at forfrive sin Ipekuanha og Rhabarber. Veltilmode stillede Theobald sig i en af Salens Vinduesfordybninger, for ret at indfuge den for hans Constitution saa velsignede Infection, medens hans frigjorte Blik svævede over til Pærestuderne ved Holmens Kirke og ned til den myldrende Brimmel, som trodsede Knippelsbroens farlige Passage. Ikke længe havde han i fulde

Drag nydt denne Salighed, førend han sølte et sagte Tryk af en blød Haand paa sin Skulder. Han vendte sig omkring, og — Doctoren stod for ham!

Den første Brug, som den Ulykkelige gjorde af sin tilbagevendende Sandøsning, var at undersøge Terrainet, hvorvidt det egnede sig til Flugt — en anstændig eller skjændig, ligemeget! Men Udsigten, hvor smuk han end nylig havde fundet den, var i Henseende til en Halesægtning aldeles trostesløs. Foran: det røde Hav — bagved: Gyypterhæren! Et frygteligt Enten — Eller! At springe ud af Binduet, var at falde i Scylla, for at undslippe Charybdis, tilmed vare Krogene anbragte urimelig høit oppe. At smutte forbi den Lille og styrte sig ud i den store Handelsverden, var umuligt, uden ved fysisk Magt, og den turde han ikke bruge her, da han ved en Forsølgelses Jagt

udsatte sig for at blive betragtet som en „Lommedragon“ og paagrebet af Børsvægteren.

Han maatte saaledes ansee sig for Fange, og fastholdtes paa Pletten af den Klapperslange-Magt, som laa i den lille Doctors spillende Dine.

„Om Forladelse!“ begyndte Manden, idet han med en næsten faderlig Fortrolighed lagde en Haand paa hver af den i Angstsved badede Theobalds brede Skuldre: „Er De ikke en Hr. Theobald?“

„Nei, nei!“ fremstammede denne, som i sin Vaande meente, det var bedst at spille Fornegteren, — „det er ikke mig, De søger, og jeg kjender slet ikke dette Menneske. De tager ganske bestemt feil, Hr. Doctor!“

„Skulde det være muligt!“ vedblev den Lille ligesom bedrøvet, og smed Haarpungen ærgerlig til den modsatte Side, saa at en Buddersky et Dieblik berøvede Theobald Synet af de sunklende magiske Dine.

„Som jeg siger,“ bekræftede Cujonen og lettede paa Hat-ten, for at slippe bort.

„En saa skuffende Lighed,“ mumlede Graakjortelen hen for sig og greb den Andens Haand. „Ja, saa undskyld mig, min unge Herre! Jeg havde en kjær Ven, en afdød Skibsfører, af nærnte Navn, og han lignede Dem paa et Haar. Jeg har i adskillige Maaneder ligesom forfulgt Dem, fordi jeg stod i den Tanke, at De bestemt maatte være hans Søn.“

Bed denne, noget uventede Vending af Sagen, faldt en Steen fra Theobalds Hjerte. Dog, det var kun Galgenfrist; thi uheldigviis tog den Lille strax igjen tilorde paa følgende Maade:

„Men, Høistærede! De seer noget bleg og mat ud — —“
See saa! nu rykker han frem med Fortyndelsen af Døds-

dommen, tænkte Theobald, nu har han følt min Puls og kjender Bestaffenheden af mine Lunger. Han afbrød derfor idrig den deeltagende Mand med den høitidelige Forsikring, at han befandt sig overordentlig vel, og dersom hans Ydre ikke ganske svarede dertil, maatte det søges i Heden og den trykkende Luft heroppe.

„Det har De Ret i,“ tilstod den Lille. „Skulle vi derfor ikke gaae til Nybørs og drikke en Flaske Portviin?“

„Mener Hr. Doctoren ikke — —“

„Hvor Pokker! hvorfor kalder De mig Doctor?“ afbrød Manden ham.

„Fordi man i Omgangs sproget pleier at benævne enhver Læge saaledes, hvad enten han har taget Doctorgraden eller ikke.“

— „Men jeg er ikke Læge.“ —

— „Ih jo saa Gud er De saa!“ —

— „Nei, saa Gud er jeg ei! — Hvor Fanden kommer De paa det Indfald at ansee mig for Læge?“

„Har De ikke — det har jeg selv hørt — ordineret en Patient Kobbad og Krydderposer?“

„Ha, ha, ha! — Nu skal man see, jeg for min Menneskehjærligheds Skyld kommer under Tiltale for Dvafsalveri ovenikjøbet. De er da vel ikke en Søn af Stadsphysicus, hans Kamulus eller Snushane?“

„Vær kun ubekymret i saa Henseende! Men er De da virkelig ikke Læge?“

„Nei, min unge Ven! Det skulde da i alt Fald være for de Sunde; for de Syge er jeg det virkelig ikke. — Jeg er og har været i mange Aar Mægler.“

„Mægler!“ gjentog Theobald med ubefrivelig Hentykkelse, som den Anden naturligviis ikke forstod, men vedblev:

„Ja vist, Mægler med Deres Tilladelse! En slet og ret

ærlig Mægler, saa ærlig, som Tider og Omstændigheder ville tillade."

"Er det muligt! — Saa De virkelig er Mægler?"

"Na De med Deres evindelige virkelig og virkelig!" svarede den bevægelige Forretningsmand noget vranten over Theobalds Tvivl. "Det kan hele Børsen bevidne. Hr. Wulf!" raabte han efter en forbigikende Handlende. — "Hvad behager, Hr. Mægler?" svarede denne. "Na Hr. Holm, et Ord!" tiltalte han en anden Kjøbmand, og denne svarede strax: "Er der Noget, Hr. Mægler?" Med en let Undskyldning vendte han sig fra de Standsede, tog Theobald under Armen og sagde: "Der kan De høre! Det er kun i Deres Phantasi, at jeg er bleven Doctor, Læge og Borherre ved hvad mere."

De trængte sig imidlertid gennem Salens Sværm og kom gennem Børsen til Biinstuen ved Nybørs, for at drikke den omtalte Portviin.

Allerede ved det første Glas, der meget bedre harmonerede med Theobalds Constitution end Salep, Rugmeelsuppe og Ufelmælk, opgik et nyt Liv for Ynglingen, og hvad der tidligere havde forekommet ham som Graat i Graat, viste sig nu for ham i glimrende rubinfarvet Lys igjennem den perlende Druesafsts blanke Reflexer. Han vilde imidlertid ikke strax lykkeligjøre Mægleren ved at gaae til den ligestremme Bekjendelse, at han var den hedenfarne Skibscapitain Theobalds Søn, men tog den Beslutning, først at erkjendige sig lidt om salig Faders Død, det vil sige: den mulige Dødsarsag, hvormom maaskee den mangeaarige Ven vidste nogen Bessed.

"Det forkommer mig," begyndte han derfor, "at De for nævnte en Skibsfører Theo — Theo — —"

"Theobald," fuldførte Mægleren. "Ja vel gjorde jeg saa. Det var en brav Gut. Skade, at han skulde døe saa ung!"

„Nu erindrer jeg,“ vedblev den snue Theobald, „og saa dunkelt at have hørt Historien. Døde han ikke i sjerne Egne af Tæring, Brystsyge eller saadant Noget, efterladende sig Kone og Barn?“

„Vist døde han ikke her,“ lod Svaret, „og saa gif han bort fra Kone og Barn, som De siger; men hvad Tæringen angaaer, da havde han lige saa lidt Brystsyge som Rogen af os To. Han var en bomstærk, firskaaen, bredskuldret Karl, en sand Athlet, ligesom De.“

„Gud ske Lov!“ udbrød Theobald uvilkaarlig. —

„Naa, kan det glæde Dem, maa De ret være en underlig En,“ sagde Nægleren og tømte ærgerlig sit Glas. „Mig creperer det altid,“ vedblev han, „at see et sundt og livsfro Menneſke, som har alt Andet at bestille end just at døe, at blive borttryffet fra sin Virksomhed og sine Kjære, medens mangan visnende Pjalt gaaer og hider sig igjennem Livet uden at foretage sig Andet, end at være syg og plage sig selv og Andre, for at holde den lækkende Skude paa Pomperne.“

„Men hvad døde han da egentlig af?“ spurgte Theobald med stigende Interesſe.

„Det skal jeg sige Dem. I en forrygende Storm vilde han selv beslaae et Seil; thi hvor der var Fare paaferde, skaante han sig ikke og var første Mand tilveirs. En Byge — af den Art, som man i Sømands sproget kalder White squalls — fastede ham ned fra Naanokken, som om han havde været en Fjer; men han saldt som Bly, og fik blot Stunder til at tage Afſked med mig, der var ombord som et Slags Supercargo, og til at paalægge mig en Commission til hans Søn, — saa annammede Storamiralen hans ærlige Sjæl.“

„Staffels Fader!“ sukede Theobald. —

„Hvad behager?“ udbrød Mægleren og nippede til et nyt Glas.

„Jeg beklagede blot i mit stille Sind hans Efterladte,“ svarede Theobald undvigende. „Men“ — bemærkede han fremdeles — „det hed sig jo dog, at han døde paa et Hospital derovre.“

„Na, det var blot Noget, man i en Haandevending bildte den fortvivlede Enke ind, da man befrygtede, hun skulde tage sig det nærmere, at høre Manden var død en brat Død. Man foregav, troer jeg, at han stille og blidt var henlumret paa et reglementeret Sygeleie, ifølge den gule Feber eller døslige.“

Theobald stak sit Glas ud med et forklaret Smil. „Zammerstade!“ tog atter Mægleren tilorde, „at De dog ikke er hans Søn, som jeg saa bestemt formodede. Jeg troede at skulle faae vort Mellemværende bragt i fornøielig Rigtighed for begge Parter, og kan nu begynde forfra.“ —

„Jeg vil ikke længer fordølge, at Deres Gissning har været fuldkommen rigtig,“ sagde nu Theobald. „I Vinen boer Sandhed, siger man, og jeg troer, man kunde tilføie: i Havresuppe og Brystcameller boer Løgn! — Den af Dem saa smukt omtalte Mand var virkelig min Fader. Her kan De see af min Tegnebog, at jeg ikke farer med Tant: Her er Breve til Theobald, Qvitteringer lydende paa Theobald, og hvis jeg paa det Samme havde haft Recepter, vilde disse sagtens alle gaae ud paa Brystthe og Brystdraaber, og være betegnede med mit respective Navn — Theobald.“

„Men Du Fredsens Gud! plager da Fanden Dem skinkerligen? Hvorfor sagde De mig ikke det strax? Heida, Dpvarter! en Flaske Viin endnu af prima Sort. — Min kjære, kjære Theobalds lige saa kjære Søn! Kom, lad mig omfavne Dem!“

— Og den lille vinse Mægler vidste ikke Ende paa sin Genrykkelse. Theobald, der skammede sig ved at tilstaae den sande Aarsag til sit Incognito, slap dog for at opspinde en ny Udslugt; thi den forhenværende Supercargo paastod skjæmtende, at det unge Menneske stedse var løbet fra ham og tilsidst endog havde fordulgt sit Navn, fordi han befrygtede en „Nykker“, — en Formodning, som Theobald idetmindste ikke for Dieblikket fandt sig foranlediget til at modsig.

— Nattet han ikke var i den ubehagelige Situation at maatte flygte for Rogensomhelst formedelst Uorden i sine Pengeaffairer, var det dog Theobald jun. en ret behagelig Overtællelse, at hans Faders Ven havde en ikke ubetydelig Capital opsamlet til ham. — Ved Capitainens Død var der nemlig en lille Afregning imellem Bennerne. „Afgjør den med min Søn, naar han engang trænger til den,“ havde den Døende sagt, og Mægleren havde samvittighedsfuldt sørget for den lille Sums Frugtbargjørelse ved at anbringe den i Handel og Vandel.

— Fra denne Sum og for denne Ven var Theobald i mange Maaneder løbet sin Bei, som for en Pestbesægt. — Man kunde maaskee mene, at han altfor snart, altfor heldigt og altfor ustraffet blev helbredet for sin taabelige Indbildning; men betænk man et Aars Angst for en Doctor, og den Mængde bitre islandske Mos og ramme Ufelmælk, han i samme Tid har maattet døie, saa har man ingen Grund til at klage over Skjæbnens Overbærenhed.

Som sædvanlig indlod man sig, af den tidligere berørte Grund, ikke paa at kritisere Richardts Præstationer. Reinholdt kunde dog ikke undlade at gjøre den Bemærkning:

„Den lille Fortælling, hvormed vor kjære Ven nylig har

forsøgt at muntre os, er i og for sig ret morsom; det forekommer mig endog, at den beqvemt lod sig behandle til en Farce eller Vaudeville. Den for den formeentlige Doctor retirerende indbildte Syge, er vistnok en dramatisk Figur, og bemeldte Jagt selv maatte kunne give Anledning til mange pudsfige Scener og Situationer. Men, betragtet fra vort Standpunkt — det Uhyggeliges nemlig — forekommer det mig dog, at Fortællingen skorter paa den behørig Berettigelse."

Lambert, det unge Medlem, fandt sig som Digter besøjet til at tage Parti for sin Collega, Novellisten. Han forsikrede, at han netop havde fundet noget Overnaturligt i denne Rædsel for et Drømmebilledes indbildte Personification, og hvergang han smilte over Patientens Vaande, havde det været med en vis Gysen, ved Tanken om, selv at befinde sig i en lignende Situation; thi var end Mægleren skildret os som en godmodig, livlig og tillidsvækkende Charakter, maatte han dog for Theobalds ophidsede Indbildningskraft vise sig som en uhyggelig Person, hvis Skue maatte gjøre et lignende Indtryk paa ham, som f. Ex. Synet af en Præst eller Skarpretter vistnok gjør paa en Delinquent. I Grunden havde ethvert Menneke, naar man kun vilde være det bekendt, et eller andet Uhyre, for hvilket man en Tidlang ræddes og flygter, indtil man omsider opdager, at det kun er en Skygge, man viger for, eller en Bindmølle, man sægter imod.

Præsidenten afbrød al videre Discussion, ved at gjøre opmærksom paa, at Richardt havde ordnet og glattet sine Papirer, for at meddele en ny Fortælling, ogsaa hørende til Categorien: „Bilag til en Læges Memoirer.“

Stilhed paafulgte, og Novellisten forelæste:

Pedant og Psycholog.

Doctor Benneke — ja han er død for adskillige Aar siden, og man skal ikke uleilige sig med at søge efter ham i Listen over vore autoriserede Læger; det skulde da være, at han er opført i Auditeur Birchs Fortegnelse over de Candidater, som have underkastet sig Examen anatomico-chirurgicum et medico-practicum ved det kongelige chirurgiske Academi i Kjøbenhavn. Staaer han der, vil man rigtignok finde, at han ikke naaede høiere end til 2den Charakter; men det kan være det Samme: Manden var en dygtig Læge, betydelig Pedant, men betydeligere Psycholog, naar hiin Egenkab forresten tillod ham at gjøre Anvendelse af denne.

Her et Par Exempler paa begge Dele.

Altsaa:

1.

Doctor Benneke gik Dag med afmaalte gravitetiske Skridt, isert sorte Knæbuks, Silkestrømper og Sko, med behørig Spænder, igjennem en af Byens Ibergader, dybsindig rugende over det store Spørgsmaal, om han vel burde tillade en Reconvalescent allerede at nyde et Par Skeefulde tyndt Oliebød med Corender i, efter hvilken tilsyneladende ustyldige Ret den Paagjældende ved sidste Besøg havde ytret en brændende Længsel. Han var ikke bleven ganske enig med sig selv, — thi Diæten spillede en vigtig Rolle i Datidens Praxis og en Hovedrolle i Doctor Bennekes, — da han afbrødes i sine Betænkninger af et ungt Menneske, som forstyrret og stakaandet løb ham op, standsede ham og bad ham uleilige sig nogle Skridt tilbage, for at yde en ung Pige Bistand. Betænkksom optog Doctor Benneke sin Notebog, udfoldede et

Kort, og da han deraf havde overbeviist sig om, at den Gade, hvori han nu just befandt sig, ikke hørte med til det Qvarter af Staden, han havde afskrevet som Gebeet for sin Virksomhed, afflog han reentud at opfylde den til ham rettede indstændige Begjæring.

Den unge Mand — Broderen til den syge Pige — fordoblede sine Bønner og vidste saa indsmigrende at stille sine Ord, at den tvære Doctor dog omsider lod sig overtale, gjorde omkring og fulgte med til det betegnede Sted.

Her var Alt i fuld Jammer. Moderen vred trostesløs sine Hænder, og den Syges ældre og yngre Sødsfende viste alle Tegn paa inderlig Bedrøvelse.

Beeklager og Hulken ansøgte ikke Dr. Benneke. Med urokket Rolighed og dræbende Langsomhed astog han sine Handsker, stillede Stoffen fra sig, søgte et beqvemt Sted til Hatten og skred da med Menuettrin hen til Patientindens Leie. Efterat have følt Pulsen, lytted til Mandedrættet og gjort nogle saa Krydspørgsmaal, ligesom for at bringe de Svarende til Modsigelser, erkjendte han sig tilsidst om, hvorlænge dette Aldebesindende havde varet.

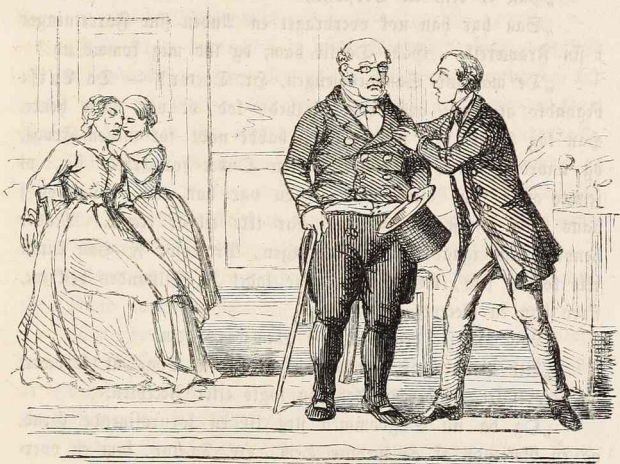
Man nævnte ham Dagenes omtrentlige Antal.

Doctor Benneke taug. Han forandrede ikke en Mine, trak sine Handsker langsomt paa, efterat han med megen Zirlighed havde taget en Pris Tobak, tog sin Hat og Stok og vilde gaae.

„Ordinerer Hr. Doctoren ikke Noget?“ spurgte Moderen, den grædende, i pijnlijk Uro svarende Moder, forbausset over Lægens Adfærd.

Han gjorde en halv Bending omkring imod hende og sagde: „De er en Ravnemoder! De kunde have hentet mig før. — Farvel!“

Uden i mindste Maade at bekymre sig om den ulykkelige Moder, der siebliffelig faldt i Asmagt, greb han efter Døren. Men den unge Mand, Broderen, sprang imellem og holdt ham tilbage. Fortvivlelsens Rod gav hans Ord Kynd.

„Nei, Hr. Doctor!“ udbød han: „De skal ikke forlade os saaledes. Det er ikke for lade os byde usforkyldte Krænkelse, at vi i vor Angst have hentet Dem til os. Kan De gjøre Noget for min Søster, saa bør De ikke svinge vor Tillid. Det er Deres Bligt som Læge og Menneske.“

„Det er for seent, troer jeg,“ svarede Doctoren og kastede et vredt Blik til den besvimele Moder.

„De troer det altsaa kun, siger De,“ vedblev Broderen. „Jeg har altid hørt, saalange der er Liv, er der Haab.“

„Mange Gange kun en Talemaade! — De skulde have hentet en Læge, førend Pigebarnets Liv hang i en Silketraad.“

„Vi have Intet forsømt, vi have en Huuslæge.“

„Jh, saa hent ham!“

„Han er reist til Sessjonen.“

„Saa har han nok overdraget en Anden sine Forretninger i sin Graverelse. Gaae De til ham, og lad mig komme ud!“

„De maa høre Sammenhængen, Hr. Doctor! — Da Luise begyndte at klage over Upasselighed, lod vi vor Læge hente. Han tog Sagen let, meente, hun havde nydt for megen Frugt, og anordnede simple Midler. Men Dndet forværrede sig, vi sendte atter Bud efter ham — da var han reist. Den os i hans Sted anviste anden Læge var ikke til at træffe. Moder henvendte sig igaar til Hospitalslægen, Professor F. Han kunde ikke komme selv, men efterat have ladet sig Tilstanden beskrive, skrev han en Recept — —“

„Lad mig see den!“ afbrød Benneke ham.

„Bed Brugen af Mixturen syntes den Syge at forværre sig.“ fortsatte Broderen, idet han søgte efter Recepten.

„Og da nu Sygdommen steg til en foruroligende Grad, og en Bekjendt af os nævnte Dem, Hr. Doctor, som en overordentlig dygtig Læge, samt fortalte, at De netop nylig var gaaen os forbi, — saa tog jeg ikke i Betænkning at indhente Dem. Nu veed De, under hvilke Omstændigheder, vi have taget vor Tilflugt til Dem, og De vil gjøre, hvad der staaer i Deres Magt og hvad der er menneskeligt muligt. — Her er Recepten.“

Doctoren læste den med stor Opmærksomhed, foldede den langsomt sammen og rakte den tilbage uden at sige Noget; men en skarp Sagttager vilde have kunnet see, hvorledes han hævede den høire Fod lidt, ligesom for at stampe i Gulvet.

Han astog atter Handskerne, skilte sig ved Hat og Stof, som tidligere, og forlangte Skrivematerialer.

Medens den unge Mand med noget lettet Sind ilede med at fremlægge de Requisiter, som ordentligviis udtræves til en Receipts Udfærdigelse, nedlod Doctor Venneke sig dog til at skotte til den bevidstløse Moder.

„Vær Konen der ind i et andet Bærelse,“ sagde han med et lille Hovedkast; „stænk lidt koldt Vand paa hende og lad hende lugte til Edike. Er hun vant til at bruge de kjære Hoffmannsdræber, saa tyld det sædvanlige Quantum i hende.“

Efter denne Affærdigelse, vendte han sig til Sønnen og spurgte, om han troede, at han (Doctoren) nu kunde skrive.

Det unge Menneske saae spørgende paa ham. — Han havde bragt Papir, Blæk, Penne, ja endog vedlagt en Sax.

„Skal jeg da skrive uden Underlag?“ udbrod den pedantiske Mand næsten hidsig.

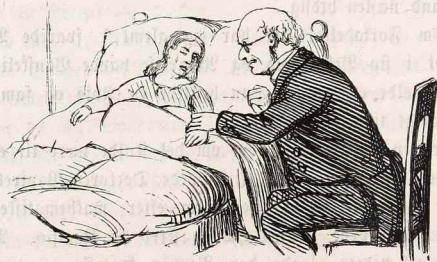
„Om Forladelse! det har jeg glemt,“ svarede Broderen, der midt i sin Bekymring og Uregelse havde Bamskelighed ved at tilbageholde et Smil. Han hentede en Avis og sammenlagde den behørigt til Underlag.

Med en Accurateese, som om det skulde være til en Friarbillet eller et Bryllupsvers, tilklippede Doctoren Papiret og gav det den bekjendte langagtige Form efter mathematiske Regler, hvorpaa han gjorde Tegnet # og skrev sit Recipe. Men først end han gik videre, lagde han Pennen fra sig og nærmede sig atter den Syge. Først efterat have betragtet hende en Tidlang med taus Opmærksomhed, uden at de Omkringsstaaende af hans Miner kunde læse det Mindste af hans Tanker, indtog han igjen sit Sæde og fuldførte Receipten.

I et Par Døgn svævede den Syge imellem Liv og Død. Man vovede ikke at spørge den strenge Doctor om hvad Haab

man turde gjøre sig. Men han viste fra nu af den største Omhu, og skjøndt han ikke havde et venligt eller trøstende Ord tilovers for Nogen, mindst for den bekymrede Moder, lærte man dog snart at betragte ham som en Frelsermand og hilste hvert hans punktlige Komme med tillidsfuld Forhaabning. — Efter den tredie Dag, indtraadte en kjendelig Forandring til det Bedre. Doctorens stive, kolde Miner ligesom optøedes; men hans Opmærksomhed for Alt hvad der vedrørte den Syge, lige til den ubetydeligste Omstændighed, fordoblede sig, og hans Ordre eller Forbud bleve strengere og strengere.

Mærkeligt var det, at medens han imod Alle uden Undtagelse var but og frastødende, syntes al den Omhed, som hans haarde Bryst havde at byde over, at concentrere sig i en ubestribelig Deeltagelse for Patientinden. Imod hende viste han sig

sæderlig blid og var aldrig opfarende, om hun end gav frastødende Svar eller lagde den Særhed og Gjenstridighed for Dagen, som undertiden følger med Sygdommen. Ivertimod lod han til at finde en eiendommelig Glæde derover, ligesom godmodige Mennesker jo gjerne pleie at undskyldte Syges tirrende Urimeligheder med den traditionelle Paastand, at det er et sikkert Tegn

til Bedring. Især lyttede han saare opmærksomt til, naar hun „talte vildt,“ som om han deraf vilde lære Viisdom. Da hun en Dag saaledes phantaserede og havde brændende Feberroser paa de ellers blege Kinder, vedblev hun at raabe paa, at det spillede i hendes Hoved. Idet han sølte hendes Puls spurgte han, om hun ikke kunde synge Melodien, som der blev spillet i hendes Hoved. Hun nynnede noget forvirret Tøi. „Godt, godt, Lille! det er Nok, nu kjender jeg ogsaa Musiken!“ afbrød han hende, og befalede, at man ikke maatte anstrenge hende ved at tale mere til hende end høist nødvendigt, heller ikke maatte man synge eller musicere i hendes Nærhed. Derpaa erkyndigede han sig om, hvem der havde vaaget over hende den forrige Nat, og da man svarede, at Tjenestepigen havde været Bagthavende, foer han gram i Hu imod Pigen og spurgte barsk: „Hvad har Hun givet den Lille at lædse sig paa?“

„Jomfru Luise“ — fremstammede hun — „bad saa inderlig om et lille Støkke Appelsin — —“

„Dg saa gav Hun hende et stort Stykke,“ afbrød han hende bister.

„Ja, det gjorde jeg rigtignok, for jeg meente — —“

„Hun meente, Hun meente — men Hun skal ingen Mening have, forstaaer Hun det? Hun har kun at passe paa Uhret og give den Lille Medicinen til rette Tid; den er hende tjenligere end alle Hendes sure Appelsiner. Hun fortjente at dandse et Par Maaneder i Børnehuset for den Spas Skyld. Tak Hun Gud for, at det ikke er skeet en Dag eller to før! — Naanaa, Lille!“ vedblev han med en pludselig Overgang og henvendende sig til den Syge. „Har Intet at betyde, er ikke saa slemt meent! Vi komme os nok. Epis bare ingen Appelsiner for det Første; det er dem, der er Skyld i, at det spiller saa slemt i det lille Hoved. Nu vil vi jage de affstyelige Musticanter væk, og naar Tiden kommer, skal jeg selv bringe min egen Lille Appelsiner, der baade skulle være søde og gode.“

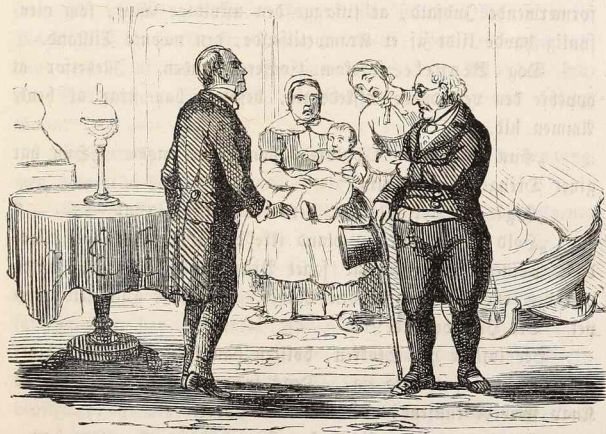
Somfru Luise kom sig, til stor Glæde for Moderen og ikke mindre Gæde for Doctor Benncke. Hun vorede til, blev gift, og hjemkaldtes efter adskillige Aars Forløb under saadanne Omstændigheder, at Husets daværende Læge i Videnskabens Interesse fandt at burde anmode vedkommende Familie om at tillade en Obduction. Denne fandt Sted, og En af vore dygtigste Profesorer i Anatomi, som overværede Forretningen, erklærede da med Forundring og Hviagtelse, at den Læge, som tidligere havde behandlet hende for en „indvendig Skade“ (som det hedder i daglig Tale), — en Skade, hvis Spor nu vare synlige for et øvet Blik, uagtet Virkningen for lang Tid siden var ophørt, — at denne Læge maatte have været en Mand, for hvis Kundskab og Erfaring enhver Lægekundig med Respect burde tage Hatten af efter denne Kjendsgjerning; thi her havde umiskjendeligen et Mennekeliv hængt i Skjærere Traad end en af

„Sikke“, og det mindste Misgreb fra hans Side vilde useilbarlig have bragt Parcen Atropos' Sag til at affkøre den.

Men Doctor Benneke, med sin 2den Charakter, var, længe førend den „Lille“, dernede, hvor man „Verdens Roes og Spot beleeer.“

2.

En sildig Aften, maaskee ud paa Natten, hentedes Doctor Benneke fra et godt Selskab til en Conferensraad, hvis spæde Søn havde, som det hed, faaet et Anfald af Krampe. Ikke just i det bedste Humeur forlod han Selskabet og traf, da han ankom, — som gjerne altid ved sliq Leilighed — hele Huset i Dyrer og Forvirring, der naturligviis ikke bidrager til at forbedre Tilstanden, men snarere forstørre Faren. Efterat Docto-

ren havde taget den lille Person i Diesyn, betragtet hans udvidede Pupiller, hans blussende Kinder og mistænkelige Samlen, hvilke Symptomer havde vakt den stedfindende Forstyrrelse og Bekymring, og af Ammen benævntes „Fang“, — sagde han lakonisk: „Drengen er fuld!“ — Forundret saae man paa Doctoren, der dog, paa Grund af et fortvivlet Blik fra Faderens Side, behagede at tilføie: „Smid ham i Buggen og lad ham udsøve Rufen! Smorgen tidlig kommer jeg igjen.“ Hvorpaa han smaat brummende virkelig forlod den bestyrkede Conferensraad.

Den næste Morgen indsendt han sig ganske tidlig efter Løste. Drengen var i ønskelig Velgaaende. Men Hr. Conferensraaden havde indøvet sig en spids Affærdigelsestale til Doctor Benneke, der, efter hans Formening, selv maatte have figet for dybt i Glasfæt igaar Aftes, siden han kunde saae det fornærmende Indfald, at tillægge den uskyldige Glut, som vien-synlig havde lidt af et Krampetilsælde, den nævnte Tilstand.

Dog Benneke forekom Conferensraaden. Istedetfor at oppebie den velordnede Affædstale, befalede han strax at hente Ammen hid.

„Hun er et Asen!“ buldrede han hende imøde. „Hun har givet Drengen Brændeviin.“

„Seg? Hr. Doctor! Nei, det veed den evige Gud — — —“

„Hold sin Mund, og bland ikke den evige Gud ind i saadant Svineri! Barnet har faaet Brændeviin, siger jeg, enten paa den ene eller den anden Maade. Saa har Hun selv pim-pet. Vil Hun bejvende!“

Her løstede han Stoffen, hvilken han ikke idag havde givet sig Tid til at sætte fra sig. Dens svære udskaarne Elfenbeens Knap svævede knusende over Ammens Hoved.

„Seg negter ikke, kjære Hr. Doctor,“ fremstammede hun.

„Nei, det skulde ogsaa falde hende haardt,“ bemærkede han: „vi sprætte hende strax op. Hvad negter hun ellers ikke?“

„At jeg tog en ganske lille Snaps til min Aftensmad,“ fortsatte hun zitrende.

„Og siden efter en lille En endnu, og saa en Tredie større, infame Væst! Ikke sandt?“ Han hævede atter Stokken, og hendes ynkelige Miner skrebe et meget forstaaeligt Ja.

„Og hvad gjorde hun saa?“ vedblev Doctoren med frygtelig Stemme. „Ehv nu ikke!“

Da hun tøvede med at svare, gif han hende truende ind paa Livet og holdt den knyttede Haand tæt mod hendes brede, glindsende Ansigt. „Saa lagde hun Barnet til,“ svarede han for hende.

„Ja, saa lagde jeg Barnet til,“ tilstod hun.

„Tænkte jeg det ikke nok! for at den lille Staffel skulde sove godt og fast, og for at hun kunde snørke i No, pleie sin Magelighed og strække sine dovne Lemmer? Hr. Conferensraad! tjen mig i at jage den So paa Porten, og skriv paa hendes Skudsmaal: formedelst nederdrægtig Omgang med betroet Gods!“ — —

Conferensraaden gav ikke Doctor Venneke Afsted dengang, men besørgede derimod en god Frokost.

Det er ogsaa om Doctor Venneke at man har følgende pudserlige Historie:

Han blev en Dag hentet til et nygigt Vægtepar. Manden havde været i Selskab og drukket for meget. I ravende Forsætning søgte han Hjemmets Afsl. Den unge Kone, som i sin Afkyldighed ikke kjendte Ytringerne af en Ruus, lod i sin Hjerteangst sende Bud efter Doctoren. Venneke kom. Manden laa bevidstløs og med rullende Dine. „Her kan jeg Intet udrette,“ erklærede Lægen og kastede sig i en Stol: „lad hente en Præst!“

— Den fortvblede Kone adlød. — Sjølehyrden ankom, for at berede den formeentlige Døende til en salig Afreise. Da imidlertid Hs. Høiærværdighed havde Skarpsindighed eller Verdenserfaring nok til ogfaa at opdage Mandens sande Tilstand, traf han Doctoren hen i en Krog og hvisttede til ham: „Men, Hr. Doctor, han har jo en Perial!“ — „Ja, det veed jeg nok,“ svarede Doctoren, „tag blot stille Plads ved min Side!“ — „Men hvorfor har De da ladet mig hente?“ — „Fordi,“ lød Svaret, „at naar Manden vaagner og kommer til Besindelse, vil Deres Bistand være ham lige saa tjenlig som min, og jeg had dog ikke været den eneste Nar her.“

3.

Baarblomstens fule Drm, det unge Livs misundelige Fjende, denne Hærskare af saakaldte „Børnesygdomme“: Mæslinger, Skarlagensfeber, Kighoste, Strubehoste, Hjernebetændelse o. s. v. o. s. v., decimerer, som bekjendt, i onde Nar vort Lands unge Befolkning og lader sjældent noget godt Nar hengaae uden dog at fordre flere eller færre Offere. — Dr. Benneke havde det Held, være sig enten i epidemiske Perioder, naar hine Avindsmænd sloge løs i sluttede Musketeerrækker, eller i den sporadiske Latetik, naar de optraadte enkeltviis og søgte som spredte Sægere, at gaae fra Balpladsen som Seirherre, og oftest med kun saa Døde. Han havde sin egen Raade, paa hvilken han førte disse „hæslige Krige“, som han selv kaldte dem. I Reglen aabnede han Angrebet med Artilleriet, for — som han ligeledes udtrykte sig — strax at tage Bråden fra Fjenden og ligesom at forbløffe ham. Skjøndt ellers just ingen Tilbeder af heroiske Midler, var han, hvor det gjaldt om at redde et Barneliv, for-

vovenheden selv, og da var det, at hans Kølle sjelden, maaskee aldrig, ramte BARNET, men altid Sygdommen.

Han kom som Læge i en Familie, hvor nogle af Børnene vare angrebne af en af de nævnte Dmgangssygdomme, der samme Aar ikke egentlig var „ondartet“. — Kun med Hensyn til et af Børnene var Tilstanden høist betænkelig. Det var en lille, nydelig Glut, Doctorens Kjaledøgge, forsaavidt som han tillod slige sømme Følelser at komme til Udbrud. Hun laa stille hen, nød Intet, kjendte næsten Ingen, og lod sig kun vanskelig for et Dieblik vække af en Lethargi, der truede med at glide over til den evige Søvn.

„Vi maae vove Meget, for at vinde eller tabe Alt,“ sagde han en Dag. „Det er et stærkt Stykke, saa godt som Hædse. — Forsøget kan mislykkes; men Lægekunsten selv har under disse Omstændigheder intet Middell til min Raadighed.“

Man forstod ham ikke; dog snart skulde man erfare, hvad han meente.

Bed Brugen af flygtig Salmiak fik han BARNET til at aabne Dinene.

„Kjender Du mig, lille Emilie?“ spurgte han med sin blideste Stemme.

Wille sænkte strax de tunge Dienlaage og forblev følesløs for alle ydre Indtryks Paavirkning.

Doctoren stod inderlig bedrøvet ved dette lidet lovende Tegns, og syntes et Dieblik trostesløs at opgive alt Haab. Dog fattede han sig snart og sagde: „Vi ville ikke lade Modet falde, fordi det første Angreb er blevet afflaaet. Nu er her rigtignof Intet at gjøre; men jeg vil komme igjen.“

Han kom efter nogle Dimers Forløb og nærmede sig atter med sit Lugtesalt, nu maaskee stærkere og mere pirrende end første Gang. Hun slog igjen Dinene op, og denne Gang besva-

rede hun hans Tilspørgsel: „Kjender Du mig, lille Emilie?“ med et svagt, næsten umærkeligt Nif.

„Altid Noget, altid Noget!“ udbrod Lægen og gned fornøjet sine Hænder.

„Forstaaer Du, hvad jeg siger?“ vedblev han med en noget bævende Stemme.

Hun nikkede atter bejaende. — „Godt! Godt! — O, gode Gud! nu gjælder det,“ sagde han sagte hen for sig med dæmpet Røst og idet et dybt Suk undslap ham. Derpaa tog han hendes Haand, og sagde tydeligt, stærkt betonet: „Huffer Du, lille Emilie, at Søster Fanny, Din egen kjære Fanny ogsaa blev syg?“

Emilie svarede bekræftende med et nyt svagt Nif.

„Ja,“ vedblev Doctoren, samlende hele sin Sjælsstyrke og bævende Stemmen, for at give den grusomme Nødvendighedsløgn Eftertryk — „men hun er død, Fanny er død! Hører Du?“

Emilie sank tilbage i Puderne uden mærkelige Livstegn. Doctor Venneke tumlede, udmattet af denne Sjælekamp, ned i en Stol tæt ved hendes Leie.

Rogle lange, lange Minuter hensneg sig. Man saae tvende Marmorbilleder, lige hvide, lige lydlose; ingen Bevægelse var synlig, intet Aandedrag hørtes.

Sekunder kunne blive Sekler. Sjæleqval maa maales med Eviighedens Uhr. En uendelig lang Tid varede altsaa denne Gravens Stilhed.

Men Doctoren var dog ingen Billedstøtte; — han var taus Jagttager. Ufravendt hylte hans Blik paa den hensjunktne Emilie. Intet Suk, intet sagte Aandepust, ingen vibrerende Trækning i de slappe Nerver, intet svagt Muffelspil, intet Puls-slag havde undgaact hans speidende Opmærksomhed, hvis Saa-dant havde viist sig; men det varede længe, længe!

Da piplede omsider Noget, som lignede en Diamant, frem under Pigens Silkesienlaage, quælnede ud og blev til en stor Taare, der langsomt rullede ned over Marmorkinden. Den fulgtes snart af flere, lige saa vælskaffede, klare Søstre. Doctoren jitrede, og — var det en magnetisk Rapport imellem ham og hende, eller var det den albarmhjertige Naturs hellige Sympathi — til samme Tid bævede ogsaa Taarer i den forunderlige Mand's gamle Vane. Den dybeste Smerte og den høieste Henrykkelse havde en fælles Folk, — de havde Taaren!

„Gode Gud! nu — nu er hun frelst!“ hviskede han neppe hørligt, og vendte sig til Siden, for at afdække og skjule Hjertets Forradere, retsom om han undsaae sig over at have et menneskeligt Bryst. Han gav de Tilstedeværende et betydningsfuldt Bink, der paabød den yderste Stilhed.

Emilie grød, — grød virkelig, og hun grød sig til Livet. Søsterkærligheden var Doctorens stærke Stykke, hans Hardiesse, da Lægekunstens Arm var for kort; over Taarernes Krysalbro førte han nu modigt Videnskabens Hjelpetropper i Marken mod Livets trædske Fjende, og — han seirede atter! — —

Det er en Selvfølge, at han paa det Indstændigste forbød Enhver at ymte Nogetsomhelst, Fanny betræffende. Men for at Glæden ikke skulde dræbe, hvor Sorgen havde vaakt Liv, paa-tog han sig selv det Hverv at forberede sin lille Emilie paa Fannys Gjenopstandelse, da han uden Fare troede at turde vove det. Istædetfor at virke skadende eller vel endog dræbende paa den sig bedrende Emilie, fuldendte meget mere den glade Efterretning om Søsterens Tilværelse og Velbefindende paa en velgjørende Maade Curen og satte saa at sige Slutstenen paa Doctor Bennekes skønne Værk.

Da, efter endeel Aars Forløb, den gamle Doctor laa udstrakt paa Baaren, knælede en ung, blomstrende Dame ved den Afhjælede. Hun kysede den udstrakte stivnede Haand med Taknemmelighedens varme Zunderlighed, men den forblev kold; hun lod brændende Taarer falde paa den, men det brusne Døds Rilder viste ikke længer Sympathi, og den forseglede Mund hvifsede ikke mere: „lille Emilie!“

Richardt benyttede det forskjelligartede Indtryk og den Stemning, som det sidstfortalte, virkelig rørende Træk af den pedantiske Doctor havde fremkaldt, til at afstjære en mulig udbrændende Recension, hvilken han, fremfor Noget, — som gjen-tagende bemærket — helst ønskede at undgaae. Idet Logens Medlemmer et Dieblig sode hensjunkte i Estertanke, maaskee for at ordne Angrebet, ordnede han i Hast Resten af sine medtagne Blade, for at begynde et nyt Foredrag. Da ingen Indsigelse fandt Sted fra Hannibals Side, beholdt Novellisten altsaa endnu Ordet.

XI.

Blæk. Sand. Papir.

(Af en gammel Skrivers efterladte Optegnelser.)

1.

Pinetti — den berømte Professore i den naturlige Magi — gjorde engang følgende, ganske nette Kunststykke:

Han fremsatte et Skrivetoi paa Bordet, og bad En af Tilskuerne dyppe en Pen i Blækhornet, og paa vedlagte Papir skrive, at han skyldte ham (Pinetti) 100 Louisd'orer.

Manden dyppede og vilde skrive; men Pennen gav intet

Blæk fra sig. Han tog en anden Pen — ligesaa. En tredie — samme Resultat, med Undtagelse af en stor Klak.

„Ja saa skriv engang,“ sagde Kunstneren smilende, „at jeg skyder Dem den nævnte Sum.“ Manden dyppede paany, og nu gif det. Derpaa dicterede han en tilstedeværende Dame nogle smukke Ord, og det Skrevne viste sig med deiligt rødt Blæk. En anden Dame, der vilde forsøge det, kom til at skrive med himmelblaae Træk o. s. v. Imod Sædvane kunde Pinetti gjentage Kunststykket saa ofte, man ønskede det.

Dette Experiment randt mig i Hu, da jeg engang ikke kunde faae mit Blæk, skjøndt godt tillavet af Galæbler, Vitriol og lidt Gummi, til at skrive. Pennen vilde ikke „give af,“ som man siger, og dette er det Fortredeligste, der noget nær kan håndes en Skriver — især en Arkeskriver. Jeg erindrede, at man simpelthen har forklaret hint Pinettis Hegeri saaledes: Blækhornets Hals eller Munding gif tragtformig ned til Blækbeholdningen. Under dette Rør, denne Tud, eller hvad man vil kalde Abningen, befandt sig paa Bunden af Blækhornet et lidet, lavt, rundt aabent Kar, behørigt tæt og med det fornødne Antal Rum, i nævnte Tilfælde altsaa 4. Karret eller Kapslen lod sig dreie rundt og var saaledes anbragt, at Tappen, hvorefter det vandrede, ikke faldt sammen med fornævnte Mundings Centrum, men at dette kom til at svæve omtrent over Midten af de smaa Rum eller deres brede Deel. Stak man nu Pennen ned i Blækhornets Hals, saa dyppede man i et af de fire Rum, der som Radier gif fra Karrets Centrum ud til Peripherien. Disse Rum vare fyldte med forskjellige Slags Blæk: blaat, rødt, sort og endelig en Afdeling med Blæk og Olie. Dyppede man i sidstnævnte Rum, da dyppede man forgjæves; dette Blæk skrev ikke. Omdreiningen skete enten ved en Medhjælper under Bordet, til hvem en Hvirvel af Staaltraad fra Apparatets Bund løb ned,

eller — noget finere — ved Hjælp af en stærk Magnet, som Kunstneren havde skjult i Tryllestavens, saa at han efter Behag kunde faae det Rum, han ønskede, fället for Røddypningsaabenningen, naar der befandt sig corresponderende Magnetmaale paa Kapslen. — Denne Forklaring huskede jeg, som sagt, og det faldt mig da ind, at en eller anden kaad Spøgesugl havde hældet Olie i mit Blæk, for at drille mig lidt. Jeg tog derfor friskt Blæk og til yderligere Forsigtighed et nyt Blækhorn; men det hjalp ikke: Pennen vilde ikke skrive. Kun med Rød og neppe fik jeg et Par Ord paa Papiret, og saa holdt den op med at give Blæk. Jeg vekslede Penne; det var til ingen Nytte. Jeg tog andet Papir, atter nyt Blæk og andre Staalpenne; men den drillende Nisfe vedblev at forhindre mig i at bringe Sort paa Hvidt.

Urgertlig i Sind, forlod jeg Comptoiret og gik ind i et andet Bærelse, hvor Børnene sad ved deres Stil. Her var intet iveien med Skrivningen, og da jeg snappede en af deres Penne og prøvede deres Blæk, kunde jeg ligeledes skrive som sædvanlig. Jeg hentede mit eget Blækhorn, tog mine egne Penne og en Lap Papir — herinde gik det fortræffeligt. Altsaa maatte Forhindringen søges i mit Locales Beskaffenhed.

Ganske rigtigt! Herinde vilde det ikke gaae. Hvergang jeg stillede mig hen til Pulten, mislykkedes Forsøget. Hvordan i al Verden hænger dog Dette sammen? udbød jeg, og var lige fortvivlet over den Tid, der gik mig tabt, som over ikke at kunne løse en saa tilfyneladende simpel Gaade paa en naturlig Maade. Det maa gaae til med Hæperi eller Fandens Kunst, tænkte jeg tilsidst, eller har her maaskee udviklet sig en egen Lustart, der ikke tilstedes de Betingelser, under hvilke en ærlig Skriver ellers pleier at kunne udføre sin Dont? — Omfider bemærkede jeg, at jeg retvel kunde arbejde paa en Stol,

paa det platte Gulv, fort: paa alle urigtige Steder, kun ikke paa det ene rigtige — paa Pulten nemlig. Her stak altsaa Knuden! Efter mange frugtesløse Undersøgelser og feilagtige Gisninger, udsandt jeg endelig Aarsagen: Pultens Skraaning var for stor, Pennen kom ikke til at staae i den rette Vinkel, men nærmede sig den horizontale Linie. Jeg havde efterhaanden fyldt Rummet under Klappen med Klader, Copier, gamle Breve, Udkast og Aviser, saa at Skrivefladen havde antaget en saa steil Retning, at den gjorde al ordentlig Skrivning til en Umulighed. Blækket løb nemlig fra Pennen opad mod Skaflet, istedetfor at flyde ned mod Splitten, hvad det saa meget lettere kunde gjøre, som jeg skrev med Staalpenne, der, idet jeg i min Harme idelig tog nye, havde deres Politur eller Fænis uangrebet af Blækket, og saaledes dannede en glat, blank Kende for den sorte Badske.

Var jeg ikke tilfældigviis kommen efter den sande — vistnok ringe — Aarsag til dette mig i første Dieblik usforklarlige Særsyn, — vilde jeg den Dag i Dag have troet, at onde Dine havde forherjet mine gode Skrivematerialer.

2.

En Tid lang led jeg af en ganske eiendommelig Diensvaghed, der kom periodisk. Mine Dine bleve røde og rindende, svæd forfærdelig, og naar jeg gned dem, forværredes Irritationen eller Inflammationen. Heldigviis varede dette Onde kun en Dags Tid; men det var dog altid ubehageligt nok. Efter omtrent et halvt Aars Forløb opdagede jeg, at jeg havde det i Reglen engang hver Uge, og ved yderligere Opmærksomhed viste det sig, at Angrebet netop indfandt sig om Løverdagen. Nu havde jeg rigtignok en Traad; men dermed havde jeg ikke fundet Grunden til, at jeg just altid om Løverdagen skulde hjemføges af hiin

Blage. Ved en Diætfeil kunde den ikke foranlediges, da jeg levede den ene Dag omtrent som den anden, saaledes som en stakkels Skriver kan leve; jeg var ikke i nogen Club, svirede altsaa ikke Fredagsten; jeg røg ikke flere Piber eller anden Tobak om Fredagen eller Løverdagen, end paa de andre Ugedage, og af Træl eller Forkjølelse ved Reengjørelser kunde Dienbetændelsen heller ikke komme, da bemeldte huuslige Lyksalighed i Reglen først tog sin Begyndelse Løverdageftermiddag, medens mit Tilfælde allerede sporedes den tidlige Morgenstund. Forgjæves speculerede jeg hid og did. Den eneste Forandring i Dagsordenen, der saa temmelig lignede en Trædemølles, var den, at jeg hver Dag i Ugen, Søndagen som oftest inclusive, skrev og skrev for Fremmede, hvortilmod jeg havde udkaaret Fredagen til at skrive for mig selv; det vil sige: til at correspondere med fjerne Venner og Frænder, og til at vise Bekjendter smaa Billigheder indenfor Skriveriets Omraade, for gode Ord og ingen Betaling.

Ovenpaa hver saadan Fridag (om jeg saa tør kalde den) fulgte da, som fortalt, en Lidelsesdag, skjøndt jeg var mig bevidst, snarere at have forundt mine Dine en Smule Hvile, end anstrengt dem usædvanligt, ligesom jeg da heller ikke just skrev rørende Breve og hjerteknufende Epistler, saa at meerbemeldte smertefulde Ulempe skulde kunne være en Følge af udgydte salte Taarer.

Et Tilfælde gav mig engang Slutningshestet af salig Proffesor Lodes Skrift „Hygæa og Muserne“ ihænde. En Afhandling i samme begyndte med de Ord: „Punctum, strøe Sand paa!“ og ved dette epilogiske Udbrud griber da den joviale Læge og Skribent Leiligheden til at ivre imod Brugen af Strøfsand, samt til at gjøre opmærksom paa, hvor skadende denne Strøvelse er, saavel for Dinene som for Lungerne.

Nu var Aarsagen til mit Løverdagsstilsælde funden. Ved lidt Eftertanke blev det mig klart, at naar jeg, som fortalt, om Fredagen besørgede mine Breve, havde jeg den Skik, slittigt at bruge Sandhuset, hvori ikke engang var almindeligt tørret Gulvsand, men stødt Marmor og Glimmersand, for at det skulde see lidt fint og gentilt ud. De glasagtige og fine Dele, som findes i Flunkersand, eller de Metalpartikler, som flyve omkring fra Glimmersand, have en mechanisk Skarphed, der nok er istand til at foraarsage betændte Vine, og med den største Forsigtighed kan man ikke undgaae, at disse Smaadele, der fare omkring som Støv, hvergang man strøer eller fra Papiret atter hælder i Sandhuset, enten indaandes, eller drysse i Vinene, hvori man ogsaa let kan gnide dem, naar man har Klæderne og Fingrene fulde deraf.

Hvad der saaledes ved første Diekast synes en reen Baga-
tel, kan, naar man seer nærmere til, have de alvorligste Følger. Man bør derfor hellere betjene sig af det saakaldte Trækpapir til vaad Skrift end bruge Strosand, især af fint Sand og Glimmer. Vi Skrivere have al Grund til at skaane og bevare vore Vine, og hvad Lungerne angaaer, da hører vor Bedrift i saa Henseende neppe til de sundeste Næringsveie, saa at vi ikke end hyderligere skulle udsætte vor noksom skrøbelige Helbred ved at forjire vort Skriveri med Noget, der neppe er en Dymærksomhed, endsiige en Velgjerning for Modtageren, selv om det er „smukke Folk“, vi skrive til, og for os selv er alt Andet end lindrende Dienfælde og lægende Lungemos.

3.

Betræffende Papir, da har jeg i min mangeaarige Praxis samlet ikke saa Erfaringer; men naar jeg har villet samle de forskjellige Optegnelser til et almindeligt Resultat, er jeg kom-

men til den Erkjendelse, at hvad der gjælder til en Tid, har kun ringe Gyldighed til en anden, idet man idelig vælger, snart med Stoffet, snart med Tilvirkningsmaaden af dette nyttige og for kultiverede Mennesker høist beqvemme Stof. Selv de conservative Hinduer, der indridse deres Viisdom paa Palmeblade, have upaatvielelig sporet betydelig Forskjel med Hensyn til dette deres saare umagelige Skrivemateriale, saafom jo i den store Natur ikke to Blade ligne hinanden paa en Prik, og der af Skraberne historre sagtens maae sees hen til, af hvilken Høst Bladet er taget, ligesom vi vælge og vrage imellem hollandsk, engelsk og fransk, imellem Vitube, pro patria, Botte- og Maskinpapir.

Noget troer jeg dog imidlertid at have fundet ved min megen Omgang med bemeldte Vare, nemlig, at alt Papir, og navnlig det nyere, med kemiske Forceringsmidler producerede Papir har et Hygrometers Egenskab: at angive Fugtighed i Luften. Tidt har jeg, førend jeg gjorde denne Opdagelse, været nærved at staae i den Formening, at Papiret var forheret. Skraberiet gif tvært frahaanden, Papiret vilde ikke modtage Blækket, slaadsedes, blev haaret o. s. v., og Skriften selv ligesom flød ud, saa at de grovere Træk viste sig fryndse og rendte ud i crystalliniske Straaler. Dette Slags Stads skjøtter en god Skriver ikke om; ihvorvel H. C. Orsted har viist, hvorledes deslige Skrift, naar den ved Fordobling kommer ind under Symetriens Kategori, kan give ret nette phantastiske Figurer og Ornamente, hvad man selv kan overbevise sig om, naar man med grove Træk paa fint Papir skriver det første det bedste Navn og folder Papiret sammen efter Længden, — et Kunststykke, som vel de Fleste kjende fra deres Skoletid, men som nysnævnte store Naturkyndige til yderligere Forstaaelse ikke blot har beskrevet i sit berømte Værk, men tillige afbildet ved smukke Tegninger.

For nu at raade Bod paa disse ubeleilige Skjønheder, har jeg fundet et ganske simpelt Middel. Man bruger den modsatte af Bogtrykkerens Fremgangsmaade. Naar han skal isfærd med at trykke, fugter han først Arket, hvorved det bliver bedre modtageligt for Sværten. Omvendt bør Skriveren, naar det er for eller efter Løveir, og Fugtigheeden „Naar ind,“ som man siger, tørre sit mere eller mindre klamme Ark førend han giver sig isfærd med at skrive paa det. Man hænger Arkene over en Snor ved Kaffelovnen og presser de Buler, der som oftest fremkomme, ud ved at lægge Papiret nogen Tid i en Mappe eller stor Bog. — Denne ubetydelige Uleilighed skal ingen ordentlig Skriver fry; derved vil han undgaae den omhandlede Udfludning (saafremt Papiret ellers ikke er flet), det vil gaae for ham som det var smurt, og han behøver hverken at paakalde Fanden eller Helgener i sin Fortvivlelse over det forhergede kjedelige Papir

„Her“ — sagde Richardt — „ende eller rettere afbryde den gamle Skrivers Optegnelser. Det Givne er altsaa blot at betragte som et Fragment; men skjøndt det igrunder er Bagateller, han har leveret os, forekom de mig dog at have nogen Interesse og idetmindste at berøre de Underligheder i denne paa alle Kanter analyserede Tilværelse, efter hvilke vi gaae paa Jagt.“

„Det er netop saadanne formeentlige Smaating af Hverdagslivet“ — bemærkede Moritz, — „der turde have mest Krav paa vor Opmærksomhed. Det er en smal Sag at see Gjenfærd paa en Kirkegaard; det er ingen Kunst at opspore noget Uhyggeligt imellem gamle Borgruiner, hvor Uglerne tude, Flaggermusen surrer og Binden hylér igjennem alle Revner; der

hører ikke Aandernes Begavelse til, for at opfange Sukken, Stønnen, Rødsstrig og Dødsrallen i Mulm og Mørke ved en øde, farlig Havbred, naar Raagerne hvine og den vilde Jagt farer hujende gennem Storm og Uveir, ligesom det er saare let at fremmane hovedløse, blødende Spøgelse, naar man ved Midnatstid, med eller uden et forræderisk Maaneskin, skal over en Netterplads, som naturligtvis ikke maa mangle Steile, et Hoved paa Stage, samt en Flok sultne Ravne, Krager og andre Galgenfugle. Men i det spidsborgerlige, nøgterne, profaiske Hverdagsliv, hvor man har med et aarvaagent Politi, en oplyst Præstestand og en Forskjønnelsescomitee at bestille, der ikke tillader skumle Kroge, men jager vor Klat forfriskende Djævelskab Fanden i Bold ved Hjælp af engelst Gas og græske Linier, — her, o Venner! skorter det paa Nimbus for et Gespenst, paa Theater for det Uhyggelige, og det saa meget mere, som vor Tids Mennesker enten ere Dødbidere og Iværdrivere, eller „Gemytlige“ — ingen af disse Slags Folk have Sands for en Emule Mystik.“

— „Hør! Hør!“ brummede Baruel.

Dymuntret ved denne, vistnok noget tvetydige Bisfaldslyd, fortsatte Morits:

„Hvor ganske anderledes var det dog dengang — og det er ikke Sekler siden! — da Fanden spøgede i Lægegade! Da lod Politiet klifre Placater op, som under svære Straffe forbød Sammenstimlen, og naar saa en lille Hob andægtig og pligtskyldigst gennemstavede Placaten, fik pludselig En af de Bageste et Drag over Nakken af den velrettede Politistof. Den Slagne blev i første Dieblik forbløffet; men snart glædede han sig over, var vel endog stolt af, at staae i Rapport med Aandeverdenen; — Spøgeriet havde med usynlig Haand og følelig Stok paaført ham Slaget, paastod han, og hans Paastand fandt

Tiltro og gjorde ham fra samme Tid til værdig Borger af det Overnaturliges Rige. Dog — kom nu! De skønne Dage ere forbi, her og i Aranjuez! Der hører Mere til end blot Behændighed, naar man nu vil citere Aander og mane Spøgelsler, eller faae Generationen til at gysse for Andet, end Cholera og Pengekriser.“

„Jeg maa give Lectoren Medhold,“ sagde Reinholdt, „ihvorvel jeg ikke ret fatter, om han beklager Savnet af en uhyggelig, vankundig Tidsalder, med Hæxeri og Djævelskab, øde Brandtomter, skumle Ulfeltpladse og Galgebækkler, eller om han igrunnen glæder sig over Oplysningens Fremskridt i alle Retninger, hvorved vi rives ud af hint Søle. — Han har forresten fuldkommen Ret i, at der desuagtet daglig steer Meget for vore Dine, som til andre Tider maatte forekomme os overnaturligt, men hvilket nu ikke ændses, fordi vi Alle, hver paa

sin Maneer, have altfor travlt med at forsøge vore materielle Speculationer, vore Actieforetagender og vort — Fallitvæsen, til at vi skulde dvæle ved Phænomener, som, forklarede eller uforklarede — intet pekuniært Udbytte love. — Jeg har, under Navn af Sandsebedrag, samlet og opskrevet endeel af saadanne saakaldte Bagateller, hvilke have vaakt min Dyrksomhed og som jeg tildels selv har søgt at forklare paa en naturlig Maade, tildels har maattet henstille til Andres Prøvelse. Maaskee udgiver jeg engang et særligt Skrift under nysnævnte Titel; men her skal jeg tillade mig at fortælle Eder et Par af disse Hverdagsagttagelser.

XII.

Sandsebedrag.

Fra mit Bindue udenfor Porten seer jeg undertiden et af Stadens Taarne, til andre Tider skjules det for mit Blik af en høi rank Poppelpiil. Ganske naturligt, mener man: naar Træet har Blade, seer Du ikke Taarnet; men er Løvet faldet, kommer det tilsynne. Nei, saa nem er Forklaringen dog ikke! Jeg seer nemlig Taarnet slet ikke om Vinteren, heller ikke om Efteraaret, yderst sjelden om Sommeren, men derimod altid om Foraaret. Tingene er, at om Sommeren skjule de grønne Blade mig Udfigten, med Undtagelse af enkelte saa Dage, naar en stærk Blæst fra Nordøst faaer den slanke Poppel til at svaie. Om Efteraaret hænger det gule Løv mig i Veien, og Poppeltræer kaste seent deres Løv. Ved Vintertid sænke de nøgne Grene sig og danne et uigjennemtrængeligt Jaloufi. Om Foraaret derimod, naar Spirekraften ret tager fat for Løvspringet, saa hæve Grene sig strunkt og pege imod den blaae Luft, Træet ranker sig til en spids Pyramide, Kronens Omkreds bliver betydelig

mindre og Taarnet lader sig tilsynne. Phænomenet maa sees, for at man kan finde det overraskende, og jeg tilstaaer, at det varede adskillige Aar og fordrede gjentagne Betragtninger af Løvspring og Løvsald, førend jeg kom efter Hæmmeligheden og begreb Aarsagen til, at jeg snart saae hint Taarn og snart ikke.

— Af en anden Kirke, hvis Spir til Nød kan sees fra min Udsgt, seer jeg stundom 2 og undertiden 3 forgyldte Knapper eller Kugler under Floien. De rage da frem over en Tagryg, og her er intet Træ eller anden saadan Gjenstand, hvis veglende Form kan bevirke en Forandring i Synligheden af Kuglernes Antal. Taget er uimodsigelig den ene Dag som den anden, det kan hverken hæve sig eller synke, og Skorstensrøg eller deslige er ikke med i Spillet, da en saadan i alt Fald vilde skjule hele Floistangen, baade Kugler, Flag og Kors. — Jeg har ingen bedre Forklaring end denne: kun de to øverste Kugler ere virkelig synlige; den tredie og nederste viser sig blot ved et Slags Reflexion. Der er nemlig undertiden en eiendommelig Taage eller Jordampning i Luften, en Svæven og Bøven, som især viser sig ved Udkanten af Skove og i Nærheden af Bygninger. Denne Duse, som ogsaa stundom finder Sted i det klareste Veir og ved tilsyneladende ganske reen Luft, er meget generende ved Brugen af Riffert; Gjenstandene ere i uophørlig Bevægelse og ligesom svæve paa en Røg uden skarp Begrænsning. Vølger nu en saadan Damp, Varmetaage, eller hvad man skal kalde det, langs Tagryggen, saa kan muligen en Lysbrydning derigjennem finde Sted og tilkaste mig den Kugle paa Spiret, som ellers er under min Horizont, ligesom man jo ikke seer en Stilling, der kastes i en Krop, naar man træder tilbage i Stuen, men derimod bliver Mønten vaer, naar man holder Band i Koppen. — Et overraskende Skue, naar man just ikke kjender det, er at betragte et Signet eller anden saadan Gjen-

stand igjennem et sammensat Mikroskop eller — hvad næsten er bedre og bequemere — igjennem det øverste, affruede Stykke af en Riffert. Baabnet eller Bogstaverne i Signetet, der ellers ere fordybede, vise sig da ophøiede, eller, hvis man seer paa det med Signetet aftrykte Segl eller paa en Mønt, hvor Trækket og Præget ere ophøiede, saa seer man dem nu fordybede. Kort: hvad der i Virkeligheden er concavt, bliver ved nævnte Betragtning convext, og omvendt. — Dette er et bestemt og tydeligt fremspringende Sandsebedrag, og kan vist ikke forklares anderledes end som saa: for det blotte Øie er det vanskeligt i nogen Afstand at skjelne Dphøiet fra Fordybet, man seer kun en Flade, paa hvilken Baabnet eller Bogstaverne ere tegnede. Men formedelt Skyggen, eftersom den falder til Høire eller til Venstre, have vi ved den daglige Erfarings Combinationsgave, uden selv at lægge Mærke dertil, af disse smaa Skygger lært at domme, hvorvidt Trækkene ere nedgravede eller forhøiede, idet Skygge til Venstre siger os, at de ere ophøiede, og Skygge til Høire, at de ere fordybede. Seer man nu Signetet i det omtalte Riffertstykke, da skeer en Omvendning (hvorfor man ogsaa skal vende Signetet saaledes, at Baabnet eller Bogstaverne staae paa Hovedet, naar man vil experimenteres), Skyggen falder forkeert, uagtet Skriften staaer rigtig. Imod dette Skyggesalds Urigtighed vægrer Øiet sig, og, benyttende Erfaringens Dømmekraft, faaer man da Indtrykket af et til Skyggen svarende Billede, altsaa et det egentlige modsat; man bilder sig ind, at det Ud-hulede er ophøvet. Ved lidt Opmærksomhed og ved at dreie og vende sig fra Lyset, see skraat fra Siden o. s. v. kan man let høre denne pudserlige Illusion.

— Noget Lignende skeer ved at fylde en lille, klar Caraffe omtrent halv fuld med reent Vand og holde den for et Huulspeil i saa passende Fraastand, at man faaer et tydeligt, men

ombendt Billede af Flasken. Vandet skulde nu, ifølge Omvendestheorien, ogsaa vise sig, hvor det virkelig er, nemlig paa Bunden af Flasken; men man seer det tværtimod i Halsen af samme, op imod Proppen, hvor det ikke er. — Ogsaa dette er et optisk Bedrag og maa vel forklares saaledes: Det strider imod vor Hverdagserfaring at see Vand svæve i Luften, da det formedelt sin Tyngde maa indtage det nederste Rum i Caraffen. Vi bilde os da ind, at det er Vand vi see, skjøndt det er Luft, og denne Indbildning kan saa meget lettere finde Sted, som reent Vand i et klart Glas, seet i nogen Fraastand og ved Speilningen, ligner Luften med Hensyn til Farven. Sølper man Flasken, saa at Vandet perler, eller tager man en farvet Vædske, vil man snart overbevise sig om Sammenhængen, og kunne see, hvad der er op og hvad der er ned, hvad der er Luft og hvad der er Vand.

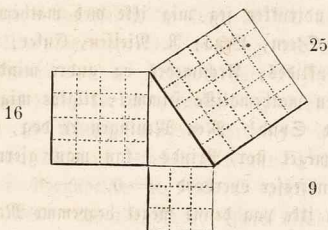
— En Aften, da det var mørkt og ikke just Maaneskin, bemærkede jeg fra mit Vindue i en betydelig Afstand fra mig en gnistrende glødende Punkt i Luften, ligesom en stor Stjerne, hvad det dog ikke kunde være, da Himlen var tyk. Den næste Aften saae jeg i samme Retning atter denne sære Lysning, der var for høi og for eiendommelig tindrende til at kunne være et Lys i et Qvistvindue. For om muligt at opdage Marsagen til dette stabile Meteor, opstillede jeg en Riffert, der havde en betydelig Lysstyrke. Men, som bekendt, er den Riffert endnu ikke opfundet, der formaaer at gjennembyrde et ganske mørkt Rum, og i den mørke Nat seer man ikke bedre dermed, end med sine blotte Øine, selv om man stolt hen kalder Instrumentet en „Nat-Riffert“. Imidlertid viste den mig dog Noget, som mit ubevæbnede Blik ikke kunde iagttage: den enkelte lysnende Punkt delte sig i adskillige mindre Partikler, der syntes at springe og bevæge sig, og ved noie Observation tilsammen at forme Bog-

stavet N. — Heraf blev jeg lige klog, men mere videlysten. Flere Aftener saae jeg Phænomenet, enkelte Aftener derimod ikke; undertiden var det klarere end til andre Tider. Jeg tog nu Sagen paa en anden Maade. Efterat have taget Sigte af den mig uforklarlige Lyspunkt og saadet den midt i Kikkertens Synskreds, fastgjorde jeg den, og lod Stativ med hele Opstillingen staae urørt til den næste Dag. Da jeg nu ved Dagslyset kunde beskue Gjenstanden igjennem Kikkerten, fandt jeg ved første Diekast, at det var en — Fløistang, som man havde anbragt paa Toppen af et heit Huus, for at vise Vindretningen. Den mod mig vendte Deel af Stangen havde det forgyldte Bogstav N, for at betegne Norden. — Dog herved var kun Gaadens første Deel løst: Jeg vidste nu vel, hvad jeg saae, men ikke hvorfra det Sete erholdt sin Lysning. Solen var for dybt under Horizonten til at kunne sende sine Afstedstraaler derop, saaledes som paa høie Bjergtinder: Maanen skinte ikke, og heller ikke var der nogen stærkt oplyst Boutik i Nærheden, hvis Lys kunde reflecteres opad imod Vindfløien. Jeg gik da hen til Stedet selv en Aften og undersøgte Sagen i Nærheden. Lysningen forarsagedes ved et Slags Lustelectricitet, det var den saakaldte St. Elmsild eller deslige. Hele Metalstangen var som besaaet med smaa gnistrende Ildpunkter, der uafsladelig sluktes og tændtes. Maaskee var Glødningen ogsaa af phosphorisk Oprindelse, da bemeldte Indretning, efter hvad man fortalte mig, fornylig var bleven overmalet med en gammel seig Oliefernis.

„Endnu kunde jeg“ — sagde Reinholdt — „fortælle Eder mange andre saadanne Smaating, som i første Dieblif forekomme Jagttageren overnaturlige, men som ved næiere Be-

tragtning og alvorlig Undersøgelse vise sig kun at epstaae af et eller andet Sandsbedrag. Dog — jeg treer at have bemærket, at Baruel har Noget paa Hjertet, som han ønsker at give Lust, og jeg skal derfor ikke længer forholde ham Ordet.”

Baruel havde nemlig grebet Kridet, der var blevet liggende paa Bordet efter Siegfrieds Pendulforsøg, og han havde dermed opridsset den velbekjendte Figur „Magister matheseos“, ved hvilken den pythagoriske Løsesætning godtgjøres.

Ved Reinholdts Henvendelseord lagde Baruel Kridet betænksomt fra sig og begyndte, da hiin holdt op, strax sit Foredrag.

XIII.

Mathematisk Uhyggelighed.

Da Pythagoras havde fundet sin berømte Mestersætning: „I enhver retvinklet Triangel er Hypotenusens Kvadrat = Summen af begge Katheternes“, bragde man Guderne en Hekatombe. Det var vel gjort! 100 Dyr kunde gjerne bløde, naar Bevistet opdagedes for, at f. Ex. 5×5 virkelig er $= 3 \times 3 + 4 \times 4$. Kun forekommer det mig sort Uafnæmmelighed, at Opfinderen af en anden, mindre berømt, men om mulig endnu mere vigtig Løsesætning ikke er bleven nævnt, eller at man

blot saa omtrent er kommen til Kundskab om, hvormange Dyer, der ere blevne slagtede ham til Gre, hvis der overhoved slagtedes nogen.

Dg dog er denne Sætning, som man vel til Forskiel fra hiin maa kalde en Oldermandsætning, ligesom lindrende Balsom i vor Tilværelses trosteeløse slette Uendelighed. Jeg sigter til den smukke, humane, høist practiske Sætning: Imod alle meget store Størrelser, ere ganske smaa = 0.

Muligviis udtrykker jeg mig ikke med mathematisk Estringens. Ramus, Steen, Vega, N. Nielsen, Euler, Krarup, for ei at tale om Euklides, Archimedes og andre mindre og større Stjerner paa den mathematiske Himmel, tilgibe mig i saa Henseende min svare Synd! Men Meningen er dog, at hvor Tallet er om en meget stor Prinds, kan man gjerne kaste alle ganske smaa Prindsesser overbord = 0.

Kunde man ikke paa denne meget beqvemme Maade frigjøre sig fra saadanne fortredelige smaa Størrelser, ved nemlig som sagt at betragte dem = 0, hvor forfærdelig vilde Tilværelsen da ikke werde os! — Man fortæller, at en Mand speculerede sig gal over Løsningen af det Problem, at tælle fra 1 til 2 igjennem halve Broker. Til 1 adderede han $\frac{1}{2}$, det gav $1\frac{1}{2}$ og han nærmede sig 2. Fremdeles spjede han en halv $\frac{1}{2}$ eller $\frac{1}{4}$ til $1\frac{1}{2}$, og nu havde han $1\frac{3}{4}$, altsaa var han endnu nærmere 2. Atter lagde han en halv $\frac{1}{4}$ til, fik $1\frac{7}{8}$ og nærmede sig Maalet. Endvidere $\frac{1}{16}$, hvorved han havde $1\frac{15}{16}$; og saaledes vedblev han at halvere, skrev en Række Tal, der kunde naae fra hans skumle Regnestue op til den klare Sirius, kom stedse 2 nærmere og nærmere, men naaede det aldrig. Havde han kjendt hiin ubelønnede og ubetalelige Sætning, da havde Verden havt en Gal mindre, hvad dog heller ikke — og saa

ifølge hiin Sætning — vilde siige stort, saasom iblandt et saa uhyre Antal store Gale en enkelt lille maa betragtes = 0.

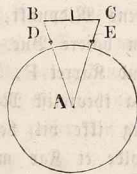
Vi aande og leve i en evig Tilnærmelsestilstand. Intet er aldeles bestemt. Gaae ikke til Extremer, de ere Ufornuft! raaber man. Sog Middelveien, der findes Fornuften! raader man. Ja vist! Naar En paastaar, at 2 Gange 2 er 4, og en Anden, at 2 Gange 2 er 5, saa udjevner jeg kun slet de stridende Parter ved at følge Middelveien og à la Fichte fortælle dem, at det er $4\frac{1}{2}$. Forskjellen er kun, at før havde En af dem Ret og En Uret, men nu faae de Begge ved min juste milieu Ret. — Behøver man at godtgjøre vore Bægtstaales og Tommestokkes Unsiagtighed, for at paastaae, at vi veie og maale falsk fra Morgen til Aften? Tuzen fortæller, at et fint Haar dækker 18,000 Mile af Himlen i Uranus's Afstand. Det er runde Tal i Begyndelsen og Enden! hvilke Mile og hvilket Haar mener han? O, det kjære, kjære cirea! Hvortidst maa ikke dette lille „omtrent“ skjule Syndernes store Mangfoldighed? Jeg vil være fordømt til i Bartou at spinde Hørgarn til 1000 Gardisters Linned, dersom Nogen to Gange til forskjellige Tider kan opmaale mig 10 Alen Lærred og faae Længden til at stemme accurat, om end ikke paa et Tuzens Haars Nøiagtighed, saa dog saaledes, at Forskjellen kan opdages af en Halvblind; thi Lærredet strækker sig til en Tid, kryber sammen til en anden, og selv Maalestoffet — om den end er justeret efter den høivise Magistrats Ternalen — udvider sig i Barmen efter den bekjendte Naturlov: Barmen udvider alle Legemer. Et vittigt Hoved har engang opfundet det Spørgsmaal: Hvad er tungest, et Pund Bly eller et Pund Fjer? og tænksomme Folk, som ikke gaae i Troskyldighedens Taage, mene da at svare meget fornuftigt, naar de siige: et Pund er et Pund, hvad enten det er Tapflugler eller Gødderduun. Men ak! Luften har paa et Pund Fjer's større Over-

skade et heelt andet Tryk, end paa et Pund Bly's mindre Dito, og et Pund idag er ikke et Pund imorgen. Foruden flere andre Betingelser, kommer det an paa Luftens særlige Tryk, og hvor variabelt dette er, seer man af ethvert Barometer, der igrunder realiserer perpetuum mobile-Ideen. Staaer det sig saaledes slet med vor Vægts og vort Maals Noiagtighed, er det ikke stort bedre med vor Tids Inddeling. Her er intet fast Udgangspunkt. Stod endda vor Enhed, Solen, stille. Men saavidt bragde Copernicus det ikke. Da den svinger sig om sig selv, maa den vistnok ogsaa have en Bevægelse frem i Rummet, slæbende alle Cometer og Planeter, Drabanter og Mathematikere med sig (om det er imod Hercules eller imod Syvstjernen, derom er der delt Mening iblandt de Lærde); og selv om man opdagede Centralsolen, saa var denne dog vist kun Fichters $4\frac{1}{2}$ eller den gale Mands halve Brok; thi sagtens gaaer da denne omkring en endnu sjernere større Sol, og vi blive i al Ewighed ikke særdig med Glipsernes Glipser førend vi komme til Udkanten af Universet eller til Indgangen af Daarekisten. — Altfaa: hvor vi end henvende Blik og Tanke, Aen og Bismær, Uhr og Penduler, saa ere alle vore Bestemmelser kun circa, de ere knyttede til en vilkaarlig Tilnærmelses Rigtighed, i Lighed med Cirkelns Kvadratur.

Nu veed jeg nok, at man vil indvende: Staaer der dog ikke i Almanaken, indtil Sekunders Noiagtighed, naar f. Ex. en Maanesformørkelse skal indtræffe, hvor længe den varer, hvor stor den bliver, beregnet i „Tommer“, og alt saadant Mere? Det skal indrømmes, at et saadant Regnestykke gjør Mesterne Hre, og Gud veed, hvor mange Millioner Dyrer, der ere slagtede, om ikke til Gudernes Forherligelse, saa dog til den kjødædende Menneskeslægts Nytte og Fornøielse, inden man kom til denne Tilnærmelse! — Tilnærmelse? Ja, ganske vist. Veed man

da, hvor stor Solen netop er? Gjør ikke en Sekunds Forskjel i Parallaxen uhyre Differens? Kjender man dens Afstand fra Jorden paa en Prif? Er Angivelsen af Jordens Størrelse fuldkommen nøiagtig? Og dog er det, maa man synes, temmelig nødvendigt at vide Lysets Afstand fra det skyggekastende Legeme og dettes sande Størrelse, for at beregne, hvor stor selve Skyggen bliver. Ved man ikke dette sidste, kan man jo heller ikke bestemme, hvor lang Tid Maanen behøver for at gennemstride hint Elor. — Alligevel har man bestemt det; thi de nævnte Unøiagtigheder ere — alt ifølge hin gyldne Sætning — i Sammenligning med de øvrige meget store Størrelser = 0.

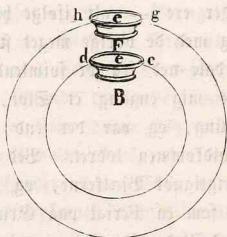
Men lader os dale ned fra de svimlende Regioner til vor egen Myretue! Vis mig engang et Slot, en Caserne, kort hvilkensomhelst Bygning, og var det end St. Peterskirken i Rom, der staaer fuldkommen lodret. Ved Hjælp af Vaterpås og Blyled afrettes rigtignok Bjælkerne, og hver for sig staaer nogenlunde saa stiv som en Perial paa Grundlinien. Men ere da tvende Snore med Lod, som hænge paa en Vægtstang, om de end ifølge den store Naturlov hver for sig hænge lodret og stræbe imod Jordens Midtpunkt, ere de ogsaa, spørger jeg, indbyrdes parallelle, hvad de jo burde være, hvis Bygningen virkelig skulde være lige? Nei! — Lad Vægtstangen, der repræsenterer Bygningens Brede, være BC. Deri hænge to Snore DE hver med et Lod. Ledderne stræbe begge til Jordens Centrum; BD og CE forlængede til A skjære hinanden der, og selvfølgelig ere de ikke parallelle. B er altsaa længere fra C, end D fra E, eller, med andre Ord, Bygningen er ikke lige. Det er naturligviis kun en theoretisk Ekshæbhed, i Praxis ere Sloiene lige og paral-

lele; thi — Gud være lovet! — det er kun en ubetydelig Størrelse, hvorom Talen er, og denne er = 0.

At en halv Pot Viin og en halv Pot Vand ikke tilsammen udgjøre en heel Pot, er bekendt nok af Erfaringen, idet den ene Bædsk kryber, for at tale vulgairt, ind i den anden. Men et andet Spørgsmaal er det, om et Kar rummer Mere, naar man fylder det oppe paa Rundetaarn, end naar det fyldes nede i den dybe Posthuuskjælder for Exempel.

Et Blik paa Tegningen vil besvare os Spørgsmaalet.

Bandets Overflade (Bølger zc. komme ikke i Betragtning) er ingenlunde aldeles horizontal eller plan, men maa have Jordens Kunding. Som det forholder sig med det Hele, forholder det sig ogsaa med dets Dele eller enkelte Stykker. Bandet runder sig om Centrum, enten Talen er om Verdenshavet eller om en Spand Vand. Jo nærmere Karret er Jordens Midtpunkt, jo mindre Kugle-Segment gjør det, og derfor en høiere Bue. Karret B gjør saaledes en høiere Bue e e d, end Karret F, der kun har Buen h e g. Saaledes gaaer der da theoretisk Mere i det nederste end i det øverste Kar, skjøndt jeg ikke vil benegte Muligheden af, at dersom man kunde fylde et Kar med Vand netop i Jordens Centrum, vilde det dog løbe over oppe paa Overfladen. Men af det her Sagte

fremgaaer imidlertid, at der er Forskjel paa et Kars Indhold, hvad enten det fyldes oppe paa Chimborasso eller nede i Faluns Kobbergrube, om end denne Forskjel i Praxis er = 0.

Jeg er ikke sentimental; men — jeg gjentager det — jeg føler mig dog stundom trostesløs ved at samle om i denne beständige Gaaen paa Accord, og jeg troer ikke, jeg holdt ud at leve i denne Mangel paa absolut Vished og Bestemthed, dersom ikke tidtmeldte, men aldrig høit nok vurderede, herlige Sætning var opfundet: Imod meget store Størrelser ere meget smaa = 0.

Hannibal tog til Gjenmæle: „Ligesom Diogenes engang skal have søgt at godtgjøre den negtede Bevægelse blot ved at spanke et Par Gange op og ned, saaledes kunde jeg, min kjære hypochondriske Baruel, maaskee omslaae Din Paastand om Tingenes Ubestemmelighed i Henseende til Vægt og Maal, ved simpeltvæk at erindre om, at 2 og 2 dog under alle Omstændigheder ikke bliver „circa“ 4, forsaavidt Tallet er om commensurable Størrelser. Men jeg vil ikke udspinde os en Tal-Discussion, da Zifrenes narrotiske Virkning paa visse Individuer muligens er uberegneligere, end Hjernernes Parallax. Det forekommer mig, rent ud at sige, som det Uhyggelige, det egentlige Uhyggelige ikke ret vil trives her i Aften — muligens er Veiret for godt, muligens er Stemningen for let. Jeg gjør derfor det Forslag, at vi, for atter at komme ind paa det rigtige Spor, med Lorents i Spidsen, Alle tilhobe foretage en Vandring hen til Assistentstirkegaarden; derinde maa dog vel findes et eller andet Pilleri fra Spøgelsesverdenen — — men hvad sniser Du af, unge Medlem?“

Dette Spørgsmaal, hvormed Præsidenten afbrød sig selv,

var rettet til Lambert, Dithyrambedigteren, som ogsaa strax tog til Gjenmale:

XIV.

De Dodes Tilsyneladen.

„Hvad der bragde mig til at smile,“ sagde Sangeren, „var den Daarstab, at ville udfordre de Døde anderledes end Mand mod Mand. Vide I da ikke, at det er en æsthetisk Buk, at lade en Mand vise sig for Flere end Een ad Gangen? Sees et Gjenfærd samtidig blot af To, da er det strax indenfor Kritikkens Omraade og totalt fordømt som Phantasiøst. Sæt, jeg kunde mane Aander. Jeg vælger iblandt kjære Afdøde f. Ex. Fader Morten, min gemytlige Bort. Hvorledes skal han da præsentere sig for mig? Naturligviis saaledes, som han staar for min Erindring: hvidt Smæksforklæde, gule Knæbuuser, rød Vest og blaa flosset Hue. Men lad nu Richardt ogsaa have gjort Bekjendtskab med den deilige Mettes Husbond, og lad ham fremdeles kun have seet ham i lang Frakke og rund Hat, -- hvad er saa rimeligere, end at den godmodige Hedenfarne, der som han ellers vil være kjendt af Richardt, maa isere sig Kisteklæderne? See vi ham nu Begge paa engang, maa der opstaae Strid imellem os om Hat og Hue. Jeg paastaar, at have seet ham, som fortalt, i Bærtshuuscostume; Richardt holder paa Frakken; og tilsidst maae vi enes om, at det kun er en af Reinholdts optiske Illusioner, men ikke Borten, der af os i Compagniskab er bleven iagttaget. Har jeg Ret?“

„Ja,“ indrommede Richardt, der sandt at være Lambert en Erstatning skyldig fra før: „Du har Ret, saafremt det er en afsjort Rodvenighed, at de Døde først skulle gjøre

Toilette, førend de vise sig for de Levende. Men jeg mener, at de retvel kunne lade sig tilsyne i et Slags uvis Taagegestalt. Seer man blot deres Afsyn, saa vil det være tilstrækkeligt, — til Rod kunne de figurere i deres Liigdragt.“

„Hvad det blotte bare Ansigt eller Afsyn angaaer,“ vedblev Lambert, „saa var derved Intet vundet i den collective Betragtningens Interesse; thi viste sig for os Alle s. Gr. den frygterlige Aldebrands udødelige Beskriver, salig Hr. Carl Friederich Reiser, saa vilde vi vist ikke casere ham, hvad enten han var glat barberet eller gif med demokratisk Skjæg, naar han kun ellers comporterede sig som en Stads-Chirurgus eigner og anstaaer, og ikke som hans tydske Soldat, der var et „Åsen“. Han behøvede heller ikke Paryk med Vidst og store Bukler, lyseviolet Floiels Kjole med Staalknapper og uden Krave, et lidet Halebind, pludset Kalvekryds, og en trekantet Hat under Armen, for at bevise sin Identitet. Men lad nogle Sodskende, med stor Dorsffel i Alderen, samtidig see deres afdøde respective Fader, — saa kan der raisonneres om Haar og Skjæg, om Nynker og Borter. For den Ene maa han lade sig tilsyne med graae Lokker, fordi Papa var selvhaaret, da han kjendte ham; for den Anden vil han kun være kjendelig med sort Haar, fordi denne modtog Indtrykket af den Bortgangne i sammes Manddomsalder; en Tredie har bidt Mærke i en svulmende Nare i Panden, og en Fjerde har indpræget sig Mundens sarkastiske Emil. Gjenfærdet maatte saaledes være begavet med større Glesfærdighed i Ansigt, Træk, Miner, Udtryk o. s. v., end høj-salig Kong Ludvig, der kunde græde med den ene og lee med den anden Side, dersom det skulde gjøre sig kjendeligt for mange Samtidige og være dem Alle tilpas. Med Hensyn til det af Richardt foreslaaede Jordetoi, da skjøner jeg ikke rettere, end at dette lige saa vel maa blive Gjenstand for kritisk Burdering,

som en anstændig Kjertel og Pantalon. En vil see Liigskjorten syet med Agtersting, en Anden med Hulsøm, Læg og Udhugning ville give Anledning til Bemærkninger, og — desuden er det medbragte Linned efter Lars Forløb sagtens hensulddret, hvis Bedkommende har lagt pænt stille i sin Grav, eller opslidt, dersom han har været for meget paa Farten. Ved hvilket Mirakel skal da den Døde faae Nytt requireret fra Krammeren, og bliver det syet, tildannet og udtunget af Englene, eller af Meddøde, der i levende Live have befattet sig med at „klæde Liig?“ — Jeg bliver derfor ved min Paastand: En Gjenganger bør fornustigviis ikke lade sig skue uden af En ad Gangen. Huff paa, at idetmindste $\frac{1}{12}$ af Slægten tør betragtes som tvivlende St. Thomasser, der, med Vinkelhagen over Skulderen, forta forlange at see og føle Naglegab og Spydstik, førend de gaae ind paa at troe!

„Jeg kunde fristes til at være af Lamberts Mening,“ sagde den sindige Siegfried. „Ogsaa jeg antager, at et heelt Selskab (med eller uden Vinkelhager) intet godt Selskab er for en Mand. Heller ikke indseer jeg, hvorfor den nævnte Kirkegaard skulde være gunstigere for Dødningernes Tilsyneladen, end hvilkensomhelst anden uindviet Jordbund. Men jeg henter just ikke mine Grunde fra Skrædersalen eller Barbeerstuen. Kunne Forudgangne legemliggjorte vende tilbage til os — og dette Spørgsmaal maae vi vist helst lade henstaae ubesvaret, — saa betragter jeg i alt Fald en saadan, for dem selv som ostepst mindre ønskelig, Udflugt i Lighed med en Meteorsteens Nedfalden paa Jorden.“

„Det vil sige: som en Sjeldenhed?“ spurgte Richardt.

„Nei, omvendt som noget meget Hyppigt,“ svarede Siegfried. „Meteorstene maae uden Tvivl falde tidt og i stort Antal, siden vi jo dog nu og da bemærke nogle. Lad der blive

udsmidt en saadan Meteorolith eller Aërolith fra Maanen, Pallas eller Lusten mod Jorden. Da Kloden har $\frac{2}{3}$ Vand imod $\frac{1}{3}$ Land, saa er der kun Sandsynlighed som 3 til 1 for at den netop falder paa det Tørre og ikke plumper i Decanet eller Pøblingesøen. Fremdeles have vi Dag og Nat omtrent som 2 til 1; men det er nødvendigt, selv om Stenen gnistrer og gløder som Reinholdts Bindstøi, at Folk ere oppe og kunne see dens Redfart. Endvidere kan den lige saa godt dumpe ned i en Skov, i en Orken, langt ude paa øde Mark, som just paa Østergade eller Kongensnytorv. Tæge vi alle disse Sandsynligheds-Hensyn i Betragtning, — saa maa der vistnok falde en god Portion slige Steen til Jorden, siden man dog hist og her har iagttaget og opbevaret ikke saa af dem. Deres Falden kan derfor, troer jeg, ikke betragtes som nogen Sjældenhed. Anvende vi dette paa vort Thema, da er der uimodsigelig jordnet et betydeligt Antal Mennesker siden Verdens Skabelse, og da de Alle omtrent have samme Ret til at besøge Oververdenen, hvad enten de hedde Sokrates eller Hegel, saa maatte her vrinle af Gjengangere, hvis disses Tumbleplads var indskrænket til Assistentkirkegaarden. Men det kan den ikke være; hele Jorden maa staae dem frit for, naar de ville give Gæsteroller, og saa skal der igjen en god Elump til for at fylde Theatret. Kun sparsomt, paa enkelte Steder og til visse Tider, ville de bemærkes; men ikke paa en bestemt Kirkegaard — (hvoraf her i Berden ere saa mange, baade sloisede og tjenstgjørende, Pyramidene iberegne) —, og heller ikke klokken 12 om Natten, fremfor Kl. 12 om Middagen.“ —

„Af alt det Anførte synes at fremgaae, at Du neppe stemmer for den foreslaaede Tour,“ sagde Hannibal.

„Hvorfor ikke det?“ spurgte Siegfried. „En ringe Sandsynlighed er ialtfald endnu ingen Umulighed. Lad os kun

gaae derhen! Hvo kan vide det? Søger, og I skulle finde! — den Sætning kan ogsaa gjøre sig gjældende i dette Tilfælde.”

„Godt! saa kan jeg vel sætte Spørgsmaalet under Afstemning?” udbrod Præsidenten.

„Jeg giver kun min Stemme under to Betingelser,” bemærkede Baruel. „For det første skal Moritz brygge os en lille Bolle forinden Afreisen, uden hvilket Præludium jeg intet Udbytte lever os af det hele Stykke, og dernæst bør Lambert, formedelst sit Naaleoie, sin Nagekniv og sin utilbørlige Scepticisme, improvisere os en Sang i Marsch-Tempo, passende til Nattens Betydning, hvorefter vi kunne afmaale vore heitidelige Skridt og hvortil vi kunne istemme et ligesaa tactfast Chor underveis. Jeg har saa desuden bemærket, at Lambert's Sange, naar de synges af tutti, have den os ønskelige Egenskab at fremmane Spøgelse.”

Da Moritz og Lambert tilkjendegave i velvalgte Udtryk deres største Beredvillighed til at udføre det dem overdragne hæderlige Hverv efter bedste Evne, antoges Betingelserne, og hele Forslaget vandt eenstemmig Majoritet, udensorsaaavidt at Gjertrud noget betænkelig rystede paa Hovedet ved dette, efter hendes Anskuelse, ugudelige Indsald, — et Mistillidsvotum, der dog saa meget mindre gjorde Indtryk paa Logens Medlemmer, som hun ikke var stemmeberettiget.

Medens nu Lectoren havde travlt med at componere det omhandlede Præludium, og Sangeren lagde sit Hoved i Blod og pinte sin Muse, for at løse Opgaven paa en muligst værdig Maade, — udspandt sig en Samtale mellem de Øvrige, foranlediget ved en lille Fortælling af Richardt, hvilken han dog ikke hentede fra sin Mappe, og derfor bad sine Tilhørere betragte som en virkelig sand Historie.

En Anelse.

Doctor Meggs, en Læge i Portsmouth, var reist over til en Patient paa Den Wight. Han maatte opholde sig saa længe, at det blev Nat og han var nødt til at sove der. Men han kunde ingen No faae; det forekom ham, som om hans Kone og Børn i samme Dieblif bleve myrdede. Han stod op, kaldte paa Gøllene og fortalte dem sine Syner. Ingen kunde berolige ham. Ratten var mørk, og han havde megen Umage med at forkaffe sig en Vaad. Endelig kom han over Søen og banker paa. Konen lukker selv op. Han spørger, hvorledes det er med dem, og hvorfor hun selv kommer op af Sengen for at luffe ham ind. Hun siger, at ingen af Tjenestfolkene havde villet. Lægen kalder paa En af dem og vil vide Narfagen til

Denne Ulydighed. Karlen søger at undskylde sig, men omsider faaer Samvittigheden Overhaand, han falder paa Knæ og tilstaaer, at han og de Andre havde fattet den Beslutning, at myrde hans Kone og Børn, rane hvad de kunde tage med, og saa rømme. Denne Tilstaaelse vedblev han ogsaa da han kom i Forhør for Dommeren.

Derjom Doctoren altsaa ikke havde fulgt Anelsens Indskydelse, var han uden Tvivl bleven berøvet Kone, Børn og Gien- dele. Da Manden og Stedet ere nævnte, staaer Tildragelsen — som foreløbigen bemærket — til at troe, og man kan altsaa, idetmindste til en vis Grad, ikke ganske forkaste Anelser eller de saakaldte Forvarsler.

Smidlertid behøver just ingen overnaturlig Haand at have været med i Spillet. Sagen kan simpelthen have forholdt sig saaledes: Dr. Meggs kan allerede ved sin Afreise have havt Mistanke om sit Tyendes Upaalidelighed, han kan leilighedsvis have opsnappet et enkelt Ord, seet Miner eller bemærket Antydninger, der i første Dieblik ikke videre have forurologet ham, men som ved Opholdet paa Den og sjernet fra sine Kjære, for- medelst Sjælens altid arbejdende Overtænkningsevne, tydeligere og klarere ere fremtraadte for hans Bevidsthed som en virkelig Fare, der kunde afvendes itide. Heldigvis fulgte han Vinket.

„Den Sandsynlighed“, sagde Reinholdt, „som Du her opstiller, er temmelig tilfredsstillende og forklarer ret godt Dr. Meggs Anelse; men jeg troer ikke, den passer i Henseende til Anelser overhovedet. Der forekommer vistnok undertiden saadanne Forvarsler, hvor den Advarede ikke retvel kan antages ligesrem af det Forbigangne at have faaet ligesom et Vink om hvad der vil skee. Smidlertid træffer Din Bemærkning tildels

sammen med en Formodning, jeg længe har næret, om vi dog ikke foruden vore almindelige bekendte fem Sandser skulde være i Besiddelse af en endnu ikke opdaget sjette Sands."

"Nu, saa lad os tale lidt om den!" udbrod Baruel. "Saavidt jeg skjønner og forstaaer mig paa den Ting, er Morits, med al sin prisværdige Iver, ikke avanceret videre endnu med vor Rector, end at at vi ret godt med Paaafiarens Snekke kunne foretage en lille Opdagelsesreise."

Reinholdt var saare villig til at overtage Columbus's Post ved den forchavende Expedition til Opdagelse af

XVI.

Den sjette Sands.

Alt Dyrene maae være i Besiddelse af en eller anden Sandse-
Evne, foruden de bekendte, synes havet over al Tvivl. Rig-
tignok har man taget sig Sagen let ved Opfindelsen af det Ord
„Instinct“; thi under dette classiske Udtryk indbefatter man som
oftest Alt, hvad der ikke ligesvem kan forklares ved eller ind-
ordnes under den sædvanlige Forestilling om Sandeningen.
Denne nemme Affærdigelse er dog neppe i sin Orden, navnlig
sjierner den Forskerne fra en Opdagelse, der vistnok — seent
eller snart — vil gøres med Hensyn til hiin ubekendte sjette
Sands. Natur- og Kunstdrift kan jo gjerne gjøre sin Ret
gjældende, hvor Talen er om Biens, Bæverens og flere Dyr's
architektoniske Færdighed, uden at man derved har en Forkla-
ring over mange andre Handlinger af Dyrene, der vidne om
en rigtig Dom, Skjønsonhed, Overlæg og kortsagt en Re-
flexionsgave. Men man seer ogsaa Handlinger, hvor Tænksonheden
ikke synes at spille en Rolle, hvor derimod en eller anden Sands,

som er os skjult, useilbarlig leder Dyret. Ved Hjælp af hvilken Sands f. Gy. finde adskillige Huusdyr og Fugle hjem? Duer, der aldrig have været ude af Slaget, har man seet finde det, efterat de i en Pose ere blevne baarne langt fra deres Op-
holdssted og da frigivne. Synet har sikkert ikke kunnet lede dem; og vil man her atter nævne „Instinctet“, da maa bemærkes, at ikke alle have fundet Hjemmet, og Instinctet er jo dog vel en Fællesgave? Hundens Hjemfinden tilskrives gjerne Lugten; men det er dog fast utroligt, naar f. Gy. en Hund tilføes føres rundt om en Ø og landsættes paa en Kant, der er modsat Udgangspunktet og hvor den aldrig har været fer, at den da formedelst Lugten skulde kunne opstøve sit Hjem, hvad den, som bekjendt, jo retvel kan. Om Træffuglene gjælder det Samme, men i endnu høiere Grad. Hvorledes finde disse frem og tilbage over Havet, hvortil Hjem-Nedens Dufst vist ikke kan naae, og hvor der ingen anden Gjenstand er end Bølgerne, til Beviser for en mulig større Combinationsgave end vor? Vel kan det være tænkeligt, at de følge visse Vindstreg, Magnetens eller isothermiske Linier, o. s. v.; men ogsaa udenfor den almindelige Trækningstid seer man dem stundom ret godt orientere sig; Naturlovene kunne da ikke lede deres Flugt. Man har blindet Flaggermuus og ladet dem flyve igjennem en lang smal Gang, over hvilken mange Snore have været spændte krydsviis og paa tværs, og Flaggermusene have slagret rask igjennem Gangen, fra Ende til anden, snart over, snart under Snorene, uden at støde an imod en eneste. Her synes dog hverken Synet, Lugten eller nogen af de os bekjendte Sandsfer at have kunnet lede deres Flugt. — Oldtidens Bier, siger man til Forsvar for Instinctet, have bygget deres Celler lige saa kunstige, som Nutiden bygge deres. Det er vistnok sandt. Men indrømmer man end, at denne Byggekunst er medfødt Verdens første Bi og gaaer i

Arv igjennem alle Generationer, saa bliver det dog et Spørgsmaal, hvorfra de nye „Instincter“ skrive sig, der efterhaanden maae dukke op, saafremt Slægten ikke skal gaae tilgrunde. En dagblind Ugle kan sidde rolig i flere Timer paa Taget af et Huus, man kan klappe i Hænderne, skribe, støie, slaae Noget op imod den, og den flyver ikke bort; men nærmer man sig med et ladt Gevær, da letter den strax Vinger. Dette Bekjendtskab til en for den saa farlig Gjenstand kan ikke være den medfødt, idetmindste ikke nedarvet efter Paradisets Ugler, der hverken havde seet en Bøsse, lugtet Krudet, hørt et Knald, eller smagt og følt varmt Bly. Den maa altsaa paa anden Maade have indhentet sin nyttrige Kundskab.

Det er neppe vanskeligt, ved nogen Estertanke at indsee, at Skabningerne gjerne kunne have en Sands, hvis Ytringer kjendes om end kun tildels og usuldkomment, medens Aarsagen, der frembringer Virkningerne, er lige saa ubekjendt som de Redskaber, hvormed de udøves. Fordi Noget er ubekjendt, er det derfor ikke umuligt, Regnbuen har sex eller syv Farver. Enhver kan med et nogenlunde sundt Die skjelne hver enkelt Farve, kan siqe: Dette er rødt, Hint er blaat, gult o. s. v.; men kan vel Noget tænke sig en bestemt ny Farve udenfor disse sex eller syv? Naturligvis er Talen ikke her om Schatteringer eller Nuancer. — Hvorledes skulde man endvidere ret kunne forklare en Blind Synets Herligheder, en Døv de Behageligheder, Hørelsen forskaffer, eller definere Rosens Duft for En, der mangede Lugtesansen? Saaledes maa Begrebet om hiin formodede sjette Sands altid blive noget dunkelt og mangelfuldt, indtil det er lykkes ved mange Kjendsgjerningers Sammenstillen at gjøre sig rede for dens Tilstedeværelse, og indtil man er kommen til Erkjendelse om Sandsens Functioner og Grændser.

Hvad Mennekene angaaer, da har man, for at forklare

Abfilligt, taget sin Tilflugt til Sympathier og Antipathier, ja endog til et Stof i Luften „O₂“, der skulde bevirke disse eiendommelige venkabelige Tiltrækninger eller fjendtlige Frastødninger, Aversioner etc. Reichenbach har i saa Henseende været usfortrøden, og vi have tidligere havt Leilighed til at berøre denne formeentlige Opdagelse. Men mon dog ikke alt Saadant skyldes en skjult sjette Sands? Det vilde dog være rimeligere, end de nævnte, tildels overnaturlige Indvirkninger. Enhver har sikkert gjort og kan daglig gjøre den Erfaring, at man har en Forudsættelse af en eller anden Persons Nærmelse, skjøndt man endnu hverken kan see eller høre hans Komme. Ofte træffer det sig ogsaa, at man møder en Bekjendt eller rettere troer at møde ham, belaver sig paa at hilse, opdager sin Feiltagelse og støder da strax derefter sammen med ham i en anden Gade eller paa et Sted, hvor man umulig første Gang har kunnet see ham. Et saadant Forudblik har man søgt at forklare paa forskjellige Maader, især har man villet skrive det paa Tilfældets Regning. Dog opmærksomme Sagtagelser have godtgjort: at det ikke altid har været Tilfældighed, men et virkelig Fremsyn, der af Mange benævnes som Forudanselse, men som netop kan være begrundet i bemeldte uopdagede Sandøsning.

Bore Forsfædre synes retvel at have kjendt denne Synderlighed, og derfra skriver sig maaskee det mere trohjertede end just smukke Mundheld: „Naar man taler om Fanden, er han nærmest“, eller — som en finere Smag har villet omskrive det —: „Naar man taler om Solen, skinner den.“ — Det er vist Ingen ubekjendt, hvorofte at en Person, der netop omtales, pludselig træder ind, gaaer forbi, sender Bud eller Brev o. s. v. Og saa dette Sammentræf kan jo stundom være ganske tilfældigt;

men det skeer dog saa hyppigt, og tidt saa overraskende besynderligt, at man maa føle sig tilbøielig til at søge dets Forklaring i en særegen Sjæleevne hos os, — i en Sands, der lader os modtage et foreløbigt Indtryk af den Person, der snart lader sig tilsyne, og derved bringer os til at omtale ham kort forinden.

Her afbrødes Foredraget ved en lille Strid, der opstod fordi Gjertrud indbragde en Hornlygte, hvilken hun meente vilde være uomgængelig nødvendig, naar Herrerne i Malm og Mørke skulde stavre ud til Kirkegaarden, og rave omkring iblandt sjunkne og opkastede Grave. Lorents smilte rigtignok pølisst, da han saae hendes Omhu for at gnide og polere, hvad der dog forblev mat og dunkelt; han syntes desuden bedre at kjende Medlemmernes Smag. Det viste sig snart, at han havde havt Ret i sin Formodning. Med den dybeste Indignation bortvistes Alt hvad der kunde ligne Lygte og Laterne, som Noget, der upaatvivleligt maatte bortskræmme alle Gjenfærd. Under Trudsel af colossale Multer forbødes det ham at medtage saameget som en Svovlstik. Med et dybt Suk fortsatte altsaa Gjertrud Lygten, og indskrænkede sig til at opføje et halvt Dusin uldne Tørklæder til hendes ægtefædelige Halvdels Beskyttelse imod Nattetaagen og Kirkegaardsluften.

Efterat et Blik paa Morits's Anretning havde overbeviist Præsidenten om, at der endnu vilde hengaae nogle Minuter forinden Punschen efter alle Kunstens Regler var tilberedt, optog han den table Traad, ved selv at foredrage Følgende:

XVII.

Lykkens Udskrigning.

I nogen Forbindelse med den navnløse formeentlige Sands, staaer maaffee den saakaldte „Berrufung“, — ikke i Forstand af Forkleinselse, Redsættelse etc., — for hvilken Handling man ikke har noget ret betegnende dansk Udtryk. Efter en traditionel overtroisk Paastand, maa man nemlig ikke rose Roget eller rose sig af Roget, uden med visse Forbehold. Det er en sorgelig Tanke, der i sin Folgeslutning ei blot vilde formene os at takke den himmelske Fader, men endog forbyde os overhoved at give vor Erkjendtlighed Luft i Glædesudbrud. Smidertid have de Gamle hyppigen advaret imod at udstrige sin Lykke, for ikke at udfordre Guderne. Goethe lader Parcerne synge:

„Es fürchte die Götter
Das Menschengeschlecht! —

— — — — —
Der fürchte sie doppelt,
Den je sie erheben!“

Er det end en hedensk Tanke, saa har dog heller ikke Christendommen ganske kunnet løsrive sig fra den Anskuelse, at onde Magter lure fjendske og misundelige paa Menneskelykken og søge at forstyrre den, især naar de paakaldes eller deres Indsydhelse spottes. Selv Luther — der desuden antog en personlig Djævel og tillagde ham Indblanding i vore Anliggender — har et Vers til Advarsel i saa Henseende, hvori det hedder: Gaaer det Dig vel, saa tie! Ulykken med sin brede Plumpfod kommer snart. — Mange andre store Mænd have lagt en næsten farlig Bægt paa denne Overtro. — Frygten for onde Magters Indvirkning, naar de blive aggede til Misundelse over Menneskenes Lykke og Velvære, har søgt et Slags Reser-

vation i den Tilfoining: „Gud lad mig sige det i en god Stund!“ Det skal vel være en Art Bestikkelse, et lidet Forsøningsoffer, bragt Skjæbnens Gudinde. Man bilder sig ind at være en god Christen, i samme Dieblig, man viser sig som forstøkket Hædning. Naar f. Ex. En, der har et eller andet nu og da tilbagevendende Sygdomstilfælde, i Glæde over sit sieblikkelige Velbefindende udbryder: „Nu har jeg da i lang Tid været fri for min Smerte,“ saa hører man ham gjerne skynde sig med at tilføie: „Gud lad mig sige det i en god Stund!“ Det ligesom angrer ham, at han heiligt har takket Forsynet for Helbredens kostelige Gave, og han afbeder sin Synd ved at henkaste hiin Phrase — nu ere Dæmonerne forsonede, mener han; nu har han sikret sig imod deres Skadesrohed. — — Mange Forældre kunne ikke lide, at man roser deres spæde Børn; thi da — troe de — trives de ikke, men falde af. Ligeledes holde Opdrættere af Dyr ikke af, at man priser deres Dyrs Guld, da de saa menes at hensygne eller døe. — Naar det nu virkelig har viist sig, at et Uheld, en Ulykke, et Sygdomstilfælde eller desl. er indtruffet snart efter at „Udsfrigningen“ eller Forrosningen har fundet Sted, saa synes det — da man dog ikke kan troe paa den romerske Gudelæres Dogmer, — at Bedkommende maa have været i Besiddelse af en særegen Evne til at forudsee, at det snart vilde skee og ligesom har havt en Langsel derefter ved paa en Maade at prale med det Modsatte.

Herved maa bemærkes, at i dette sidste Tilfælde behøver man just ikke at tænke sig en ny og eiendommelig Sands som Ulykkesprophet; thi Sjælen kan jo retvel have et Forspring fremfor den grovere Sandsning, saa at vi, uden klart at mærke det, ved et eller andet stygtigt forbigaaende Symptom saae et Bink om hvad der vil skee, omtrent saaledes som hiin engelske Læge. Roser man sig f. Ex. af, at man længe har været forskaant

for Tandpine, hvormed man ellers er plaget, saa er det jo muligt, at visse Trækninger, næsten umærkelige for Legemet, paaagtes af Sjælen og tjene til advarende Forløbere. Man husker da pludselig, at man stundom har havt smertelig Tandpine, og giver sig til at prise sin Lykke, at man har været fri for Pinen en lang Tid, netop naar denne Frist er nærved at udløbe. Ved mange Onder har Mennesket stundom en forhoiet Lugtesands, hører paa en usædvanlig Maade, see Gjenstandene i et eiendommeligt Lys o. s. v. hvilket altsammen er Noget, som Sjælen kan have lagt Mærke til, uden at det er blevet os tydeligt og klart. Spore vi nu denne særegne Sandseforandring, være sig Skjærpelse eller Svækkelse, saa erholde vi derved til samme Tid en dunkel Mindelse om det Ildbeefindende, som pleier at finde Sted under bemeldte forudgangne Abnormitet ved een eller flere af vore Sandsjer.

I Henseende til Beviserne for en sjette Sands hos Dyrene, kunde man maaskee ogsaa have nævnt deres Aversion for visse Lyde og Farver. Hunde kunne i Almindelighed ikke lide Musik, navnlig ikke Floite, hvorfor ogsaa, som man paaستاаer, Ulven, der hører til Hundeslægten, fjerner sig, naar man blæser et Stykke paa Floite. Som bekjendt kunne Kalkuner og Tyre ikke fordrage den røde Farve. Der paaستاаes rigtignok, det er fordi den brændende Couleur læderer Dyrenes Synsnerver, virker paa Hjernen og forarsager en stikkende Smerte, der undertiden kan bringe Dyret til Raseri. Men man har dog seet, at andre og mildere Farver have bevirket lignende Phænomener. Jeg har saaledes en Kanariesugl, der fortæller mig hvergang en større Sugl, især vel en Røvsugl, viser sig indensfor dens omsfangrige Synskreds, skjøndt dens Buur er bag smaa Ruder. Diner den, om noksaa fjernt, en saadan, for den usfadelig Sjende, da udstøder den et ynkeligt Barselskrig, som hidddrager mig til Vin-

duet, og den tilkjendegiver da, ved løstige Høy og frydefulde Pip, sin Glæde over at have vakt min Dymærksomhed. Det samme Skrig, om end mindre ængsteligt, giver den, naar noget Gult nærmer sig Binduet, hvor den er placeret. Det behøver ikke at være nogen straalende Gjenstand eller just en guldgulld Farve, alskens straagule Sager hader den, og kommer Nogen ind til mig med en Straahat, være sig Herre eller Dame, faaer jeg ingen Fred for det lille Kræ, førend jeg tildækker Hatten. —

„Hr. Forstander! Punsch'en er serveret,“ udbrod Lorents, idet han gjorde et dybt Buk for Præsidenten. Hannibal afbrød paa dette Vink sit Foredrag, og Hver rakte sit Glas til Morits, der med uovertræffelig Behændighed tracterede Døsesteen. Efterat denne oplivende Forfriskning var indtagen og havde stemt Forsamlingen til langt lystigere Eventyr end just et Kirkegaardsbesøg, og efterat Lambert paa given Anledning havde erklæret at være færdig med den ham afvungne Dvsang, begav Selskabet sig paa Afmarsch med Lorents i Spidsen. Den noget sammentrykte Portner lignede en godt tilsnørt Mumie, saaledes havde Gjertrud indhyllet ham; men Madamen selv vedblev at sukke og gjorde gjentagne Gange Forsøg paa at overtale Karavanen til at medtage den forsmaaede Hornlygte, hvilket velmeente Raad naturligtviis afvises med Latter og gav Lambert (der var bleven meget oprømt) Leilighed til den høit svævende Bemærkning, at han endog vilde slukke Stjernerne ud, hvis de vovede at lysne stærkere paa deres Sti, end høist nødvendigt for at skjelne en Beenrad fra en tom Punschebolle.

XVIII.

En Episode paa Assistentkirkegaarden.

Ratten var stille og stjernelar. Men Veien, man betraadte, egnede sig ikke synderligt til astronomiske Betragtninger; thi den Deel af Falconeralleen, man maatte passere, var mørk og skummel, Trærødder og Steendyøser gjorde Farvandet usikkert, og Lorents maatte uophørligt raabe sit: „Seida! tag Dem ivare!“ forsaavidt som Torklædernes Mundkurv tillod ham noget egentligt Raab. Bilde man under saa mislige Omstændigheder have hævet Blikket imod Zenith, var Næsen useilbarlig kommen i Berøring med Muddergroftens Radir. Man gjorde den Erfaring, at Nathimlens Millioner tindrende Sole ikke formaae at erstatte os vor egen ene kjære Dagsol — ak! ikke engang en Hornlygte!

Imidlertid stred man dog trøstigen og leende fremad, hoppedende over Grusbunker, lemlæstede Skubkar, knækkede Vognstænger og andre saadanne Skramlerier, hvormed vore „i Dykkomst værende“ Landeveie som oftest i rigeligt Maal ere belemede. Baruel, hvis Fodder vare noget korte (hvad gjerne er Pfligmatikers Særfjænde), døde maaskee mest ved disse gymnastiske Evolutioner. Men han tog sig i det, beklagede sig ikke og jubledede med de Andre, idet han findrigt bemærkede: „Nu begriber jeg først, hvorfor Vorherre har nedlagt hiin vidunderlige Kraft i Druer, Korn og andre Raaproducter, hvoraf den forædlende Industri presser og destillerer sine oplivende og velgjørende Bædsker; thi ligesom Stankelbeen og andre deslige Insector af Naturens Moderhaand ere blevne forsynede med lange Been, for over Høstagerens Sædstubbe med Lethed at kunne forfølge deres Bytte, — saaledes lærte Menneskenes Børn ved Kunsten,

det vil sige ved en pæn, anstændig Ruus, at forlange deres Fodder til Jagten efter Bytte paa Aandens Mark. Uden dette Pæser-Knæ, uden denne Forlængelse, vilde vi hvert Dieblif standses paa vor Bei til Maalet af alskens Forhindringer, saa af itubrukne Hammerskaster, og saa af de infame nøgterne Reflectioner over Nytten, det mathematiske Beviis og de practiske Resultater."

"Da Beien imidlertid nu lader til at blive jevnere, uagtet Jordflodens medfødtte Krumning udelukker Begrebet om en plan Flade," sagde Hannibal, "saa vilde jeg finde det sømmeligt, om der kom nogen mere Orden i Marschen. Maa jeg derfor bede om en sluttet Række, Par om Par! Dernæst skal jeg have den lattermilde Lambert opfordret til at istemme den belovede Sang, isald han ellers er ved Røsten."

"Ja! værer saa artige, at tage Damer, mine Herrer!" svarede Dithyrambedigteren, idet han selv med hellig Sympathi greb Novellisten Richardts Arm: "Jeg er til Tjeneste."

"Begynd blot ikke Tønen for høit Du! — jeg kjender Jer Blæksprutter!" tilsvarede Baruel. "For Choret skal jeg være Regimentstambour, og jeg indestaaer for, at Morits vil gjøre Bidundere af Basnoder, hvor Eynen maatte svinge min kraftige Billie."

Man gjorde et Dieblif Holdt, for at ordne Toget rodeviis. "Min Improvisade," sagde Lambert, "har jeg tilladt mig at kalde:

De Levende mane den døde Maner.

Rykker dernede! som tidt har os manet,

Tolvslaget ledt alt, Dig Beien er banet,

∴ Undskyld, at nu vi Dig mane igjen! ∴

Kom Du kun op fra den sumpede Kjælder,
 Rangl til vor Bise med Knoklernes Bjalder, —
 Sværdet vi bære, som Aanderne sælder,
 Hvis ei de komme som Broder og Ven.

Chor.

Sværdet vi bære, som Aanderne sælder,
 Kommer Du ikke som Broder og Ven.

Spræng da nu Kistens det raadnede Dække,
 Gi skal Dit Mæle os mere forstrække,
 :|: Er Du skjøndt hæst af at bide i Muld. :|;
 Svad har Du vundet, fordi Du os klemte,
 Pinede haardt, saa vi ofte forglemte,
 Alt vi i Aandernes Rige bestemte
 Ere til Herrer, trods Manglen af Guld?

Chor.

Vi jo i Aandernes Rige bestemte
 Ere til Herrer, trods Manglen af Guld.

Svad har Du vundet? Du samled' i Pose
 Kobber og Sølv; men ei Glædernes Rose
 :|: Abned sin Kalk og Dig vinkte sit „Nyd“! :|:
 Keppe Din Tørst har Du vovet at slukke,
 Nu kan Du stønne og længes og sukke,
 Dingle for os som en Spillemandsdukke,
 Smuldre til Støv, mens vi foulme af Fryd!

Chor.

Dingl kun for os som en Spillemandsdukke,
 Viene til Støv, mens vi trives i Fryd!

Blev end med Sang og med Klang Du begravet,

Ormen Dit syndige Hylster har gnabet,

:|: Kom lad os see Dig i denne Gestalt! :|:

Lidt vore Kinder Du lagde paa Blegen,

Hvid nu og gulsten er vorden Din egen, —

Rap Dig, at med Du kan komme til Legen,

Bejlen forfalder ved Morgengry alt!

Chor.

Rap Dig, at med Du kan komme til Legen,

Bejlen forfalder ved Morgengry alt!

Skaldede Hoved, med klaprende Tænder!

Lygtemands Blaalyk ved Tuerne brænder,

:|: Der Du skal dandse ved Skyldnerens Dør :|:

Og kan ei Tacten Du trippe saa lige,

Ned i Dit Hul for vort Løsen Du vige:

Mander vi ere i Herrernees Rige,

Herrer vi vare i Mandernees før!

Chor.

Mander vi ere i Herrernees Rige,

Herrer vi vare i Mandernees før!

Sangen havde en forbausende Virkning, fornemmelig dog paa Lorents, der begyndte at blive lidt ubyggelig tilmode, saa at alle hans uldne Lærklæder ikke vare istand til at modstaae en vis Kuldegyfen, der nu og da løb ham over Nyggen. Ved en saare snild Bag-om-Dymarschering manœvrerte han sig ud af sin Frontplads som Veiviser, for at indtage en fastere Stilling i Nærheden af de solide Mænd Baruel og Morits, hvor han troede sig sikrere end foran de to mindre haandfaste

Skrivere, Richardt og Lambert, i den noget naive Tanke, at gode physiske Kræfter ikke vare til at kaste Brag paa, om end det gjaldt en Overlast fra det luftige Nanderiges Side. Den stakkels Portner, som hørte dem synge saa raat og udfordrende paa et saadant Sted og en saadan Tid om ranglende Beenrade med klaprende Tænder og muldne Knokler, saae alt i Anden et heelt Regiment Skeletter for sig, og da han ved Hjælp af Morits' gavmilde Iskjenkning var kommen paa det Stadium af skjærpet Syn at see enkelte Gjenstande dobbelte, saa viste Dødningsedandsen sig naturligviis for ham som en hvirlende phantasmagorisk Forestilling, hvis Ekygebilleder og saa formeres i utallig Mængde ved hver ny tilsat Praas. — I den almindelige overgivne Stemning blev der dog kun lagt ringe Mærke til Mystagogens for en saadan Stilling mindre tilgivelige Forsagthed. Sangen forlangtes gjentaget, og den gjentoges atter og atter, stedse høiere og med dristigere Variationer i Omkvædet.

Dog — altsom man nærmede sig den lange, lange hvidgule Muur, som skiller Døde fra Levende, bemærkedes et kjendeligt Perdendo. Sangernes høie Fortissimo dalede, som efter en fælles Aftale, efterhaanden til et beskedent Pianissimo og var bleven suldkommen morendo, da Selskabet stod ved de „Dødes Have, hvor i Fred saa mangen Broder sover.“ — Den med Localiteterne bekjendte Lorentz aabnede med skjælvende Haand en lille Marklaage, igjennem hvilken man uden synderlig Banselighed erholdt Adgang til Kirkegaardens „indviiede Jord.“

Der var stille — stille . . . „I Graven er Fred!“ fortælle os tusinde Kors af Marmor eller Træ, og „I Jorden er der Fred, paa Jorden ei,“ svarer Digterens Echo.

Klyngen sneg sig igjennem Gangene og banede sig Vej igjennem ovale og firkantede Smaahøie, med og uden Skudsmaal, fredede, og blomsterløse. Sparsomt faldt Ordene, og sagte lod

Stemmen, som om man frygtede for at vække de Sovende dernede.

„Veed Du hvad,“ hviskede Baruel til Morits: „den Taushed knuger mig. En stille puslende hvid Dame med Nøgleknippet er ogsaa igrunden langt mere gruopvækkende end en ordentlig Djævel selv, der kommer med Bulder og Spectakler, med Horn og Hestesjod. Ikke en Lygtemand er til at sene, ikke en Smule „Dd,“ eller saa meget som en Stump trodsket Træ, et Par Rattesine eller et gloende Sildehoved. Hør, Morits, Du er Mester i mange skønne Kunster — at lave Punsch ikke at forglemme! — Du skulde vel ikke tilfældigviis kunne tude som en Taarnugle? Jeg gad forbandet gjerne have lidt Afvejsling i denne snørlevede Ensformighed.“

„Vær blot stille,“ gjemvælede Lectoren, „og lad os lægge Mærke til Heltene forud! Jeg kan skimte, at de gjøre sig uhyre Umage for at skyde Hjertet op i Livet. — Saa! nu vil Lambert endog tale til Selskabet.“

Birkelig aftog det nævnte Medlem Hatten og sagde med muligst fast Stemme:

„Mine Herrer! Det er neppe den rette Methode, vi have valgt til vore Opdagelser i det ubekjendte Land. Jeg foreslaaer, at Troppen stilles ad i mindre Grupper, for ei at bortkyse et forventet Besøg ved vor imponerende Mæsse. Altsaa: To og To! et Par til Høire, et Par til Venstre, Nøgle mod Øst, Andre mod Vest — saaledes lader os gjennemskjære Terrainet! Indgangslaagen være Samlingsstedet.“

„Halve Forholdsregler!“ udbrød Morits. „Hvorfor Selvanden? — Jeg foreslaaer, at vi Enkeltviis, hver Mand for sig, søger og bestaaer det mulige Eventyr.“

Gren talte for det sidste Forslag; det vandt Bisfald og man begyndte allerede at sprede sig til forskjellige Kanter, da Lorentz

medeet pegede paa et hoit Birke træes hvide Bark, idet han tanderklaprende fremstammede: „See!“ „See!“

En svag bleg Lysning gled over Stammen og udprægede sig tydeligere paa et Gran træes mørkegrønne Baggrund, ustadigt slagrende, men stedse dog fremadskridende imod de overraske Medlemmer af det Overnaturliges Loge.

„Reinholdt!“ raabte Baruel: „hid nu med Din naturlige Forklaring over Særsynet hi! Hvorfra kommer dette svaiende Lys?“

„Rolig!“ svarede den Tilstalte, „lad os iagttage dets Bevægelser. Phænomenet synes at være i sin Udvikling.“

Og Lysningen sankede sig mere og mere imod Gravene indtil den ligesom samlede sig til en mat, rund Lysplet, der undertiden ragede frem over Gravhøiene, undertiden forsvandt bag dem, idelig dukkede op og ned, som en i et bølgende Hav svømmende oppustet Blære. Nu og da bemærkedes mange lyse Pletter paa høie Gravmonumenter, hvirvlende omkring og dannende stjerneformige Figurer.

„Det nærmer sig os Jod for Jod, lad os staae stille!“ hvistede Lambert og avancerede selv henimod Baruel, Moritz og Lorents, trækkende Richardt med sig.

„Rei! lad os formere en Colonne og gaae lige mod Spøgeriet,“ sagde den heltemedige Hannibal.

„Paa ingen Maade!“ — fraraadte den betænksumme Siegfried, „saa undviger det os. Vi maae danne en spredt Kjæde, omgaae det og tage det tilfange. — Skilles derfor ad, men vær forsigtig!“

Lysset stod nu stille i nogen Afstand fra dem. „Bed de høie Guder! jeg seer en hvid, forunderlig Skikkelse — hvad det saa er,“ sagde Baruel med dæmpet Stemme til Moritz,

i hvis Nærhed han ogsaa paa dette Punkt af Spøgelsejagten havde søgt at holde sig.

„Jeg er heller ikke blind,“ svarede Moritz. „Spøgelseset seer indbydende grueligt nok ud; det rokker imellem Gravene ved det magiske Skin af et illumineret Dødningshoved, troer jeg, og kan, som det lader til, ikke klare Hyldegrenene, der holde fast i Liiglagnet. Bums! der ligger Gjenfærdet — det er forsvundet og har snydt os.“

Man hørte et Hyl og en dump Klynken.

Nu hørvede Baruel Stemmen: „Alle Mand! stormer frem, med Løspunktet hist til Maal!“ skreg han, og snart vare Alle ved Stedet. Paa en Liigsteen var henstillet en tændt Lygte — en Hornlygte, hvis Eier Lorents kjendte sig at være.

Men i en nysgravet, endnu ubeboet Grav i Nærheden fravlede et levende Bæsen. Man aabnede i Hast Lygten (hvis stjernerdannede Lufthuller foroven havde frembragt det før omtalte

Transparent paa Træer og Monumenter) og lod Lyset skinne ned i Faldgruben. Det var den ærlige Gjertrud, lyslevende og velindpakket i Uldent ligesom Gemalen.

Man hjalp hende usfortøvet op, og da man havde overbeviist sig om, at hun ingen Skade havde taget paa Liv og Lemmer, bestormede man hende med Spørgsmaal om, hvad der havde bragt hende til at foretage en saa farlig Nattevandring.

„Jeg havde hverken Rist eller Ro derhjemme,“ svarede hun. „Det bares mig i etvæk for, som at Herrerne dog vilde komme til Skade ved at sjokke omkring herinde i dette ugudelige Balmørke. Det fortrod mig ogsaa, at jeg ikke bedre havde nødt dem til at tage Lygten med. Og saa tændte jeg den, krøb igjennem Hækken, for selv at bringe dem Lygten, tilligemed Lorents et Tørklæde til hans stakkels Dren; men saa dumpede jeg her i Graven — Gud veed hvad det skal betyde!“

Hermed aftog hun et stort Tørklæde, der havde givet hende det spøgelsesagtige Udseende i Baruels og Morits's Dine, og bandt det med ægtefabelig Omhu om den noksom emballerede Lorents.

„Du est en Danneqvinde, en brav Bortinde og Hgtefælle,“ sagde Hannibal og trykte med Barme Gjertruds Haand. „Men vi, o Benner! vi have, mener jeg, al Grund til at glæde os over Udbyttet af vort Eventyr. Ligesom Diogenes med en Lygte ved hoi lys Dag søgte efter Mennesker paa det trable Torv, saaledes søgte vi ved Nattetid uden Lygte efter Gjenfærd paa den stille Kirkegaard. Lange fortvibledes vi; først da Lygten kom, fandt vi den Aand, vi søgte, eller idetmindste burde søge: Kjærlighedens Aand! — Maastee vilde Philosophen havt et lignende Held, hvis han med mindre Opsigt havde søgt uden Blændlygte.“

Indhold.

	Side.
I. En Clubaften	3.
II. Dødningsløbet	12.
III. Den uheldbærrende Gæst	21.
IV. Dødsfeileren eller den flyvende Hollænder	28.
V. Neptun eller Astrologen	33.
VI. Dithyrambiske Stemninger	52.
VII. Herrens Høst (bornholmst Eventyr)	63.
Den anden Clubaften:	
VIII. Skrivende Borde	68.
IX. En indbildt Syg og en formeent Læge	85.
X. Bedanteri og Psychologi	99.
XI. Blæk. Sand. Papir	114.
XII. Sandsbedrag	124.
XIII. Mathematisk Uhyggelighed	129.
XIV. De Dødes Tilfyneladen	136.
XV. En Anelse	141.
XVI. Den sjette Sands	143.
XVII. Lykkens Udstrigning	148.
XVIII. En Epifode paa Assistentkirkegaarden	152.

Enghel

I De Gheboorte 1

II De Kindheit 12

III De Jeugd 21

IV De Tienjarige Oorlog 28

V De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 35

VI De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 42

VII De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 49

VIII De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 56

IX De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 63

X De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 70

XI De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 77

XII De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 84

XIII De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 91

XIV De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 98

XV De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 105

XVI De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 112

XVII De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 119

XVIII De Tienjarige Oorlog (vervolgd) 126

